

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECC

Cek. rač.: Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Sovjetsko gospodarstvo

V zvezi s sedanjo vojsko ne razpravlja svetovna javnost samo o političnem stališču in namerah Sovjetske Rusije, ampak tudi o njenem gospodarskem položaju in proizvodnih zmognostih ter trgovinski izmenjavi med njo in Evropo ter Ameriko in drugimi državami sveta, ki so vse v tem pogledu več ali manj v stiski, ker vojska tudi in preavsem na tem področju ruši normalne odnose.

V časopisu, ki še vedno polaga gotove nade na Sovjete v kakršnem že bodi oziru, se opaža težnja, da se pretirava bodisi namenoma, bodisi zaradi nepoznanja razmer gospodarski položaj Zveze sovjetskih republik Rusije. Toda mnogo znamenj kaže, da je gospodarski položaj Sovjetov drugačen. Iz Estonije, Latvije in Litve prihajajo poročila, ki navajajo k prevladnosti v presoji gospodarskega položaja Sovjetije in vzbujajo hude pomisleke, ali gotovi slavospevi v tem pogledu odgovarjajo dejanskemu stanju. Te države niso bile samo s silo proti volji prebivalstva priključene Sovjetiji, ampak jih sedaj moskovski režim tudi gospodarsko izkorišča v to, da bi dvignil proizvodnjo v Sovjetiji sami, ki bolega od nekdanj na hudih ranah in si od njih še ni opomogla. Semkaj moramo šteti tudi Karelijo, ki jo je Finska morala Sovjetom odstopiti. Odkar so vkorakale v te pokrajine čete rade armade, se tam potrebe po življenjskih potrebščinah naglo množijo, je nastopila naraščajoča brezposelnost in so osiroteli najširši sloji prebivalstva. V Latviji so cene poskočile od 25 do 50%. Sovjetskiulletini opovračujejo to s tem, da je bilo treba preiti na rubljevo valuto in da so se morale meze in cene zravnavati z ruskimi. Ta izgovor pa ne drži, ker se cene dvigajo neprestano in se tudi neprestano zmanjšujejo zaloge. Gospodarski padec priključenih dežel je čisto jasna posledica uničenja zasebne lastnine in podražavljenja brodogradnje, tovarn, trgovine in celo lekarn, laboratorijev in drugih podjetij, ki jih je zasebni kapital voil neprimerno bolj v splošno korist, kakor pa sovjetski komisarij. Kljub temu, da so mnogi pametni ljudje svetovalci Moskvi, naj pusti baltičskim državam, ki so bile na višku razcvita svojih gospodarskih sil, njihovo gospodarsko samostojnost, so sedaj vpregli gospodarstvo baltičskih držav v tretjo petletko Sovjetske Rusije, kakor vidimo, v največjo škodo teh novih republik in brez dvoma tudi v škodo vsega ruskega ljudstva in Sovjetije, katera mu diktatorično vlada.

Sovjeti si v sedanji vojski zelo prizadevajo, da bi sklenili čim več trgovinskih pogodb z inozemstvom. Razumljivo je seveda, da tudi te države želijo dobavljati iz Sovjetije, kar nudi njen trg. Mnoge države so dobile v sedanji vojni skupno mejo s sovjetskimi teritorijem, druge so ji veliko bliže, nego so bile pred vojno. Ogrska in Švedska sta sklenili s USSR okvirne trgovinske pogodbe. Danska je sklenila pogodbo s Sovjeti, da bo izvažala v Rusijo mleko, mlekarске produkte in brodove, dobivala pa bo krmo, les in nafto. Nemška trgovinska pogodba s Sovjetsko Rusijo predvideva izmenjavo v najširšem obsegu. Tudi cela vrsta drugih držav je stopila tozadevno v tesnejše stike z vlado v Moskvi, ker so pretrgane njihove dosedanje trgovinske zveze in poti. Iz Švice pa slišimo, da trgovinska zastopstva Sovjetije izrabljajo trgovinske odnose in z njimi zvezane posle slejkoprej v to, da poopravljajo revolucionarno propagando v deželah, v katerih so sprejeta kot gosti. Vemo, da je Švice svojčas zaradi tega prekinila diplomatske odnose z Rusijo. Razume se, da švicarski levicarij danes zopet močno agitirajo za vpostavitvev teh odnosov. Toda večina švicarskega ljudstva je mnenja, da ni treba navezovati s Sovjetijo diplomatskih odnosov, ker je mogoče z njo brez tega sklepati trgovinske dogovore. Sovjetiji so nujno potrebni kvalitativno visoki produkti švicarske inustrije. Zato bodo tudi Sovjeti namesto deviz, na katere Švicarji nič ne dajo, dobavljali surovine kot plačilo. Tudi Združene države Severne Amerike, s katerimi so Sovjeti diplomatsko in v slabih odnosih, so navezale s Sovjetsko unijo trgovinske stike, ki so čedalje bolj živahnji, ne da bi pričakovali od tega kakšne politične preusmeritve Sovjetov, ki od Amerike dobavljajo material prodajajo Nemčiji.

Toda, kako je s sovjetsko proizvodnjo? Spričo hvalisanja Moskve, kakšne uspehe da kaže že sedaj tretja petletka 1938—1942, je treba reči sledeče: Produkcija se je res v nekaterih panogah zvišala, posebno kar se tiče premoga, železne rude, avtomobilov, železnih vozov in zmogljivosti omrežja elektrarn. Zita so v Sovjetski Rusiji pridelali nad 400 milijonov kvintalov, krompirja 600 milijonov, sladkornja 24 milijonov. Glede izvoza lesa je Sovjetska unija po Kanadi in Finski na tretjem mestu svetovnega izvoza. Visoka je produkcija volne in od celokupne produkcije nafte v Evropi, ki znaša 742.1 milij. ton, odpade na Rusijo celih 550.7. Toda to so številke, ki jih je treba šele primerjati s prejšnjimi, aa vidimo, da je napredek v vseh teh panogah znatno manjši, kakor bi mogel biti, če bi rusko gospodarstvo slonelo na bolj pametni podlagi, kakor je kolektivizacija po boljševiskem sistemu, ki, naj reče kdo, kar hoče, hromi napredek proizvodnje dežele in njenih gospodarskih rezerv. Vrh tega pa nekatere izmed teh številk kažejo samo odnosni napredek, ker je namreč treba vedeti, da je sovjetska država leta 1938 doživela največjo gospodarsko krizo v 23 letih svojega obstanka. Takrat so mnoge proizvajalne panoge popolnoma oopovedale in si še danes niso opomogle. Tako zvano stahanovstvo, ki je nagrajevalo posamezne delavce, ki so napeli vse svoje sile, da čimveč izdelajo, je doživelo polom in se o njem ne govori več. Sovjeti so morali podaljšati delavski urnik, tako da šesturni delavnik, na katerega je bil mark-sizem najbolj ponosen, spada danes že v deželo bajk. In tudi iz šestinskega delovnega tedna je postal sedemurnevni. Najbolj pa je pokazala težke rane ruskega gospodarstva odredba, po kateri je popolnoma prenehala svobodna izbira dela in kraja dela, tako da more zdaj sovjetska oblast mobilizirati in nabirati predvsem mlade državljane v delavske bataljone, ki jih

Amerika bo Angliji posodila 200 milijard dinarjev

Anglija naj zastavi proizvodnjo zlata v vsem imperiju za dobo petih let Amerika je že prodala 12.000 letal — Nove kupčije za prihodnje leto

Washington, 4. decembra. AA. Reuter. Včeraj je bila v finančnem ministertvu seja visokih funkcionarjev, ki so proučevali možnost podpore Združenih držav Angliji. Seje so se udeležili finančni minister Morgenthau, vojni minister Stimson, mornariški minister Knox, šef odseka za posojila Jaze, šef generalnega štaba general Marshall, član komisije za državno obrambo in za proizvodnjo Knedsen, državni podtajnik v mornariškem ministertvu Forestal in državni podtajnik zunanjega ministertva Sumner Welles.

Pripominjajo, da je po zadnjem podobnem sestanku v Washingtonu ameriška vlada prodala Angliji 12.000 letal. Iz dobro poučenih krogov se je zvedelo, da so na tej seji razpravljali o finančnih virih Anglije in o njenih sredstvih za nakup vojnega materiala v Ameriki. Po drugi verziji na tem sestanku se niso sklenili podeliti denarne pomoči Angliji, ampak so razpravljali samo o vprašanjih, ki so v zvezi z angleškimi naročili, ki znašajo 2 in pol milijardi dolarjev in ki bodo prihodnje leto poskočila na 4 milijarde dolarjev.

V zvezi s temi konferencami je »New York Herald Tribune« izvedel, da je predsednik upravnega odbora rezervne federalne banke lekles stavil predlog, po katerem naj bi Amerika dala Angliji posojilo 2 in pol milijardi dolarjev (200 milijard din). V zameno naj bi pa kot poročstvo dobila nadzorstvo nad proizvodnjo zlata v angleškem imperiju za prihodnjih pet let. List pravi, da je bilo o tem predlogu govora na gospodarskem sestanku v finančnem ministertvu, ki

so se ga udeležili finančni minister in zastopniki ameriškega gospodarstva.

»Angleški riziko je dober«

Washington, 4. dec. t. Assoc. Press. Vrhovni državni upravitelj ameriških državnih posojil Jesse Jones je sprejel časnike ter jim dejal, da so na današnji seji gospodarskega odbora obravnavali denarni položaj Anglije in njeno sposobnost, da kdaj vrne posojila, ki jih prosi v Ameriki. Jones je dejal: »Angleški riziko je dober. Jaz podpiram prošnje za posojila, ki prihajajo od prosilcev, ki so na dobrem glasu. Za to sem podprl tudi angleško prošnjo in mojega mnenja so bili tudi drugi.« Toda Jones je odklonil vsako izjavo o podrobnosti angleškega predloga posojil za vojne potrebe. Le njegov nasmeš je bil dosti jasna razlaga njegovih besed.

Morgenthau je sporočil časnikarjem, da je že prišel angleški vladni zastopnik Frederick Philips, ki prinaša vse potrebne informacije o denarnem položaju Anglije.

Amerika bo dala Angliji tudi »vse razpoložljivo trgovsko brodovje«

Washington, 4. decembra. b. Uradno poročajo, da se ameriško-angleška gospodarska pogajanja ugodno razvijajo in da bodo Združene države v najkrajšem času odstopile Angliji proti odškodnini veliko svojega brodovja. Amerika hoče pomagati Angliji, da ohrani svoje življenjske prometne zveze z Združenimi državami, od kjer dobiva sedaj ne le najnujnejše zaloge živil in ostalih potrebščin, temveč tudi ogromne množine vojnega mate-

riala. V Washingtonu ne skrivajo skrbi, da bi nadaljnja poostritev podmorniske vojne lahko postala usodopolna za Anglijo. V zadnjih 48 urah so ameriški državniki obljubili, da bodo Združene države dale Angliji na razpolago vso razpoložljivo tonažo trgovskega brodovja, ki ga ne potrebujejo za svoje lastne potrebe. Ameriška mornariška komisija je včeraj odobrila prodajo nadaljnjih 4 ameriških tovornih ladij Angliji. Odkar so izbruhnile sovražnosti, je Amerika prodala Angliji 143 trgovskih ladij.

Newyork, 4. dec. AA. DNB: Zvezne parniške oblasti so dovolile prodajo nadaljnjih stihir ladij Angliji. Vseh angleških ladij, ki jih je Anglija kupila v USA od začetka »sovražnosti«, je zdaj 130. V kratkem bodo izročili Angliji še 16 tovornih ladij izza svetovne vojne.

Roosevelt na ogledovanju Panamskega prekopa in oporišč

Nekje na morju, 4. decembra. b. Predsednik Združenih držav Roosevelt se nahaja v spremstvu nekaterih svojih najozjih pomočnikov na križarki »Tuscaloosa«, ki jo spremljata dva rušilca, na morju na prvi etapi svojega inspekcijskega potovanja, ki velja predvsem obrambi Panamskega kanala in nekaterim pomorskim oporiščem, ki jih je Anglija odstopila Združenim državam proti dobavi petdesetih rušilcev. Na vprašanje časnikarjev, kam potuje, je Roosevelt pred odhodom odgovoril: Morda proti božičnemu otoku, da kupim božične darove, morda tudi proti velikonočnemu otoku, da kupim velikonočne čestitke.

Maršal Čangkajšek ima armado 3 milijonov dobro izvežbanih mož pod vodstvom nemških, ameriških in sovjetskih vaditeljev

Čungking, 4. dec. t. Exchange. Maršal Čangkajšek je na mirovno ponudbo, ki jo je v imenu Japonske izrekel predsednik kitajske vlade, ki jo je Japonska v Nankingu ustanovila za vse zasedene kitajske pokrajine, odgovoril, da ne sprejme nobenih mirovni ponudb in da se bo vojna nadaljevala tako dolgo, dokler bo en sam japonski vojak stal na kitajskih tleh in dokler ne bodo dana vsa jamstva za varnost Kitajske pred bodočimi napadi od strani Japonske. Maršalova izjava je presenetila. Toda samo tiste, ki ne vedo, da se zaupanje, ki ga ima maršal v zmago, oslanja na trdna dejstva.

Maršal Čangkajšek poveljuje sedaj armadi, ki ima 3 milijone mož na fronti ali so pripravljani, da takoj odidejo na fronto. Od teh je polovica, torej poldrugi milijon, izvežbana v modernem orožju in v moderni vojni taktiki. Temelje za to je položila nemška vojna šola, ki je do nedavnega stavljala maršalu Čangkajšku na razpolago večje število štabnih častnikov, ki so vezbali kitajske edince. S pomočjo Nemcev je maršal Čangkajšek ustanovil posebno vojno akademijo v Vangpuju, ki se je sedaj spreminjala v osrednjo vojaško akademijo za vso svobodno Kitajsko. Maršal Čangkajšek sam preživi velik del svojega časa v akademiji, kjer osebno poučuje. Osrednja akademija ima svoj sedež v Cengtju in je razdeljena v tri oddelke. Prvi, to je pehotni, je pod vodstvom kitajskih vaditeljev, topovski in tankovski pod vodstvom sovjetskih častnikov, letalski pa pod vodstvom Amerikancev. Iz akademije izhaja sedaj redno vsako leto do 3000 mladih častnikov. Akademija je izdelala vseh podrobnostih načrt, ki bo omogočil maršalu Čangkajšku, da mobilizira vse sile svobodne Kitajske. Po tem načrtu se bo v prihodnjih treh letih izvežbalo za vojaško službo 10 milijonov Kitajcev. Starejši generali in polkovniki so že vsi nadomeščeni z mlajšimi častniki, ki so dobili svojo vojaško izobrazbo v letih novi akademiji.

Osrednje vežbališče za letalsko silo je v Kunmingu, kjer je sedaj v šoli 2000 pilotov, 8000 izvidniških letalcev in letalskih strelcev ter več tisoč letalskih mehanikov.

Tudi industrija za orožje in municijo hitro napreduje. V kitajskih orožarnah morejo izdelati mesečno že 12.000 strojinic vseh vrst in upajo, da bo mesečna proizvodnja še pred novim letom narasla na 15.000 strojinic. Za puške, ročne granate, municijo in drugo manjše orožje ima maršal na razpolago že 140 tovarn. Po

mnogih tovarnah so začeli izdelovati tudi že metalece min, mine in lažje topove. Le kar se tiče težjih topov, letal in tankov je Čangkajšek še povsem in popolnoma odvisen od inozemstva.

Čungking, 4. dec. AA. Taas: Na seji članov Kuomintanga je govoril maršal Čangkajšek o sklenitvi dogovora med Japonsko in Vancinvejo vlogo. V svojem govoru je maršal Čangkajšek podčrtal, da so se vojaške operacije v zadnjih 10 dneh končale z japonskim porazom v osrednjih in severnih delih japonske pokrajine Hupei. Dalje je maršal dejal, da pomeni dogovor, podpisan med Japonsko

in Vancinvejem mrtvo črko na papirju, da je brez sleherne veljave, da bo pa kljub temu ostal kot nepozaben dokaz japonsko-kitajskih sovražnosti. — S priznanjem Vancinveja in z objavo dogovora, sklenjenega z njim, ter z istočasno objavo trojne izjave Japonske, Mandžukuja in Kitajske si kabinet kneza Konoja prizadeva, da konča kitajsko-japonsko vojno. Toda s takšnimi ukrepi se Japoncem ne bo posrečilo končati te vojne, ampak jo bodo nasprotno še podaljšali. Ta dokument predstavlja vojaški in politični poraz Japonske. Čangkajšek je končal svoj govor s pozivom ljudstvu in vojski, da se zedinita v boju do končne zmage.

Čungking, 4. dec. t. Taas: Kitajske čete so v severnem delu pokrajine Hupei hudo porazile japonsko armado, ki jih je hotela obkrožiti, a je morala po lastnem priznanju pred nekaj dnevi svojo ofenzivo »prekiniti«. Japonci so imeli v tej bitki najmanj 20.000 mrtvih. Kitajske čete so nadalje v južni Kitajski zasedle mesto Cenankvan (pokrajina Kwangsi). Sovražnik je zbežal čez mejo v Indokino.

Teleky napoveduje Madžarom stroge omejitve v prehrani Vlada pripravlja oster protijudovski zakon

Budimpešta, 4. decembra. AA. MTI. V svojem govoru je predsednik vlade grof Teleky govoril tudi o nemški manjšini in je podčrtal, da se bo madžarska vlada držala tistega, kar je podpisala. Govoreč o gospodarstvu je grof Teleky izjavil, da se bo morala Madžarska privaditi na omejitve. Madžarski zavezniki so v vojni in in zato ne bi bilo dostojno, če bi Madžarska živela v izobilju, medtem pa se narodi v državi osi strogo omejujejo pri uporabljanju raznih potrebščin. To je vprašanje časti.

Moka za kruh bo pomešana s koruzno moko in z moko iz krompirja, peka testenin bo omejena, zemlje in podobno pecivo bo ukinjeno. Pravovernim židom bodo odvzeli karte za mast.

Govoreč o agrarni reformi je grof Teleky dejal, da se bo izvajala izven okvira politične demagogije. Gospodarska proizvodnja bo racionalizirana. Ob koncu je Teleky izjavil, da vlada sedaj stori vse, kar je v korist narodu in kar naj poveča njegovo blagostanje.

Grof Teleky je nato govoril o judovskem vprašanju in je izjavil, da bo to vprašanje kmalu urejeno. Madžarska vlada želi, da se 800.000 Židov, ki žive na Madžarskem, izloči iz vplivanja v življenje madžarskega naroda. O ustavnih reformah je grof Teleky poudaril, da ne gre za načelno spremembo vlog ali pa za spremembo narodnega predstavnitva, ker ta reforma ne bo obsegala nobenih radikalnih sklepov.

Odgovor Antonescu

Budimpešta, 4. decembra. AA. MTI: Včeraj je predsednik madžarske vlade grof Teleky odgovarjal na interpelacije narodnega poslanca Reinischja zaradi govorov, ki sta jih v Albi Juliji imela general Antonescu in Horia Sima. Grof Teleky je v svojem govoru podčrtal, da Madžarska goji prijateljsko do držav osi, ki so potegnile novo mejo, prav tako pa tudi spoštuje težko nalogo, ki jo države osi vodijo, zlasti pa se mora upoštevati danes beseda in vse to stalno sili Madžarski, da ne gre po poti, na katero je krenila Romunija, in da ne uporablja načina govora, kakor ga uporablja Romunija. Grof Teleky je izjavil, da pa mora jasno dvigniti svoj glas zaradi tega, kar je rekel general Antonescu v Albi Juliji.

(Na zborovanju legionarjev v Alba Juliji sta namreč general Antonescu in voditelj romunskih železnih srajc Horia Sima imela govore, v katerih sta podčrtala, da »Romunija Transilvanecv, ki so prišli pod tujo državo, ni pozabila, in jih ne bo pozabila. Prišel bo čas, ko se jim bo vrnila svoboda. Toda za to je treba sedaj delati v jekleni disciplini«. Antonescu je še dodal, da »ne more povedati vsega, kar je bilo sklenjeno ob priliki njegovega obiska v Berlinu, toda bo že prišel čas, ko se bo zvedelo, kaj je bilo storjenega za romunske Transilvanecv«. Zborovanje je prisostvovalo nad 100.000 legionarjev. Govori romunskih ministrov so imeli velik odmev in so vzbudili upanje, da bo Transilvanija spet prišla nazaj pod Romunijo.)

Iz Francije

Maršal Petain pravi, da ne želi nemške pomoči v Severni Afriki

Viehy, 4. dec. t. AFI. Maršal Petain je v razgovoru s časnikarji dejal, da Francija nima nobene želje, da bi ji Nemčija pomagala braniti njene severnoafriške posesti, če bi bile ogrožene. Če bi Nemčija sodelovala s Francijo pri obrambi severne Afrike, na primer, če bi jo ogrožal general de Gaulle ali Anglija, bi to pomenilo, da je Francija v vojnem stanju z Anglijo, česar pa francoska vlada ne želi.

Laval obišče Berlin

Viehy, 4. dec. t. AFI. Maršal Petain je izjavil časnikarjem, da bo podpredsednik vlade Laval v kratkem odpotoval v Berlin k nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu, da ž njim prouči vse pogoje za sodelovanje med Nemčijo in Francijo. Okvir za sodelovanje je omejen po želji Francije, da se z nikomur več ne vplete v vojno.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno jasno in hladno vreme. Samo v gorskih predelih bo še nekaj oblakov. Jutranja megla v dolinah in kotlinah. Ponoči hud mraz.

Politični zapiski

Notranja politika se je spremenila, zunanja pa ne

Belgrajska »Samouprava« prinaša o 1. decembru članek, kjer med drugim tako pravi: »Ko je leta 1939 izbruhnila evropska vojna, smo s sporazumom iz temelja predurili smerne črte svoje notranje politike. Toda na zunanje političnem polju smo ostali na načelu najbolj doslednega izvrševanja in čuvanja kraljevske oporoke iz l. 1934. Sicer pa je kontinuiteta naše zunanje politike stvar mnogo starejšega datuma ter je naša nevtralnost v tej vojni le potrdilo stališča, ki je bilo izraženo že desetletja poprej.«

Kje stoje radikali

Zagrebski »Obzor« prinaša članek, kjer se peča stališčem starih radikalov do sporazuma. To vprašanje se je listu zdelo morda pomembno zato, ker so v javnosti prišle govorice, češ da boista radikalna in demokratska stranka kmalu izdali svojo srbsko deklaracijo. »Obzor« se v članku peča s pisavo Markovičevega lista »Delo«, ki pravi, da je večina radikalov za sporazum. Na to trditve dr. Markovičevega glasila odgovarja »Obzor«: »Pri najboljši volji se ne moremo strinjati s tem pripovedovanjem »Dela«. Radikalna skupina g. Ace Stanojevića je obesila in izključila iz svojih vrst dr. Markovića. Poleg tega za dr. Markovičem ne stoji niti en član glavnega odbora radikalne stranke... Doslej so se za dr. Markovića izrekli zgolj slovenski radikali z g. dr. Pucem ter tu in tam kakšna radikalna organizacija v drugih delih države... Mi razumemo, zakaj »Delo« tako piše: hoče pač pokazati, kako njegova skupina vodi radikalno stranko. Težje razumemo, zakaj »Delo« piše, da so tudi vsi demokrati za sporazum. Morda je listu nerodno, ker smo ugotovili, da eta dve glavni srbski stranki zoper sporazum. Toda treba je resnični pogledati in obraz. Nato list poroča, kaj piše dubrovniški radikalni list »Dubrovnik«, ki se je docela jasno izrekel zoper sporazum ter naglašal, da je tudi srbski narod zoper politiko sporazuma. Nato pa »Obzor« nadaljuje: »Delo« pa od svoje strani sodi, da je zaradi sedanjih razmer treba sprejeti sporazum. Kasneje, ko bodo razmere urejene, se bo obravnaval končni sporazum in bodo Srbi imeli postavno možnost preprečiti uzakonitev takih sprememb, ki bi bile škodljive za njihove interese. Tednika »Dubrovnik« in »Delo« presojata stališče srbskih strank vesak s svojega stališča. »Delo« gleda bolj realno-politično, bolj dalekovidno in bistro. »Dubrovnik« pa zastopa svoje trdo teoretično stališče. Na pšavo teh dveh listov vpliva seveda tudi dejstvo, da je »Delo« vladni list, »Dubrovnik« pa je v opoziciji. S stališča državnih koristi pa ne bi bilo dobro, ko bi ta razlika v stališču teh dveh listov izvirala zgolj iz taktike zaradi oportunitet.«

Kaj čuti srbski kmet na Kosovem

»Seljaško kolo« prinaša s Kosovega polja dopis o tamkajšnjem srbskem kmetu ki se je naselil na Kosovem iz Like. O tem kmetu list takole piše: »Kmet Ličan s Kosovega nam piše o težavah, ki so zaradi te vojne nastale v vseh stvareh, zlasti pa za tiste, ki žive tako blizu bojišča, ker morajo ljudje v teh krajih ukreniti najbolj previdne ukrepe, kar pa je ljudstvu vedno težko, zlasti pa takrat, kadar je največ dela. Ko kmet tako popisuje svoje težave, pa končuje svoje pismo z besedami: »Samo da bi dal ljubi Bog, da ne bi postali tuji sužnji! Naj vse pogine, to ni nič, da je sužnji ne bomo!«

Srbski list o govoru hrvatskega bana

O znanem govoru hrvatskega bana v Varaždinu in Čakovcu je zdaj spregovoril tudi zagrebski srbski tednik »Nova srpska riječ«, ki je glasilo Srbov na Hrvatskem. Ta list pravi: »Srbi v banovini Hrvatski se niso nikoli obotavljali, kadar je bilo treba skočiti na junaške noge za skupnost. Oni s svojim Bitoljem nikoli niso drugace ravnali, kakor je zdaj ravnal z njim hrvatski ban. Srbi na Hrvatskem so prav tako pripravljani braniti svoj Belgrad in svoj Zagreb in svojo Ljubljano in svoj Split in svoje Sarajevo in svoje Cetinje. Nič ne bolj vesel, kakor smo mi Srbi, ko vidimo, da ob naši obrambeni desnici stoji tudi Hrvatska in Slovenija. Bog daj, da bi nas vse prevzela taka zavest usodne povezanosti in bratske obrambene hrabrosti tudi brez bitolskega opomina in njegove nevarnosti...«

Zagrebska univerza ostane zaprta do 6. t. m.

Dne 2. t. m. je senat zagrebske univerze imel sejo, kjer je sklenil, da bo ostala zagrebska univerza zaprta še tri dni, to je do 6. t. m. Predavanja bi se torej začela dne 6. t. m. Kakor se glasi poročilo, je senat sklenil to zaradi tega, da bi se dijaki duhovito med tem časom docela mogli pomiriti, nakar bi bilo nemoteno delo na univerzi zagotovljeno.

Odložene občinske volitve

Dne 8. decembra bi morale v hrvatskih občinah Kiseljak, Lipik in Kostanjica biti nove občinske volitve. Dne 3. t. m. pa je izšla naredba hrvatskega bana, ki določa, da so te občinske volitve odložene na nedoločen čas. Nič ne poročajo, zakaj se je to zgodilo.

Cetinje Bitolju

Dne 2. t. m. zvečer je občinski odbor na Cetinju imel sejo, kjer je sklenil dati iz občinskih sredstev 5000 dinarjev prizadetim Bitoljem v pomoč. S te seje je mestni svet tudi sporočil bitolskemu županu v imenu mesta Cetinje gorске poždrave varuhom našega skrajnega juga ter junaškemu mestu Bitolju.

Zanimiv občinski svet

Občinski svet nove občine Konavle pri Dubrovniku, ki ima svoj sedež v Grudi, je imel te dni svojo sejo. Občina Konavle je nova ter je nastala iz nekaterih vasi, ki so bile izločene iz občine Cavtat. Zdjaj bi bili morali tudi okrajno sodišče preseliti iz Cavtata v Grudo. Občinski svet se je o tej zadevi posvetoval ter tole sklenil: Izmed 32 odbornikov jih je 12 glasovalo za to, da bi okrajno sodišče ostalo kar v Cavtatu, kjer je bilo do zdaj; le dva odbornika sta bila za to, da bi se sodišče preselilo v Grudo, medtem ko drugi odborniki niso glasovali. Pač pa je potem kar 20 odbornikov glasovalo za drugi predlog, naj bi se okrajno sodišče preselilo iz Cavtata v Dubrovnik. Ta predlog je bil torej sprejet. Utemeljevali pa so ga s tem, da je za občane mnogo boljše, če je sodišče daleč od njih, ker ne bodo imeli prilike pravdati se. To stališče tamkajšnjega občinskega odbora se nam zdi sicer nerazumljivo, je pa zelo bistro in modro, kakor nam priča utemeljevanje.

Budimpešta in Belgrad na isti politični liniji

Izjava jugosl. pravosodnega ministra dr. Markovića madžarskemu listu

Budimpešta, 4. decembra. AA. Jugoslovanski pravosodni minister dr. Lazar Marković je dal uredniku lista Magyar Ország izjavo, v kateri je med drugim izjavil, da smatra poglobitev madžarsko-jugoslovanske prijateljstva v času balkanske napetosti za čisto naraven pojav. Po besedah dr. Markovića razmere poprej niso bile normalne. Budimpešta in Belgrad sta na isti politični liniji, samo ni tega ne opazimo ali pa nismo mogli opaziti. Naši državni sta agrarni, pa je navzlic temu Madžarska tudi industrijska država in more najti za svoje industrijske izdelke boljše tržišča v sosednjih državah. V kolikor sta državni agrarni, v toliko imata tudi skupne interese. Govoreč o življenjskih formah, je dr. Marković opozoril na podobnost zgodovinske preteklosti in temeljnih črt narodnega značaja. Pri obeh narodih je nacionalno čustvanje zelo razvito. Oba naroda smatrata narodno neodvisnost in svobodo za največjo vrednoto in lastnino. Zaradi tega se Madžari in Jugoslavlani vzajemno visoko spoštujejo in cenijo. Minister dr. Marković je ugotovil, da so v sedanjih evropskih razmerah nove možnosti za jugoslovansko-madžarsko sodelo-

vanje. Vsa Evropa in ves svet dobivata nove oblike. Naravno je, da Jugoslavlja in Madžarska ne moreta dobiti glavne vloge pri uvajanju novega reda, vendar pa ne vsaka po svoji poti v novi položaj. Zemljepisni, gospodarski, narodnostni in politični položaj opozarja na potrebo sodelovanja naših držav. Naša prva naloga je, da v bodoče nadaljujemo s prijateljstvom. Pozitivni dogodki v bodočnosti lahko nastopijo seveda v primernem trenutku in je zato dolžnost zunanjih ministrstev, da za to skrbita. Jugoslovanski pravosodni minister je poudaril, da je vse to izgovoril kot iskreni prijatelj Madžarske in da ga je kot takega zelo vzradostila nedavna izjava grofa Csakyja. Govor grofa Csakyja je prebral dr. Marković, da smatra madžarski zunanji minister za važno in potrebno, da se ojači psihološki predpogoj za sodelovanje in je pristavil, da smatra dr. Markovića, da je sedaj ugodno ozračje, vendar pa je treba ustvariti soglasje skupnih stališč in interesov. Dr. Marković je končal svoj razgovor s prepričanjem, da se bo to delo gotovo posrečilo.

Zaključek debate o prestolnem govoru v bolgarskem parlamentu

Sofija, 4. decembra. AA. Na večeršnjem zasedanju sobranja je povzel besedo notranji minister Peter Gabrovski. Rekel je: Navada je, da predsednik vlade povzame besedo v odgovoru na prestolno besedo in da se z njegovim govorom konča debata. Na veliko žalost pa leži bolan in ne bo mogel govoriti. Izbral bi pa prvo priliko, da se bo izrekel glede vseh vprašanj, ki so se načela v debati.

Minister Gabrovski je nato podal podrobne informacije o preseljevanju bolgarskega prebivalstva iz Severne v Južno Dobrudžo in ugotovil, da se to preseljevanje razvija zadovoljivo. Glede vladne notranje politike je minister dejal: Pri nas v Bolgariji in v mnogih drugih državah v Evropi se je strankarski sistem izjalovil. Porušil se je, še preden se je v ljudskih množicah izgradilo novo pojmovanje o neobhodnih in koristnih stvareh. Ustvarila se je nova obdobje. Gabrovski je nadaljeval, da naloge nove oblasti niso v tem, da bi si izmisljala kakšen nov sistem uprave, ampak da olajša ljudskim množicam, da pridejo do spoznanja glede novih potov in do prepričanja o neobhodno potrebnem in koristnem.

Glede pripomb nekaterih govornikov, da bi vlada morala organizirati neko stranko, na katero bi se naslanjala, je minister dejal: Nova oblast mora predvsem ustvarjati dejanja. Stranke niso temelji

režima. Stranke prinašajo režime na oblast ali jih pa strmoglavljajo. Režimi stoje na dejanjih in na ustvarjanju.

Glede programa vlade je minister Gabrovski podčrtal, da dela vlada na tem, da se razne organizacije, kakor poklicne organizacije in mladinske, rešijo političnih tendenc in da usmerijo vse svoje prizadevanje v korist države in njenih velikih nalog. Vlada bo delala na to, da se olajša življenje družinam, ki imajo veliko otrok. Vlada bo gledala, da se prepreči sleherno delovanje ljudi, katerih materialna sredstva so temnega izvora. Vlada bo gledala, da se ustvarijo pravi zdravstveni pogoji in organizira brezplačna zdravniška pomoč za vsakega siromaka in ustanovi dosti zavodov za boj s socialnimi in nalezljivimi boleznimi. Glede zunanje politike je govornik poudaril, da se ne sme pustiti, da bi jo vodila ulica, ampak jo morajo voditi tisti, ki nosijo zanj odgovornost in ki imajo zaradi položaja, ki ga zavzemajo, možnost gledati na stvari iz perspektive ne samo sedanjosti, ampak tudi bodočnosti.

V zunanji politiki obstoji samo realizem in bolgarski narod. Na koncu je minister dejal, da mora biti bolgarska vojska kakor doslej narodna in da mora stati na dostojni višini. Zato ji je treba dati na razpolago zadostna sredstva.

Vprašanja in odgovori v angleški zbornici

Tiho morje — Amerika — Indokina — Tanger — Palestina

London, 4. decembra. t. Reuter. V spodnjem domu so ministri odgovarjali na razna vprašanja, ki so jih stavili poslanci.

Podpredsednik vlade Attlee je na vprašanje, če bi Anglija za razne vojne nabave iz tujih držav bila pripravljena odstopiti ozemlja angleškega imperija, odgovoril, da vlada njegovega veličanstva ni pripravljena o tem razmišljati. Castlvedni poslanec je verjetno slišal poročila, da bi Anglija zaprosila Ameriko za denarno pomoč ter bi zastavila v zameno svoja ozemlja v Tihem morju. Castlvedni poslanec naj bo miren. Angleški imperij ni za zastavljalnik.

Državni podtajnik Butler je na vprašanje, če hoče kaj več povedati o angleško-ameriških razgovorih za obrambo varnosti v Tihem morju, odgovoril, da v sedanjem trenutku to ni mogoče. Na vprašanje, če je vladi znano, da ima Japonska neke namene na južnih morjih, je Butler odgovoril, da je vlada dobila poročila, da so Japonci svoje čete umaknili iz južne Kitajske in jih prepejali v francosko Indokino, da so nadalje v francoski Indokini ustanovili nekaj novih letalskih oporišč. Na vprašanje, če je angleška vlada zaradi tega v stikih z ameriško, je Butler odgovoril, da je. Na nadaljnje vprašanje, če obe vladi razpravljata tudi o pomorskih in drugih podobnih vprašanjih, je Butler zaključil debato z odgovorom, da vlada nje-

govoga veličanstva vsa ta važna vprašanja skrbno proučuje.

Na vprašanje, kaj namerava angleška vlada podvzeti zaradi tega, ker so italijanski civilisti napadli in razdeljali angleški konzulat v Tangerju, je Butler odgovoril, da so poročila pretirana. Italijani so napadli samo angleški poštni urad ter so hoteli sneti desko z napisom. Angleški generalni konzul je že protestiral pri španskem guvernerju Tangerja. Angleški uradi imajo sedaj policijsko stražo. Vsi napisi so bili obnovljeni. Na vprašanje, kaj bo Anglija storila, ako Španija še bolj utrdi Tanger, je Butler odgovoril, da Španija zares utrjuje Tanger in da položaj zaradi tega ni posebno zadovoljiv s stališča mednarodnega prava. Na vprašanje, če sta italijanski podmornici še vedno v Tangerju, je Butler odgovoril, da še in angleška vlada je španski vladi jasno povedala, da ne odobrava, da se sovražne podmornice tako dolgo zadržujejo v tangerskem pristanišču.

Na vprašanje, kaj je s 1771 judovskimi begunci, ki so se ponesrečili na ladji »Patria«, ki je bila zažgana v pristanišču v Hajfi, je Wedgwood Benn odgovoril, da bodo ti begunci smeli ostati v Palestini, toda če bi se še pojavili protizakoniti izseljenci za Palestino, jih bo angleška vlada takoj odposlala v čezmorske kraje.

Angleški minister za blokado

o zalogah petroleja v Nemčiji in Italiji

London, 4. dec. t. Reuter: Minister za blokado Dalton je sprejel časnika ter jim med drugim izjavil:

»Kadar bo Nemčiji zmanjkalo petroleja, bo morala nehati borbo. Angleško letalstvo se ravna po tem navedenem načelu, ki se znaša predvsem nad nemškimi petrolejskimi viri. Angleška blokada Nemčije je uspešna. Nasprotnik vedno bolj čuti njene neprijetnosti. Začele so mu primanjkovati nekatere stvari, med njimi petrolej, kavčuk in baker. Nemčija je sicer v deželah, ki jih je zasedla, odnosno spravila pod svoje gospodarsko okrilje, pobasala vse zaloge tega blaga, toda jih je tudi že uporabila, tako da je danes prav na tistem mestu, kjer je bila ob začetku vojne. Nemčija ima še petroleja. Meja, ki bi jo mogli imenovati za njo nevarno, še ni dosežena. Toda vse vprašanje je v tem, da ona uporablja danes več petroleja, kakor pa ga proizvaja. Zato je razumljivo, zakaj jaz letalskemu ministrstvu vedno na prvem mestu priporočam, naj si naši bombniki privoščijo petrolejska skladišča, čistišne tovarne za petrolej in tovarne za umetno pogonsko gorivo. Nemčija ne dobiva tistih količin petroleja iz Sovjetske Rusije, kot bi želela in ki so potrebna, da »železnih zalog« ne bi načnela. Naši bombniki bi bili neumni, če bi bombardirali romunske petrolejske vrele. Saj surovi petrolej

za letala ni uporaben. Pustimo rajši Nemce, da ga izvlečejo iz zemlje, očistijo in pripravijo iz njega letalski bencin, potem ga jim z bombami uničimo.

Položaj Italije je še slabši in že danes do, biva Italija petrolej iz Nemčije. Italija nima ne velikih zalog in tudi ne tovarn za umetno gonilno olje. Za naše bombnike je Bari s svojimi petrolejskimi skladišči, ter Napoli s svojimi petrolejskimi čistilnimi tovarnami, mnogo bolj zanimiv cilj, kakor pa tovarne v Milanu ali v Turinu.

Na koncu je Dalton dejal, da bi rad doživel, da bi Amerika že zdaj odlagala na stran petrolejske rezerve za Anglijo za tisto dobo, ko bo Anglija nastopila pri zadnjem odločilnem udarcu na svojega nasprotnika.

Vdor v Anglijo - pozimi?

V švicarskem dnevniku »Journal de Geneve« je polkovnik Grosselin objavil članek o tem, ali je možen vdor v Anglijo sedaj v zimskih mesecih. Člankar meni, da se bo sedaj v zimi zgodilo, da bo gosta megla ležala nad Rokavskim prelivom in nad Anglijo po tri do štiri dni. Gosta megla bi lahko v teli dneh olajšala nemški armadi, da bi se izkrcala v Angliji na raznih mestih in v nekaj dneh bi lahko tudi tja pripejala že vse potrebno, da bi se na raznih izhodiščnih točkah lahko nemška armada prve dni vsidrala tako, da bi lahko vzdržala bombardiranje topništva in letal. Gosta megla zavije v takih dneh Anglijo skoraj v temo, ki je podobna noči in nihče ne bi nemške vojske na skritih mestih niti opazil.

Ce megla lajša delo napadalca, pa je uslužna tudi branilcu, ki pozna vsako ped zemelje in se lahko orientira na vsakem odseku. Napadalec se v neznanji deželi ne bi mogel hitro znajti in gibati, sovražnik pa bi ga že lahko z vseh strani napadal in preganjal. Kajti upoštevati moramo,

Vsakršno posredovanje pri vojaških oblasteh prepovedano

Belgrad, 4. decembra. AA. Uradno poročilo ministrstva za vojsko in mornarico.

Ministrstvo za vojsko in mornarico je izvedelo, da so v državi nekakšni uradi, ki delajo po dnevnih reklamah, češ da uspešno izvršujejo zadeve glede rekrutiranja, nastopa kadrskes službe, skrajšanja kadrskega roka, osvoboditve kadrskes službe itd. Ker to ni točno in ima takšna reklama samo namen izrabljati neinformirane ljudi, je minister za vojsko in mornarico sporazumno z notranjim ministrom izdal ualogo, da je prepovedano vsakršno posredovanje pri vojaških oblasteh in da upravne oblasti prepovedo takšne urade.

O tem se obveščajo prizadeti, da se glede gornjih zadev ne bodo obračali do teh uradov ali oseb, in da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov, ker vojaške oblasti delajo samo tisto, kar jim služba nalaga in zakon določa.

(Z pisarne generalštabnega oddelka ministrstva za vojsko in mornarico.)

Avtomatična telefonska centrala v Celju

Belgrad, 4. decembra. m. Ministrski svet je odobril pogodbo, ki jo je sklenilo poštno ministrstvo s tvrdko Siemens za instalacijo avtomatične telefonske centrala v Celju.

Glede prodaje olja

Belgrad, 4. decembra. AA. Trgovinsko ministrstvo je odredilo, da trgovci ne smejo prodajati olja na drobno, razen če imajo trgovino na drobno. V tem primeru lahko prodajajo olje svojim stalnim kupcem samo v tistem obsegu v katerem so ga prodajali 1. decembra 1939.

Osebnosti

Belgrad, 4. dec. m. Premeščen je na carinarnico 1. reda v Kotoribi Vlado Petrović iz Koprivnice.

Belgrad, 4. decembra. AA. Z odlokom ministra za ptt je imenovan za predsednika upravnega odbora radijske postaje v Zagrebu Ivan Bačac, podpredsednik stola sedmorice v p. iz Zagreba.

Belgrajske novice

Belgrad, 4. decembra. AA. Materinsko združenje je danes poslalo svojo slavo v svojem domu v ulici kralja Milutina. Ob 11.45 se je vršilo rezanje slavskega kolača v navzočnosti Nj. Vis. kneginje Olge, ki je bila v spremstvu dvorne dame ge. Olge Lozančeve in ordonančnega častnika, poročnika bojne ladje Evgena Šošarića. Navzočna sta bila tudi častna predsednica ga. Vera Perovićeva, žena kr. namestnika, in delegat patriarha episkop Vladimir Rajić. V imenu občine se je udeležil podžupan Božidar Nedić v družbi Milivoja Jevremovića, ki je zastopal župana Tomića, in mestni svetovalec dr. Janošević. Opazili so tudi ženo nemškega poslanika v Heeren, ženo turškega poslanika go. Koperler in ženo italijanskega poslanika Mamellija. V imenu vseučilišča se je proslave udeležil dr. Aleksander Kostić. Nj. Vis. kneginjo je sprejela in pozdravila v imenu združenja ga. Vlahijeva. Obrede je opravil prota Mihajlović; po končanih obredih je prota imel prigoden nagovor.

Belgrad, 4. decembra. m. V Belgradu je umrla ga. Stana Popović, mati vojvode Vuka, in je bila danes pokopana na tukajšnjem novem pokopališču. Belgrad, 4. decembra. m. V Belgradu se muč bišvi poslanec dr. Koce, ki je v finančnem ministrstvu posredoval v zadevi trošarinskih hranil, za vino in žganje.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 4. dec. b. Ban dr. Šubišić je imenoval prof. dr. Branka Horvata za komisarja mlekarških podjetij v vsej banovini Hrvatski z nalogo, da skrbí za pravilno preskrbo prebivalstva z mlekom.

Vodstvo nemškega izselenskega taborišča zapustilo Belgrad

Belgrad, 4. decembra. m. Vodstvo nemškega taborišča za izselence iz Besarabije, ki je, kakor znano, obiskalo pred dnevi Oplenac in Avalo, kjer je položilo vence na grob kralja Aleksandra in na grob neznanega junaka, je danes odpotovalo iz Belgrada v Nemčijo.

Na postajo so člane vodstva taborišča s poveljnikom taborišča Schnitzlerjem na čelu spremlili nemški poslanik Viktor von Heeren, nemški generalni konzul in drugi. Na peronu je bila častna četa SS-oddelkov, zdravniki, ki so izvrševali zdravniško službo v taborišču, in vrsta bolničark, ki so se prostovoljno javile za službo v taborišču. Pred odhodom vlaka je poslanik von Heeren v spremstvu Schnitzlerja obšel častno četo. Nato je poveljnik taborišča Schnitzler spregovoril te-le poslovalne besede: »Naše delo je končano. Napočil je dan, ko se vračamo v svojo domovino, ker smo tukaj uspešno končali svoje delo. Izseljenci iz Besarabije so se vrnili v svojo domovino. Pomagali smo jim, kolikor je bilo v naši moči pri njihovem naporu potovanju.« Poveljnik se je potem zahvalil tudi nemški narodni skupini v Jugoslaviji za pomoč. Pri odhodu je godba zaigrala nemško in jugoslovansko himno.

Resnično ostane še poskus izkrcati se v Anglijo. To je menil že Napoleonov general Hoche, ki je trdil, da je to zelo lahko. Toda s francoske obale je do Irse 300 km po morju in tam križari angleško vojno brodoge, pa tudi angleška letala. Pa Irski sama se je po vpadu v Belgijo in na Nizozemsko začela pripravljati na obrambo in je zgradila utrdbe ob obali, ki bi lahko držale neke dni, za njimi pa bi bila irska vojska, ki šteje nad 200.000 mož.

Boji v Albaniji

Italijanske čete prešle v protinapad — Grki pred Argirokastrom in Santi Quaranta

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 4. decembra. AA. Stefani. Uradno poročilo št. 180 glavnega štaba italijanskih oboroženih sil se glasi:

Na grški fronti je ponovljene napade mnogostevilnih sovražnikov skupin, izvršenih s pripravo in pomembno podporo topništva, zadržal neomajen odpor naših čet, ki so izvršile krepak protinapad. Naša letala so podprla nastop naših čet s srditim bombardiranjem, posebno pokrajine v zahodni Erzekeji. Naši bombniki so uspešno napadli luke in utrde na morjih. V letalski bitki je neka naša letalska skupina zbila šest letal nad Tirano. Tri naša letala se niso vrnila. Sovražnikova letala so metala bombe na Mirako in na Elhasan in ubila dve ženski, enega otroka in nekega delavca. Stvarne škode pa niso povzročile.

Naša letala so torpedirala v zalivu Sudu na Kreti dve sovražnikovi križarki.

Italija mobilizira dva letnika

Rim, 4. dec. m. TCP: Vpoklicani so rekruti letnikov 1920 in 1921.

Grška poročila

Atene, 4. decembra. Atenska agencija: Poročilo št. 38 grškega generalnega štaba se glasi:

V odseku pri Podgradu so naše čete po skrajno hudih bojih zavzele nekaj novih postojank v planinah, kjer je sovražnik še usidran, ter ga potisnile proti nižinam. Pri tej priložnosti smo ujeli večje število sovražnih častnikov in vojakov, 3 težke topove, mnogo brzoostrelnega orožja, municije in motornih vozil. — Tudi na drugih odsekih bojišča so naše čete nekoliko napredovale proti sovražniku, ki se trdovratno upira. Grško letalstvo pomaga pri ofenzivi in napada sovražne prometne zveze in skladišča v zaledju. Sestreljeni sta bili 2 sovražni letali, ter eno grško.

Zastopnik propagandnega ministrstva je na snočni konferenci častnikarjev zanikal, da bi bili Grki že prodrli do pristanišča Santi Quaranta na jugu Albanije, marveč se nahajajo še nekaj kilometrov pred tem pristaniščem. Grški topovi pa povsem obvladajo ceste, ki vodijo iz Argirokastro in iz Drača v Santi Quaranta. Tudi pri Argirokastrom so Grki zavzeli najvišje vrhove in sedaj obvladajo vso nižino, v kateri leži srebrni grad, ki je sedaj od vseh strani obkrožen.

Najhujiši so bili, tako je razlagal zastopnik vlade, boji za višino pri Premetiji, kjer so sovražniki imeli postojanke nad 2000 m visoko. Grška pehota je te postojanke napadla s svojimi dolgiimi bajonetmi, ki so tudi tukaj imeli iste uspehe, kakor na drugih odsekih bojišča. Postojanke so zasedli Grki.

Protinapade večjega obsega so Italijani — po poročilih ameriških poročevalcev — podvzeli samo na srednjem odseku fronte med naselji Ceri in Feštana. Napadi so bili odbiti in je sovražnik pustil v grških rokah topove, strojnice, protiletalske in protitankovske puške in topove ter mnogo materiala. Protinapadi manjšega obsega so bili severno od Podgrada pri naselju Mamulište, kjer so nastopili italijanski alpinci.

50 let'ca visokega katoliškega zavoda

Dne 15. novembra tega leta je praznovala katoliška univerza v Friburgu 50-letnico svoje ustanovitve. Ima tri fakultete: bogoslovno, pravno in filozofično. Vzdružuje to ljudstvo friburškega kantona. V srednjem veku je imela švicarska univerza v Baslu, ki je bila ustanovljena leta 1458 od slavnega italijanskega humanista in tržaškega škofa Eneja Silvija Piccolomini, ki je v zgodovini znan kot papež Pij II. Leta 1528 je ta univerza prešla v protestantske roke. Švicarski katoliki so si zato osnovali univerzo v Friburgu ali Friburgu, francosko Fribourg (ta švicarski kanton je namreč po dveh tretjinah francoski). Od takrat je Friburg središče vsega katoliškega elementa Švice. Toda ta univerza je zaradi trenj med švicarskimi kantoni kmalu prenehala in za izobrazbo v katoliškem duhu v Švici so se poslej trudili jezuiti v svojih slovečih licejih. V začetku 19. stoletja pa je liberalizem, ki se je čedalje bolj ukoreninjeval v švicarski federativni republiki, primoral švicarske katolike, da so zopet začeli misliti na vrhovni katoliški znanstveni zavod, ki naj bi bil na isti višini kakor državni univerzi v Bernu in Curihu. Ustanovili so jo leta 1889. Njeni ustanovitelji so bili krščanski demokrati, kakor se je imenoval takrat tisti krog katoličanov, ki se je navdušil ob okrožnicah Leona XIII. o krščanski demokraciji in o novem socialnem redu v duhu krščanstva za krščansko obnovo sveta. Prva velika katoliška prosvetna organizacija v Švici je bil Pius-Vereine, Pijevo društvo, ki sta mu bila voditelja kanonik Schorredet in msgr. Marmillo. Ti so tudi globoko vplivali na javno življenje friburškega kantona, tako da je okoli leta 1883. ta švicarska državnica svojo postavodajo popolnoma usmerila po kulturnih in socialnih pogledih krščanske demokracije v duhu Leona XIII. Iz tega kroga je izšel tudi mladi Jurij Python, ki je sprožil misel državne katoliške univerze, ker je svobodna katoliška univerza, kakor jo je zamišljal msgr. Marmillo, bila neuresničljiva. Za univerzo so se zavzeli tudi švicarski Nemci in znani msgr. Egger, škof v St. Gallenu, je izposloval, da so zasedli stolice na bogoslovni fakulteti dominikanci. Univerza ima to posebnost, da je mednarodna, tako da jo posejajo mladeniči z vsega katoliškega sveta in tudi profesorski zbor je po treh četrtinah nešvicarski. Delo te univerze ne samo za bogoslovno vedo in krščansko filozofijo, ampak za vse znanstvene panoge sploh, ki jih obsega filozofska fakulteta, je zelo veliko in iz nje so izšli mnogi sloveči katoliški kulturni delavci novega časa.

Atene, 4. decembra. AA. Reuter. Snoči je grški radio objavil, da je bilo pri letalskem bombardiranju v prvem mesecu vojne z Italijo ubitih od sovražnih bomb 604 oseb, ranjenih pa tisoč.

Atene, 4. decembra. AA. Reuter. Atenski radio objavlja poročilo, ki pravi, da so grške čete 2 km oddaljene od Santi Quaranta, ki je najjužnejše sovražno pomorsko oporišče v Albaniji. V pokrajini okoli Argirokastro so grške čete zavzele 2 važni višini, ki gospodarita nad celo pokrajino.

Ameriški poročevalci

Atene, 4. dec. t. Associated Press: Nocoj so prišla s fronte poročila, ki govorijo o novih grških uspehih. Grki stojijo pred Santi Quaranta in Argirokastrom. Na severu, blizu jugoslovanske meje, pa so po hudih bojih, ki so trajali vso noč in ves dan, grške čete razpršile tako imenovano »smrtno divizijo« (divizija »Ferrara«) in so Grki zasedli planino Bouna(?). Italijanske čete se povsod odporu upirajo, toda grški pritisk je prehud. Tako so Grki na severu zasedli tudi planino Ostrovica. Italijani so napravili pri Ohridskem jezeru protinapad, toda bil je odbit in so Grki ugrabili znaten plen.

Angleži utrjujejo Kreto

Atene, 4. decembra. b. Dopisnik Associated Pressa poroča, da Angleži gradijo močne utrde na strateških postojankah otoka Kreta. Tja prihajajo neprestano transporti vojaštva, orožja in municije iz angleških posestev, od kjer odhajajo naprej v Grčijo. Transportne lade spremljajo angleške in grške vojne ladje in močno letalsko brodogradnjo. Utrdbe se naglo gradijo, zlasti na skrajnem vzhodu in na skrajnem zahodu Kreta.

2 naše meje

Belgrad, 4. decembra. m. Po poročilih, ki prihajajo z grško-italijanskega bojišča, se vrše krave boje na sektorju okrog Podgrada. Večkrat je prišlo do hudih borb, tako da so imeli položaj sedaj eni, sedaj drugi v rokah. Po zavzetju Podgrada nameravajo grške čete zavzeti položaje na Kamiji in Mokri gori, ki predstavljata dve nevarni obrambni liniji in ju Italijani zato krčevito branijo. Okrog Cernikove in Mamulište so se danes prav tako razvijali srditi boji z velikimi izgubami na obeh straneh. Na vzhodni planini Kamije so grške čete preskočile reko Selce, pritok reke Devoli ter napadle italijanski položaj na planini Kamiji od vasi Dragol, Premiša in Šalec.

Belgrad, 4. dec. m. O današnjih krvavih bojih okrog Podgrada so prispela iz Djevdjelije in Ohrida še ta le poročila:

Iz Ohrida poročajo, da je že zgodaj zjutraj topniški ogenj z bližnjih albanskih gora zbudil ohridsko prebivalstvo. Ljudje iz naših obmejnih vasi Ljubanjište in Trpežice pripovedujejo, da se razvijajo srditi boji na hribu, imenovanem Zdraska, ki je ves zasajen s kostonjem in leži v neposredni bližini severozahodno od Podgrada. Grško topništvo strelja iz vasi Cerava, ki je oddaljena 5 km jugovzhodno od Podgrada, čez Podgradič v daljavo 7 do 8 km. Tako se topniški dvoboj vodi nad samim Podgradom v razdalji kakih 10 km. Levo krilo grških čet, ki je zavzelo nekatere položaje v gorovju Kamiji, je bilo zlasti popoldne zelo delavno, zaradi česar se je topniški dvoboj prenesel v notranjost albanskih gora. Italijansko topništvo, ki je streljalo z vrhov nad albanskim delom Ohridskega jezera, je popoldne prenehalo z obstreljevanjem. Vsa znamenja kažejo, da prehajajo boji v odločilno stopnjo.

Topniški dvoboj je postal proti večeru zmerom huji, toda kanonada se je slišala iz vedno večje oddaljenosti severozahodno od Podgrada. Sodeč po silovitih detonacijah, ki jih je bilo slišati več kot pet minut, na fronti Kamija—Mokra gora, je stopilo v akcijo tudi letalstvo, ki je moralo odvračati ogromne množice bomb na položaje. Ni bilo mogoče ugotoviti, čegava so bila letala.

Iz Djevdjelije poročajo, da se je že na vseh zgodaj zjutraj začelo streljanje, ki je trajalo ves dan. Od polnočnega do 2 popoldne se je slišalo močno grmenje topov, ki se je počasi oddaljevalo. Prav tako so se okrog polnočnega slišale tudi močne detonacije v severni Grčiji. Domnevajo, da so bile eksplozije letalskih bomb, kajti vreme je bilo danes za letalstvo ugodno.

Grki poročajo, da so se danes nadaljevale na bojiščih operacije in so bili boji zlasti srditi na sektorju okrog Podgrada. Poleg pehote in topništva je poseglo v boje tudi letalstvo. Prav tako poroča grško časopisje danes o velikih bojih v okolici Podgrada, kjer so grške čete zasedle nekatere položaje na okoliških vrhovih. Na drugih delih bojišča so se po informacijah grškega časopisja razvijali boji ugodno za Grke. Čeprav je bilo včeraj izredno slabo vreme, letalstvo ni prenehalo s svojim delovanjem.

Grško časopisje poroča, da so grška letala bombardirala italijanske kolone in skladišča pri Argirokastrom in Santi Quaranti. Italijanska letala so vrgla bombe na Siliastro, Prevezo in Leskado ter povzročila gmočno škodo, bilo pa je tudi nekaj človeških žrtev. Angleška in grška letala so včeraj bombardirala Valono in Tepeleni, ki ju je branilo močno protiletalsko topništvo. V valonskem pristanišču so bombe zadele neko ladjo in več skladišč, ki so pričela goreti. Grško časopisje poroča o velikih težavah, s katerimi se morajo boriti tako grške kakor italijanske čete, ker je ponekod v planinah zapadlo 1 m do poldrug meter snega.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 4. decembra. t. Poročilo št. 180 glavnega štaba italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Vzhodni Afriki je neka sovražnikova križarka obstreljevala naprave v Alpuji in napravila nekaj škode. Človeških žrtev ni bilo. 1. decembra je neka naša podmornica torpedirala na Atlantiku neko sovražni torpedni rušilec.

Italijanske navedbe o letalskih izgubah v novembru

Rim, 4. decembra. t. Nasproti angleškim navedbam o izgubah italijanskega letalstva objavljajo sedaj uradne številke o izgubah v zraku v mesecu novembru:

Sovražnik je v bojih z italijanskimi letali izgubil v severni Afriki in nad Sredozemljem 92 letal, 13 letal pa mu je bilo uničenih na tleh, v vzhodni Afriki 21 letal, 4 pa na tleh, nad Anglijo 17 letal, na grški fronti pa 79 letal v zraku, 21 pa na tleh. Skupno 247 letal.

ZIMSKA SEZONA

v ROGAŠKI SLATINI se ugodno razvija.

INDIKACIJE:

Vse možnosti zdravljenja v najmodern. kotlalu „Jugoslavenski Kralj“

bolezni želodca, črev in jeter
bolezni v izmeni snovi (DIABETES)
bolezni krvnega obtoka, bolezni ledvic in mehurja
bolezni perifernih žilcev itd.

Značna strogo dietična kuhinja. Informacije daje brezplačno

zdravilišče v ROGAŠKI SLATINI

Angleško-nemški boji

Nemci bombardirali Birmingham in London, Angleži pa Mannheim, Essen in Ludwigshafen

Nemška poročila

Berlin, 4. dec. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Nemško podmorniško brodogradnjo beleži nove uspehe v trgovinski vojni proti Angliji. Neke podmornice, je potopila 6 oboroženih sovražnikovih trgovinskih ladij z 31.500 tonami. Med 2. in 3. decembrom so krepke letalske skupine napadle pristaniške naprave v Bristolu z bombami vseh kalibrov. Vremenske razmere so bile zelo neugodne in so nemška letala morala leteti pod najnižjimi oblaki, da bi zadela cilje, ki so bili označeni v naredbi. Mnogostevilni opazovalci potrjujejo, da so bombe točno zadele cilje. V teku noči smo ponovno bombardirali tudi Southampton. — Včeraj so lahka in teška bojna letala napadla letališča, taborišča čet, prometne naprave in orožarne. Vrgli smo bombe na London in na neko tovarno za izdelovanje orožja v Greenhamu. Nemška letala so zadela letališče in uničila več letal na tleh v Sorensu.

400 km severozahodno od Irke je neki nemški bombnik napadel velik konvoj in zadel in potopil neko trgovinsko ladjo za 4900 ton. V noči od 3. na 4. decembra smo nadaljevali napade na razne važne vojne cilje v Srednji in Južni Angliji, in sicer kljub neugodnemu vremenu. Nekaj angleških letal je ponoči metalo bombe na zahodno in jugozahodno Nemčijo. Nekatera poslopja so poškodovana, človeških žrtev pa ni.

Angleška poročila

London, 4. dec. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: Ponoči je sovražnik izvedel v glavnem dva napada, enega na London, drugega na neko mesto v zahodnem delu srednje Anglije. V srednji Angliji so bili povzročeni večji požari. V Londonu so le manjše poškodbe stanovanjskih hiš. Žrtev ni bilo mnogo.

Tudi zasebno poročilo Reuterjevega dopisnika ne izmenjuje mesta v srednji Angliji, ki je bilo spet bombardirano, marveč samo pravi, da je bilo že enkrat, in sicer pred sedmimi dnevi, srdito bombardirano. Napad sicer ni trajal dolgo, a je bil zelo hud, ker se ga je udeležilo veliko število letal, ki so metala predvsem razstrelilne bombe.

Angleške navedbe o letalskih izgubah v »bitki za Anglijo«

London, 4. dec. t. Reuter: Letalsko ministrstvo objavlja nekaj številke o izgubah v doedanjih letalski vojni. Iz teh številke izhaja, da je Nemčija v bojih

Romunsko gospodarstvo 10 let pod vodstvom Nemčije

Včeraj je bila v Berlinu podpisana tozadevna pogodba

Berlin, 4. decembra. t. Associated Press: Danes sta tukaj podpisala zastopnik Nemčije dr. Clodius in romunski poslanik Gracianu pogodbo, veljavno za 10 let, v kateri dobiva Nemčija pravico, da obnovi gospodarsko življenje v Romuniji. Pogodba pravi, da je romunska vlada zaprosila Nemčijo, naj ji pomaga pri izvedbi desetletnega gospodarskega načrta in je nemška vlada radevolje ugodila romunski prošnji ter bo Romuniji dala na razpolago denarna sredstva in tehnično osebje za obnovo na vseh področjih gospodarstva.

Bukarešta, 4. decembra. m. TCP. Po informacijah Transcontinental Pressa bodo nemško-romunska trgovinska pogajanja končana danes. Zaključni protokol bo verjetno še nocoj podpisan.

Bukarešta, 4. decembra. m. TCP. Danes je bila objavljena uredba z zakonsko močjo, ki določa znatno znižanje cen vsem lekarniškimi proizvodom.

Bukarešta, 4. decembra. m. TCP. »Univerzalna gospodarski strani objavlja članek, v katerem pravi, da je v Romuniji od aprila 1939, ko je bil podpisan nemško-romunski trgovinski sporazum, bilo ustanovljenih 39 delniških družb, v katerih je zastopan nemški kapital. Celokupen kapital teh družb znaša 150 milijonov lejev. Tretjina kapitala je investirana v lesni industriji.

Bukarešta, 4. decembra. m. TCP. V uradnem listu je objavljen dekret, na podlagi katerega se morajo vsi plovni objekti, ki jih imajo v rokah ljudje, izročiti državi. Med plovne objekte se štejejo tako rečni, kakor tudi morski plovni objekti

nad Anglijo izgubila do sedaj že 3000 letal, od katerih jih je 300 sestrelilo protiletalsko topništvo. K temu je treba prišteti še 25 letal, ki jih je zbila angleška mornarica. Nemške izgube v zraku v sedanji vojni pa znašajo že 6000 letal. V bojih nad Anglijo je bilo zbitih skupno 850 angleških letal, toda 450 pilotov je rešenih. Razmerje v izgubah na letalih je 3 : 1 v dobro Anglije, na pilotih pa 7 : 1 v dobro Anglije.

Angleške izgube na suhem

Berlin, 4. dec. AA. Associated Press poroča iz Londona, da so znašale britanske izgube po angleških podatkih od začetka sovražnosti do 10. oktobra 1940 21.868 mož, od česar jih je 8.725 padlo, 10.315 je izginulih, 1057 jih je potem umrlo, 1770 pa je vojnih ujetnikov v Nemčiji in Italiji. Če se k temu številu prišteje še 16.200 ranjenih od začetka sovražnosti pa do 10. oktobra, potem je bilo po angleških podatkih za boj onesposobljenih 38.077 mož.

Vojna na morju

Berlin, 4. dec. AA. DNB. Nemški bombniki so izvršili uspešen napad na neki konvoj 18 trgovinskih ladij, ki jih je spremljalo več rušilcev 400 kilometrov severozahodno od Irke na Atlantiku. Bombniki so konvoj razpršili in delno poškodovali. Ena trgovinska ladja za 4900 ton se je zadeta potopila.

Na Nemčijo

Berlin, 4. dec. AA. DNB: Delovanje sovražnikovih letal nad nemškim ozemljem je bilo preteklo noč zelo majhno, tako glede obsega, kakor tudi glede dolgotrajnosti poletov.

London, 4. dec. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: V pretekli noči je več skupin angleških bombnikov napadlo prometne zveze v zahodnem delu Nemčije, skupine obrežne obrambe pa so ponovile napade na sovražna pristanišča v Rokavu. Bombe so zadele zaželenne cilje. Podrobno poročilo bo še objavljeno.

London, 4. dec. t. Letalsko ministrstvo poroča: Nasi bombniki so v pretekli noči napadli Mannheim in Ludwigshafen ter most, ki veže obe mesti, ki ležita vsaka na svojem obrežju Rena. Druga skupina je napadla visoke peč v Ezenau, nadaljnje skupine pa Dunkerque. Bombardirana so bila tudi številna letališča po zasedenih krajih. Ena letalo se ni vrnilo.

vsake vrste, ki plovejo pod romunsko zastavo in ki so bili na dan 6. septembra v judovskih rokah ali v rokah judovskih družb.

Bukarešta, 4. decembra. AA. Havas. Uradni krogi izjavljajo, da so zaprli mnogo oseb, ki so obdolžene, da so organizirale zadnje prelivanje krvi. Morilec profesorja Jorge in Madgearuja so bili že usmrčeni. Med njimi je tudi načelnik policije v Ploestiju.

Bukarešta, 4. dec. AA. DNB. Današnji uradni list prinaša dekret po katerem sme samo država vrtni in izrabljati petrolejske vrvice in petrolej. Obenem preidejo vsi petrolejski vodni skupaj z instalacijami v last države. Petrolejski vodni, ki ne bodo v roku 15 dni prijavljeni, preidejo avtomatsko v državne roke.

Tokio, 4. decembra. AA. Stefani. Romunija je priznala Mandžurijo. Doslej je 9 držav priznalo Mandžukuo, in sicer Japonska, Italija, Nemčija, Španija, Madžarska, Salvador, Slovaška, Kitajska in Romunija.

Finski predsednik Kallio, ki je zaradi bolezni odstopil. 19. decembra bodo že volili njegovega naslednika.

Airiško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 4. decembra. t. Poročilo št. 180 glavnega štaba italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Vzhodni Afriki je neka sovražnikova križarka obstreljevala naprave v Alpuji in napravila nekaj škode. Človeških žrtev ni bilo. 1. decembra je neka naša podmornica torpedirala na Atlantiku neko sovražni torpedni rušilec.

Italijanske navedbe o letalskih izgubah v novembru

Rim, 4. decembra. t. Nasproti angleškim navedbam o izgubah italijanskega letalstva objavljajo sedaj uradne številke o izgubah v zraku v mesecu novembru:

Sovražnik je v bojih z italijanskimi letali izgubil v severni Afriki in nad Sredozemljem 92 letal, 13 letal pa mu je bilo uničenih na tleh, v vzhodni Afriki 21 letal, 4 pa na tleh, nad Anglijo 17 letal, na grški fronti pa 79 letal v zraku, 21 pa na tleh. Skupno 247 letal.

Gospodarstvo

Maksimiranje cen govejim surovim kožam

Cepprav ima urad za kontrolo cen pooblastilo, da maksimira cene kožam v vsej državi, razen banovine Hrvatske, kjer so cene kože že maksimirane, se doslej tega pooblastila ni poslužil. Da prepreči vsaj na svojem področju stalno povečanje cene kož, je referent za kontrolo cen pri kr. banski upravi smatral za potrebno opozoriti vse interese, da smatra, da so cene ob uvedbi kontrole cen kož osnovne in da se mora vsako povečanje cen dovoliti po tem uradu. Sedaj pravijo poročila iz Beograda, da bo cena surovih govejih kož v vsej državi maksimirana na 23 din, dočim znaša sedaj tržna cena že čez 30 din.

V zvezi s tem se je sestala usnjarska sekcija Zveze industrijcev dne 4. t. m. v Ljubljani in je zavzela glede maksimiranja cen na 23 din za kg vhodne vage, naslednje stališče, ki ga je poslala merodajnim faktorjem:

Usnjarska industrija v Sloveniji je že pred letom dni predlagala smotrene ukrepe za uvedbo posebnega režima za kože. Žal ti predlogi niso bili sprejeti in na trgu je nastopilo izredno povišanje cen govejih kož, katerega si usnjarska industrija ni želela. Usnjarska industrija ni interesirana na visokih cenah in se boji kupovati kože po pretiranih dnevnih cenah, ker sluti velik padec cen s sedanje ravni.

Nameravano maksimiranje cen kot izoliran ukrep ne more doseči svrhe, ker je cena 23 din v primeri z dnevno tržno ceno 30—32 din ni realna. Po izkušnjah iz dosedanjih vojn ima maksimiranje cen kot izoliran ukrep samo to, da zmanjša blaga na legalnem trgu in si najde kupce v

nelegalnih kanalih. Prodajalci, ki se tega načina prodaje poslužujejo, umljivo izkoriščajo pomankanje blaga na trgu in neusmiljeno navijanje cene. Željeni rezultat, t. j. znižanje cen se ne da doseči, ampak nasprotno fantastično povišanje cen in izključitev legalne trgovine.

Industrija smatra za potrebno:

Da bi se dosegla ustalitev ravni cen turcve kože, usnja in obutve, se mora poleg maksimiranja cen na realni bazi, t. j. vsaj nekaj v skladu s tržno ceno, uvesti:

1. Monopol za nakup surovih kož, katerega je treba izročiti posebni centralni ustanovi usnjarske industrije, kar je predloženo trgovinskemu ministstvu.

2. Vsakega, ki prodaja surovo kožo drugim, odnosno po višji ceni kot je maksimirana, je treba stroko kaznovati. Monopolna nabavljalna ustanova se bo brigala in dostavila oblastem vse primere takih nelegalnih prodaj, za katere bo izvedela. Če bodo sodne in policijske oblasti hitro in uspešno delale, bo dosežena ustaljenost v cenah.

Vsekakor je javni interes, da se cena kož zniža. Pri tem pa skoki niso koristni, ampak je treba najprej stvarno izvesti maksimiranje na sedanji visoki ravni cen, da bi se preprečilo nadaljnje zviševanje cen. Znižanje cen pa se bo doseglo s postopnim in stalnim zniževanjem maksimalnih cen. Ko bodo lastniki kož videli ta razvoj cen, katerega je treba izvajati z železno konsekvenco, potem ne bo nihče zadrževal blaga, ker bodo imeli namesto dobička — izgubo.

Štroški za prehrano v Ljubljani

Statistični bdsek mestnega poglavarstva v Ljubljani je v razmeroma kratkem času sestavil indeks stroškov za prehrano po stanju dne 1. decembra 1940. Mesečna vrednost izdatkov za prehrano, ki je znašala dne 15. avgusta komaj še 253.09 din, je znašala dne 15. novembra letos že 388.48 din, dne 1. decembra 1940 pa 389.95 din. Iz tega je razvidno, da cene prehrane še vedno naraščajo, čeprav počasneje kot prej. V drugi polovici novembra so se izdatki za prehrano povečali za 0.4%.

Vzroki za podražitev so delno splošnega sezijskega značaja (tako pri sadju, podražila so se znatno jabolka in hruške, pa tudi vse vrste sočivja). Delno pa se kaže vpliv povečanega povpraševanja v zvezi z božičnimi prazniki (podražitev orehov, suhih češpelj).

Nesezijskega značaja pa je podražitev telečjega mesa, petroleja in kave (surove ter pražene), ješprenja, ješprenjčka in ajdove moke. Podražil se je močno tudi poper in tudi cena premoža je narasla.

Med pocenitvami pa je omeniti (nedvomno sezijsko) fige, limone, kisle repo, kolerabe in pora.

Ce primerjamo cene za prehrano avgusta 1939 s cenami dne 1. decembra, vidimo, da so cene po tem indeksu narasle za skoraj 56%, kar je občutno zvišanje. Indeks cen mestnega poglavarstva ima to prednost, da je tehtan, t. j. da upošteva pomen posameznih predmetov za prehrano. Opozorjamo pa, da to ni indeks življenjskih stroškov, ki bi nam dal šele pravo sliko podražitve življenja.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke kaže za 30. november naslednje glavne postavke (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem za 22. nov.):

Aktiva: zlato v blagajnah 2155.4 (+11.8), zlato v inozemstvu 438.6 (+20.0), skupna zlata rezerva 2594.0 (+31.8), devize izven zlate rezerve 611.1 (+22.5), kovani denar 185.9 (—8.6), posojila: mehična 1715.0 (+123.3), lombardna 112.3 (—98.1), skupno posojila 1827.5 (+25.2), vrednostni papirji 317.4 (—43.0), eskont bonov državne obrambe 6298.0 (+251.0), razna aktiva 1833.8 (—23.7).

Pasiva: bankovci v obtoku 13.362.7 (+421.0), drž. terjatve 59.3 (—41.4), žirovni računi 1110.5 (—203.9), razni računi 1893.8 (+69.8), skupno obveznosti po vidu 3063.7 (—175.4), razna pasiva 356.4 (+10.7).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 16.426.5 (+245.6), zlata rezerva po stvarni vrednosti 4150.4 (+50.9), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3448.7 (+18.9) milij. din, skupno kritje 25.26 (v prejšnjem izkazu 25.33), od tega samo z zlatom v blagajnah 20.99% (21.19%).

Izkaz kaže, da je zasebno gospodarstvo mobiliziralo znatna svoja dobroimetja na žirovni račun in da so se tudi posojila per saldo zvišala. Poleg tega je ponovno narasla zadolženost države. Vse to je imelo za posledico znatno zvišanje obtoka bankovcev, ki je presegel vsoto 13 milijard din.

Stanje naših kliringov

Dne 30. novembra je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. decembra 1940):

Aktivni kliringi: Italija 14.858.946 (—17.316.356) oin, Holandija 2.635.069 (—94.716) goldinarjev, Francija 6.225.579 (—28.768) fr. frankov, francoske kolonije 3.030.625 (—780) fr. frankov in Bolgarija 1.770.258 (—29.511) oinarjev.

Pasivni kliringi: Nemčija 58.506.125 (—16.068.002) mark, Madžarska 79.152.674 (—6.492.753) din, Protektorat 50.010.617 (—1.238.985) kron, Slovaška 25.745.237 (—2.585.032) kron, Turčija 19.140.282 (—1.134.208) din, Poljska 18.705.726 din in Romunija 4.623.637 (—260.408) dinarjev.

Pregled nam kaže, da se je znatno povečal naš kliringi dolg Nemčiji, nadalje tudi Madžarski, v manjši meri v Turčiji, zmanjšal pa se je naš kliringi dolg Slovaški in Protektoratu. Med aktivnimi kliringi je omeniti zmanjšanje naše aktivnosti v Italiji, dočim pri drugih kliringih ni bilo znatnejših izprememb.

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

Zemljiškoknjižni urad okrajnega sodišča je pretekli teden zaznamoval nekatere lastniške pravice. V novembru je bilo v zemljiški knjigi zaznamovanih 44 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 4.295.000 din, nasprotno je bilo oktobra 86 kupnih pogodb za nekoliko večjo vrednost, namreč 4.824.000 din. Navajamo tu nekatere posestne izpremembe:

Bonča Marija, posestnica v Vižmarjih št. 43 je od svojega posestva k. o. Vižmarje odprodala več parcel in sicer: gđe. Gabrijeli Fugonovi, zasebni

uradnici, Poljane pri St. Vidu nad Ljubljano parcelo št. 222 v izmeri 1009 m² za 17.000 din, gđe. Amaliji Satterjevi, sivilji v St. Vidu nad Ljubljano del parcele št. 22/3 v izmeri 871 m² za 15.000 din, g. Ani Magoličevi, soprogu šefa krajevne kontrole pri železniški direkciji v Ljubljani, Wolfova ulica št. 3, parcelo št. 13 v izmeri 1774 m² za 35.480 din in g. Ludviku Černetu, zlatarju in trgovcu v Ljubljani, Wolfova ulica št. 3, del parcele št. 222 v izmeri 1872 m² za 37.440.

Camernik Ivan, posestnik, St. Vid nad Ljubljano, Poljane št. 9 je prodal Franciški Anderluhovi, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 36 parcelo št. 351/4 k. o. St. Vid za 12.150 din.

Oražem Josip, posestnik, Ljubljana-Moste, Predovičeva ulica št. 5 je prodal 2 parceli v k. o. Moste in sicer: Maksu in Luciji Kušar, Moste, Poljska pot št. 38a parcelo št. 572/1 stavbišče v izmeri 782 m² za 24.000 din in Ludviku Krulcu in ženi Mariji, Štepanja vas št. 105 parcelo št. 572/5 stavbišče v izmeri 510 m² za 15.300 din.

Podaljšanje prehodnih odredb o kontroli izvoza lesa. V »Službenih novinah« z dne 3. decembra 1940 je izšla naredba o podaljšanju prehodnih odredb k naredbi o kontroli izvoza lesa ita. Prehodne odredbe so podaljšane do 31. decembra letos tako, da s lahko do tega dne izvozno carinijo vse vrste lesa (razen oglia in drv za kurjavo) brez izvoznega potrdila ravnateljstva za zunanjo trgovino. Carini se lahko les za izvoz na osnovi potrdil o zavarovanju valute, ki so bila izdana po veljavnih odločitvah deviznega ravnateljstva Narodne banke brez ozira na dan izdaje teh potrdila. Počeniš s 1. januarjem 1941 se izvozno ne sme cariniti les brez izvoznega potrdila ravnateljstva za zunanjo trgovino.

Gradba vodovoda za Mokronog in okolico. Razpisana je I. licitacija za dobavo litoželeznega vodovodnega materiala za I. etapo gradnje vodovoda za Mokronog in okolico. Proračunska vsota je 641.945 din. Licitacija bo 28. decembra 1940.

Cene kornuza za Nemčijo. Iz Beograda poročajo, da je tja prispela posebna nemška delegacija in se je s Privilegirano izvozno družbo pogodila za cene kornuza, ki jo bomo izvažali v Nemčijo. Pogodba glede cen se nanaša na prve količine kornuza, ki bodo poslani v Nemčijo v naslednjih treh mesecih, to j. do konca februarja. Končno pravi isti vir, da so cene kornuza za izvoz v Nemčijo zadovoljive.

Izpremembe pri Splošni jugoslovanski bančni družbi. Dne 2. decembra, je bil izredni občni zbor delničarjev Splošne jugoslovanske bančne družbe, na katerem je prišlo do izraza dejstva, da je sedaj skoro ves kapital v nemških rokah. Za predsednika družbe je bil izvoljen g. Franc Neuhausen, nemški generalni konzul v Beogradu, člani pa so ravnatelj raznih nemških bank. Od Jugoslovancev so v upravnem odboru: Dragan Tomljenović, ravnatelj Juganila, Nikola Berković, predsednik Zemaljske banke v Sarajevu in Tanasije Zdravković, trgovec iz Beograda. Odpadli so torej člani uprave: Vasilije Jovanović, dr. Ivan Ribar in dr. Ivo Benković. V nadzorstvu so sedaj večinoma naši državljani: predsednik Pavle V. Mijatović, odvetnik, Beograd, Jovan D. Krsmanović, Nikola Neuman in Bora Popović, vsi iz Beograda ter Georg Tengler, Dunaj. Nadalje je bilo na obnem zboru sklenjeno zvišati delniško glavnico od 60 na 100 milij. din, kot jih je imela banka še pred znižanjem, t. j. leta 1934. Po glavnici je sedaj Splošna jugoslovanska bančna družba največja banka v državi.

Zavrtni predlogi za otvoritev konkurza. Okrožno kot konkurzno sodišče v Ljubljani je odklonilo predlog, da naj se uvede konkurz o imovini Dorčeca Ivana, brivskega mojstra v Ljubljani in predlog za otvoritev konkurza nad imovino Glača Ivana, čevljarkega mojstra v Ljubljani.

Angleško pristanišče Liverpool, ki je bilo tudi žrtve strahovitega nem. nočnega zračnega napada.

Dražba. Dne 3. januarja bo pri okrožnem sodišču v Ljubljani, soba št. 140, dražba premogovnika rjavega premoga »Ključarovec«, treh jamskih polj (cenilna vrednost 128.570 din) in premogovnika rjavega premoga »Strjanc« in jamskega polja »Jelica« (cenilna vrednost 25.500 din). K prvemu premogovniku spadajo tudi stavbe in pritlikline v vrednosti 20.700 din.

Iz trgovinskega registra. Vpisana je bila Avtroprometna družba z o. z. v Ljubljani z glavnico 200.000 din, od tega je apor zadruga, iz katere je nastala družba, 68.124.52 din. Poslovodji sta inž. Tomo Knez in Verovšek Jurij, prokurist pa Verovšek Milan. — Pri Celjski posojilnici, d. d. je bil namesto umrlega dr. Gvidona Serneca vpisan upravni svetnik Serneec Janko. — Pri trdnici Jugosvila tvornica tvornica svilene robe, družba z om. zavezo v Mariboru je bil izbrisan poslovodja Loh-Larič Vilko. — Pri Ruški tekstilni industriji F. Vlach je bil vpisan prokurist Stodulek Oton.

Italija ne bo racionalna tekstilnega blaga. Poluradno poročajo, da zaenkrat v Italiji ne bodo tekstilije racionalizirane. Ta izjava je prišla zaradi tega, ker je inventura tekstilnih zalog pokazala znatno povečanje nakupov. Pravijo, da zaenkrat še ni potrebe racionaliranja, pač pa opozarjajo merodajna mesta kupca, da naj ne kupuj prekomerno, ker to lahko povzroči prevelike motnje discipline trga.

Borze

Dne 4. decembra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.80

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 5.695.456 din, na begradski borzi 9.570.000 din, od tega v markah po novem tečaju 28.809, po starem tečaju 335.000 mark, 321.420 šv. frankov. — V efektih je bilo prometa na begradski borzi 665.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dol. 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 215.90—219.10
Newyork 100 dol. 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.00

Beograd — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 41.65—42.35

Curii: Beograd 10, Pariz 8.80, London 15.60, Newyork 431, Bruselj 69.25 (nom.), Milan 21.725, Madrid 40, Amsterdam 229.50 (nom.), Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Oslo 98.75 (nom.), Kopenha 83.50 (nom.), Sofija 4.30, Lisabona 17.24, Budimpešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.275, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 101.25.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 444—446

v Zagrebu 446—447

v Beogradu 447—447.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—102, agrarji 52—54, vojna škoda promptna 444—446, begluške obveznice 77—78, dalm. agrarji 71—72, 8% Blerovo posojilo 90 do 100, 7% Blerovo posojilo 95—97, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—102, 7% stab. posojilo 92—94. — Delnice: Narodna banka 6.300—6.500, Trboveljska 335—345, Kranjska industrijska družba 136 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 90—99.50 (99), agrarji 57 denar, vojna škoda promptna 446—447 (446.50), begluške obveznice 77 denar, dalm. agrarji 70.50 denar, 6% šumske obveznice 71 blago, 4% severni agrarji 52 blago, 8% Blerovo posojilo 101 denar, 7% Blerovo 94.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar.

7% stab. posojilo 95 denar. — Delnice: Narodna banka 6.400 denar, Priv. agrarna banka 193 denar, Trboveljska 370—375 (370, 375), Sladk. tov. Bečkerek 700 denar, Osj. livarna Vukovarska konoplarna 500—600 (595).

Beograd. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50 denar, vojna škoda promptna 447 do 447.50 (447.50), begluške obveznice 77—77.50, dalm. agrarji 71—71.50 (71.25), 6% šumske obveznice 0.50—71.25, 4% severni agrarji 51—51.50 (51.25), 8% Blerovo posojilo 101.50 denar, 7% Blerovo posojilo 95.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar. — Delnice: Narodna banka 6.500—6.600 (6.500), Priv. agrarna banka 199 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Ječmen: bač srem 375.50—380, Fižol: bač srem beli brez vreče 2% kosa duplikat 445—450. — Tendence neizpremenjena. — Promet srednji.

Novi šef italijanske policije dr. Carmine Senise.

Gene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Slov. Gradec, dne 30. novembra t. l. Voli I. vrste 8.50, II. 7.50, III. 7 din; telice I. vrste 8, II. 7, III. 5.50, krave I. 7.50, II. 6, III 5.50, teleta I. 10, II. 9, prašiči špeharji 12 din, pršutarji 11 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 18, II. 15—17, III. vrste 14 din, svinjina 24, slanina 24, svinjska mast 26 din za 1 kg. — Pšenica 350, ječmen 300, rž 350, oves 290, kornuza 340, fižol 700, krompir 200, seno 150, slama 80, jabolka I. vrste 600, II. 500, III. 300. — Pšenična moka 500—900, kornuza moka 400—500, ajdova moka 600—700 za 100 kg. — Trda drva 125 za 1 kubični meter, jajca 1.80, za 1 komad, mleko 2 din za l, surovo maslo 50 din za 1 kg.

Cene živini in kmetijskim pridelkom v okraju Dravograd 1. decembra: Voli I. 8.50, II. 7.50, III. 6.50; telice I. 8, II. 7, III. 6; krave I. 7, II. 6, III. 5; teleta I. 9, II. 8, prašiči špeharji 15, pršutarji 13 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 17, II. 14, svinjina 20—22, slanina 26, svinjska mast 28, čisti med 24, volna neopprana 30, oprana 34; surove kože goveje 24, telečje 22, svinjske 8 din za 1 kg. — Pšenica 400, ječmen 300, rž 350, oves 250, kornuza 330, fižol 550—600, krompir 175—200, lucerna 150, seno 100—120, elama 50—60, jabolka I. 500, II. 400, III. 300, moka pšenična 500—900, kornuza 425, ajdova 650—750 din za 100 kg. — Trda drva 110—140 din za kub. meter, jajca 1.50—2 din komad, mleko 2.50 do 3 din liter, surovo maslo 40—50 din 1 kg.

Živinski sejem v Kranju 2. decembra. Dogoni: 33 volov; 27 krav, 1 tele, 1 konj, 80 svinj in 102 prašiča. Prodanih je bilo: 11 volov, 14 krav, 1 tele, 1 konj, 7 svinj in 60 prašičev. Cene so bile naslednje: Voli I. 9.25, II. 8.50, III. 7; telice I. 9.25, II. 8.50, III. 7.25; krave I. 8.50, II. 7.25, III. 6.50; teleta I. 12.50, II. 11.50; prašiči špeharji 15—16, pršutarji 14—15 din za 1 kg žive teže. Mladi prašički za rejo 7—8 tednov etari 200—250 din. — Goveje meso I. 16—18, II. 15—17, svinjina 22—24, slanina 24—26, svinjska mast 26—28, čisti m-j 32—40, volna neopprana 68—72, oprana 92, surove kože goveje 30, telečje 26—28, svinjske 10 din za 1 kg. — Pšenica 4.50, ječmen 4.25—4.50, rž 4.25—4.50, oves 3.75—4, kornuza 3.50—3.75, fižol 6—10, krompir 1.75 do 2, lucerna za krmo 1.25, seno 1.25—1.50, slama 0.75, jabolka II. 8, III 4.50, hruške II. 10, moka pšenična 5.50—9, kornuza 5.50, ajdova 7—10, ržena 6.50, kornuzni zdrob 6.50 din za 1 kg. — Trda drva 140—150 dr kub. meter, jajca 2 din komad, mleko 2.50—3 d'n liter, surovo maslo 48—50 din kg.

Gene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom v Trbovljah 28 novembra t. l.: Pšenična moka bela 9, krušna 5; govedina 16, telatna 18—22, svinjina 18—26, ovčje meso 14, svinjska mast 28—30, sveža slanina 24 do 25, prekajena slanina 32—36; krompir 2 din za kg; eladko mleko 3 din liter, jajca 10 komadov 20 din.

Naročniki „Bogoljuba“!

Ne pozabite na

„Slovenčev koledar“

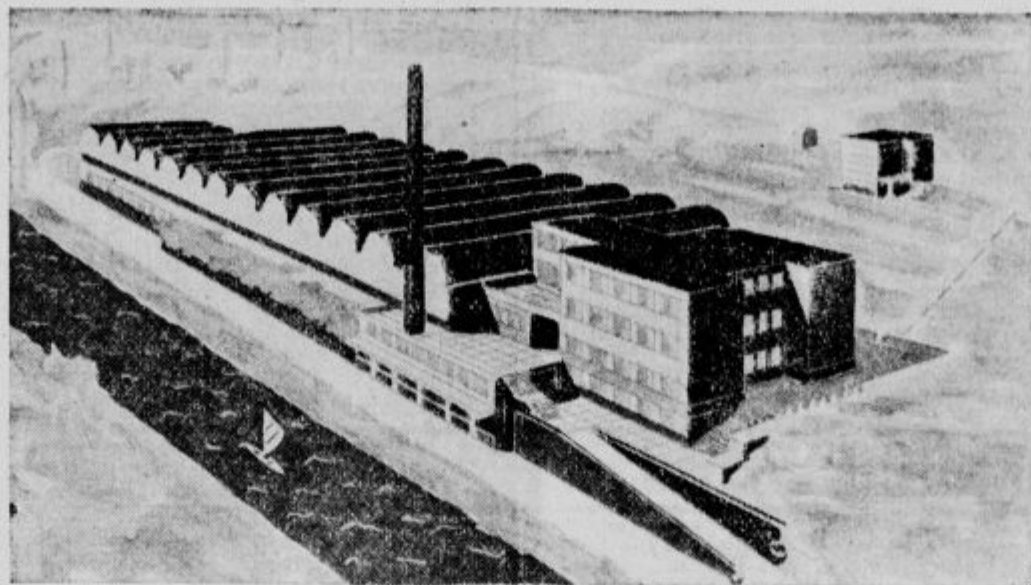
le do 8. t. m. je še čas, da ga naročite za 10 din, kasneje bo dražji!

Tekstilno šolo v Kranju gradijo

Čeprav je v zadnjem desetletju industrija v Sloveniji lepo napredovala, vendar ni panoge v industriji, ki bi dosegla tako velik razmah, kakor prav tekstilna industrija. Velikansko število zaposlenega delavstva v tekstilni industriji dovolj zgovorno dokazuje, da je tekstilna industrija ena najpomembnejših industrij v Sloveniji. Da bi lahko dobile najrazličnejše številne tekstilne industrije v Sloveniji tudi domače strokovno izvežbano in primerno šolano osebje, je bila ustanovljena v Kranju tekstilna šola. Spočetka se je morala ta šola zadovoljiti le s skromnimi prostori, v katerih je še sedaj, čeprav je bila z njo izpolnjena velika vrzel v našem strokovnem šolstvu. Prav v tekstilni industriji je namreč pri nas zaposlenih še vedno veliko število tujih strokovnjakov, ki bi jih bilo lahko nadomestiti z domačimi. Tekstilna šola je dala možnost, da v tekstilni industriji Slovenci ne služijo le strojem, ampak zasedejo tudi vsa druga mesta, pri katerih so bili doslej neobhodno potrebni tuji.

Tekstilna šola bi mogla delovati še vse z večjim uspehom, če ne bi trpela tako hudo na pomanjkanju prostorov. Zato je g. ban dr. Marko Natlačen, ki z veliko naklonjenostjo podpira strokovno šolstvo, odločil, naj banovina zgradi novo tekstilno šolo v Kranju. Tehnični oddelek banske uprave je letos izdelal sodobne načrte za tekstilno šolo in gospod ban jih je tudi že potrdil. Razpisana je bila konec oktobra tudi licitacija za prva gradbena dela v surovem. Kljub temu, da je zaradi neprestanega naraščanja cen v veliki meri ponehala vsa gradbena delavnost, saj se gradbeni podjetniki zaradi negotove bodočnosti ne upajo na licitacije, je licitacija za gradbena dela pri tekstilni šoli v Kranju vendarle uspela. Za zidarska, težajska, betonska in železobetonska dela so nastopili štirje ponudniki. Najcenejši med njimi je bilo gradbeno podjetje »Tehna«, d. z. o. z., iz Ljubljane, ki je bila voljna prevzeti vsa dela za 3.583.000 din. Tudi za tesarska dela so prišli štirje ponudniki. Najugodnejše ponudbe je stavilo podjetje Mavrič Anton iz Ljubljane za 188.000 din. Tudi za kleparska dela so se potegovali štirje podjetniki, med njimi je ponudilo podjetje Lovro Pičman najugodnejšo ponudbo za 209.000 din. Le licitacija za krovska dela ni uspela, vendar bo v kratkem razpisana druga licitacija.

Z gradbenimi deli je podjetje »Tehna« iz Ljubljane v drugi polovici novembra tudi že začelo. Zaenkrat le še odkopavajo zemljišče, ker je treba odkopati res velike površine za temelje. Ker je hudo pritisnil mraz, je malo verjetno, da bi še letos mogli začeti z betoniranjem, če se vreme ne bo temeljito spremenilo. Vsekakor pa bodo porabili

zimski čas, da bodo pripravili vse izkope, ki jih ni malo. Površina, na kateri bo stala šola s priključeno tovarno, meri skoraj 3000 kv. metrov in bo minilo gotovo precej časa, preden bo vsa zgradba pod streho. Zemljišče, na katerem sedaj gradijo tekstilno šolo, leži ob Savi med kanalom Majdičeve elektrarne in med potjo, ki se odcepi od državne ceste Ljubljana-Bled. To zemljišče je dala na razpolago kranjska mestna občina. Glavno šolsko poslopje bo dvonadstropno in bo imelo osrednjo vežo s stopniščem, v pritličju pa upravne prostore, ravnateljevo sobo, šolsko pisarno, konferenčno sobo, profesorsko in dijaško knjižnico, skladišče za izdelke, sobo za slugo in stanovanje za hišnika. Glavno šolsko poslopje bo zvezano tudi s pritličnim tovarniškim objektom. V zveznem delu poslopja bodo garderobe, prhe in druge pritlikline. Glavno šolsko poslopje bo dolgo 34 metrov in široko 23 metrov. V prvem nadstropju poslopja bod tri galerijske predavnišnice, kemični laboratorij, preizkuševališče in prostori za tehnice; v drugem nadstropju bo risarski atelje, tri risalnice, tehnološka zbirka, zbirka surovin in dva kabineta.

Tovarniški del šole, ki se naslanja na šolsko poslopje, je pritrilčen in bo imel industrijske za-

gaste strehe, ki so značilne za vse tekstilne tovarne. Te strehe bodo kupolaste in bodo zgrajene po najboljših modernih načelih. Tovarniški del bo dolg 78 metrov in širok 32 metrov. V njem bodo vse delavnice predeljene z vzdolžnim hodnikom, ki gre skozi vse poslopje. Na obeh straneh hodnika bodo smiselno razvrščene tekstilne delavnice z najrazličnejšimi stroji. Tam bodo kemični, barvarski in tiskarski laboratoriji, barvarna, mokra apretura, velika dvorana za mehanično tkalnico, predilnica, velika tkalnica, ročna tkalnica in posamezni pro-

Prosvečni minister dr. Korošec odobril novi učni načrt za verouk na srednjih šolah

Prosvečni minister dr. Anton Korošec je dne 27. novembra odobril novi načrt za pouk verouka na srednjih šolah. S to hitro odločitvijo g. prosvečnega ministra je rešeno važno šolsko vprašanje, katero so slovenski in hrvaški kateheti že lepo vrsto let proučevali na posebnih strokovnih konferencah pa tudi na skupnih zborovanjih ali kongresih, ki so se jih udeleževali kateheti iz vse države.

Dasi se je o reformi načrta že pred svetovno vojno razpravljalo in so se nekatere manjše spremembe po vojni tudi izvršile, so vendar odločnejše sprožili to vprašanje nekateri kateheti na Katehetskimi konferencah v Zagrebu l. 1933. Od takrat naprej so srednješol. prof. verouka iz vse države stalno preučevali način in pota, kako bi veroučno vsebino tudi v načrtu in učbenikih sodobni mladini čim bolj približali. Pri tem so posebno upoštevali psihološko dispozicijo dijakov v posrednih razredih, ozir na svetne predmete, ki se istočasno v razredu poučujejo in versko-nravne zahteve časa in razmer, v katerih se dijak nahaja. Da je bilo delo kljub svoji zunanji razsežnosti — saj je zajemalo, če ne istočasno, pa vsaj postopoma, kakor pričajo kraji in udeležba kongresov, katehete vse države od Maribora do Skoplja in Sarajeva — vendarle enotno, sta skrbela od prvega početka oba glavna referenta dr. Nikola Kolarek iz Zagreba za Hrvate in dr. Marjan Dokler iz Ljubljane za Slovence.

V Zagrebu začeto delo je nadaljeval kongres v Mariboru l. 1934, nato posebno zborovanje slovenskih srednješolskih profesorjev verouka januarja 1936 v Ljubljani, ki so se ga udeležili tudi zastopniki zagrebškega Katehetskega društva, Julija istega leta je sledil kongres v Splitu (1936), dve leti kasneje pa v Djakovem (1938). Zadnjič pa je o tem načrtu razpravljaj letošnji kongres v Sarajevu, četudi tudi mimogrede. Zakaj medtem je Predsedstvo škofskih konferenc načrt potrdilo in treba je bilo misliti na podrobna metodična navodila in ostala vprašanja verske pedagogike, ki so bila na sporedu letošnjega kongresa.

V tem času pa so dosedanje učne knjige, ki so bile sestavljene po starem učnem načrtu, po večini, če ne povsem pošle. Novih pa se pisatelji niso lotili, ker se ni vedelo, kdaj bo načrt potrjen. Zato je hitra in uvidna odločitev g. prosvečnega ministra velikega pomena za reden potek našega verskega pouka na srednjih šolah. Upati smemo, da bo mogoče naslednje leto uvesti novi načrt v prvem in petem razredu. Starši pa z novimi učbeniki tudi ne bodo obremenjeni, ker jih bodo itak morali kupiti šele v razmerah, ko so dosedanjí že razprodani oz. nekaterih tudi starih, obrabljenih ni mogoče več dobiti. S tem pa nikakor ne bomo reči, da bi morali biti stroški za veroučne

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče našo **najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna**

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališča **SLATINA RADENCI**

stori za večje stroje, kakor škrobilni stroj, kosmatilni stroj, trgalni volk itd. Prav tako bodo tam različna skladišča. Za obrat take tovarne so potrebne seveda tudi druge delavnice, ki bodo prav tako v skupnem oddelku, in sicer: ključavničarska, mizarska in montažna delavnica, kovačnica in druge. Ob zveznem poslopju, ki veže šolsko poslopje z delavniškim objektom, bo postavljena velika ketlarna, ki bo oskrbovala delavnice s paro in vodo, pozimi pa tudi s centralno kurjavo. Šolsko poslopje bo podkleteno in bo v kleti dijaška menza s kuhinjo, garderobami in drugimi pritliklinami. Prav tam bo tudi shramba za kolesa in zaklonišče. Posebej bo zgrajeno stanovanjsko poslopje, v katerem bo stanovanje za ravnatelja in stanovanje kurjača.

Medtem ko so sedanja dela, ki so bila oddana, znesla nekaj nad 4 milijone dinarjev, bo dograditev vse stavbe veljala nekaj nad 7 milijonov dinarjev. Gradbena dela, ki se bodo prihodnje pomlad nadaljevala z vso naglico, bodo omogočila, da bo tekstilna šola do prihodnje jeseni dograjena v surovem. Ker bodo pravočasno potrebna denarna sredstva za dokončno ureditev tudi na razpolago, se ni treba bati, da v naslednjem letu ne bi bilo mogoče šole dokončati. Poleg velike gimnazije v Mariboru, ki jo gradi tudi banovina, je v sedanjem času tekstilna šola edino večje začeto gradbeno delo v naši banovini iz javnih sredstev.

Nj. Vel. kraljica Marija botra 15. otroku

Slovenj Gradec, 3. dec.

Minulo nedeljo so imeli v Podgorju pri Slovenjem Gradcu lepo slovesnost. Posestniku Hermanu Matiji in Amaliji pd. Bek iz Raduš se je rodilo 15. otrok, od katerih še živi 9. Zadnjemu otroku, hčerki Mariji, je bila botra Nj. Vel. kraljica Marija, ki jo je pri krstu zastopal komandant mesta Slovenj Gradec, major Mihačević Bora. Pred cerkvijo v Podgorju je bil postavljen v čast kraljičinemu zastopniku krasen slavalok, pod katerim je odličnega gosta pričakoval okrajni podnačelnik g. Janko Stadel, ves občinski odbor, gasilska četa, šolska mladina z učiteljstvom ter množestveno občinstvo. Malo pred določeno uro se je ustavil pred slavalokom avtomobil, iz katerega je stopil zastopnik Nj. Vel. kraljice Marije, major Mihačević. Tu so ga pozdravili domačini. Major Mihačević se je za pozdrave toplo zahvalil ter iz-

javil, da bo njihove pozdrave vdanosti sporočil na najvišje mesto. Nato so se vsi podali v cerkev, kjer je bil obred sv. krsta. Po krstu so se srečni starši skupno s kraljičnim zastopnikom in ostalimi domačimi javnimi funkcionarji slikali, kakor nam to izpričuje gornja slika.

Zupna cerkev v Podgorju je minuli mesec dobila tudi električno razsvetljavo. Cerkev je na tej pridobitvi še precej dolžna ter nima sredstev, da bi to poravnala. Župni urad se je hotel obrniti na našo javnost s prošnjo za prostovoljne prispevke, kar si pa ne upa z ozirom na sedanje čase in številne prošnje, ki dežujejo od vseh strani za podpore. — Minuli četrtek zvečer je umrl v Spodnjem Podgorju ugledni posestnik in bivši župan, 70letni Peter Klančnik pd. Gumpot. Pokojni je bil dober gospodar, svoje otroke je vzgojil v lepem krščanskem duhu. N. p. v. m.

Povše Leopold:

Tarinska svetinja

(S. Sinton.)

Kot pogoje za ta naravni nastanek slike pa stavi ta profesor to, kar smo že spoznali tekom dosedanj razprave za več kot samo verjetno: da Kristusa pred polaganjem v grob niso umili, da mu niso dali malega priča na glavo in drugo, kar bomo še videli! Le na ta način, trdi Vignon, si moremo razlagati čudovite odlike na sv. prtu in sliki Gospodovo. Tudi pot je potreben, ker vsebuje amonijak, ki skupaj s kemičnimi prvinami dišav (aloe in mire) nudi zadostno podlago za naravni postanek odtisa na sv. prtu. Pa še nekaj nam je dala podrobna razlaga mest, ki se nanašajo neposredno ali posredno na sv. prt; dala nam je podlago za naslednje, zgodovinsko razlaganje sv. prta. Če je sv. Janez s takim poudarkom zapisal, kako je bil sv. prt posebej zganjen ali zviti in takoj nato pridal opombo, oni prt, »ki je bil na njegovi glavi«, — ali ni morda v tej opombi, v tem poudarku skriti misel, da je ta sv. prt, ki je omenja Janez, nekaj posebnega, da nosi odtis njegovega čudovitega obličja. Dalje ali ni v opombi, da je bil skrbno zganjen na kraju, ne na tleh, skrita misel na božjo Previdnost, ki je bila prva, ki je prt odločila od drugega ne varnejše mesto? Zato si res ne moremo misliti, da bi tedaj prvi verniki, ki jim je bil gotovo dragocen vsak spomin na Gospoda in njegovo odrešilno trpljenje, ne poskrbeli, da bi se taka svetinja ne izgubila. Da vprav iz prvih stoletij ni nobenih poročil o sv. prtu, je pač razumljivo. Svetinjo, ki jo cenimo in ki nam je v posebno skrb in varstvo izročena, ne

bomo prav posebno razglašali! Posebno ne v tisti prvi dobi, ko se je bilo vernikom prav posebno batil volkov v ovčjih oblačilih, ki so sovražili vse, pa tudi hoteli uničiti vse, kar je bilo z Gospodom v zvezi. Torej iz te prve dobe, pa tudi iz kasnejše, nimamo sploh nobenih poročil (do 4. stol.), od tu pa so prerodka in preveč nekritični, da bi z njimi lahko konstruirali historični dokaz za pristnost svetinje. Nič hudega! Vsej srednji vek kakih eksaktnih dokazov za svojo vero ni potreboval, današnjemu skeptičnemu človeku pa so prišli na pomoč drugi, boljši, njemu bližji: notranji dokazi za pristnost svetinje. In ti nam pripomrejo, da nam danes tudi mnoga nekritična fragmentarna poročila dobro služijo za kolikor toliko verjeten zgodovinski oris tarinske svetinje, ki ga pa vsaj od l. 1350 lahko smatramo za pravo zgodovino. — So pa še druge svetinje, za katere tudi nič ne vemo, kakšna je bila njihova zgodovina v prvih dobah krščanstva (n. pr. križi)? Pa bomo zato rekli, da jih takrat zato ni bilo? Nasprotno! Bile so in imajo svojo zgodovino, toda skrito in tiho. So kakor poteček: najprej ga sploh ni videti, nato žubori neke med vrkami čisto, čisto tiho. Naenkrat pa postane cela reka in kot tak pride tudi v zemljevid. Tudi s temi svetinjami je tako. Tudi one so imele svojo zgodovino, sprva čisto skrito, tiho, ne zapisano. Kar naenkrat pa dobimo dobo, ko se jih božja Previdnost morda celo posluži, da po njih pritegne ljudi nase. Tudi sv. sinton ima svojo zgodovino. Za njeno prvo dobo sicer ne vemo, druga doba — tja do leta 1350 je pa zelo negotova! — Od tedaj naprej, ko se je leta 1350 pojavil v Livreju na Francoskem, pa se pričena tudi za sv. sinton nova doba; od tu dalje pa ga še tako kritičen duh ne spravi več z zgodovinske pozornice!

II. Zgodovinski oris*

Po skrbj sv. Helene se zdi, so zbrali že v 4. stoletju vse relikvije Kristusovega trpljenja v Konstantinopolju, novoustanovljeni prestolici rimskega cesarstva. Bizantinski zgodovinar Nik. Kallist iz 14. stoletja pripominja, da je cesarica Pulherija (399—453) zbrala vse sv. prte (mišljen je tu najbrže sinton s povelji vred), ki jih je dobila od cesarice Eudoksije, in jih dala shraniti v novosezidani Konstantinovi baziliki sv. Marije di Blacerna. Te omenja tudi saragoški škof sv. Braulion v nekem svojem pismu iz leta 620. Iz leta 706 imamo vest opata Admanna, da so v Jeruzalemu častili neki prt, 8 čevljev dolg, na katerem se je nahajal odtis Gospodov.

* Opomba: Odtod naprej je razprava zopet zanimivejša in vse bolj dostopna tudi za širši krog citateljev zaradi samo po sebi privlačne tvarine. Totod smo obdelovali za mnoge sicer odbijajoč, a tudi potreben eksegetsko-svetopisemski del, v katerem smo podali osnove za nadaljni bolj poljudni del naše razprave. — Citatelji naj mi tudi oprostijo nekatere napake, ki so se dosedaj nekako nujno vrinile med tekst in na nekaterih mestih zelo motijo smisel. Tako nekatere tiskovne napake: nedoslednosti pri navednicah, zmešnjava z oklepaji itd. Na mnogih mestih bi morala namesto podpičja stati pika! Dalje: V prvem podlistku naj stoji: »k božji besedici ne »k božji Besedici. V drugem: namesto »Bolgarski ima podobno: »plaščanice« naj stoji: »plaščanice« s poluglasnikom na koncu! V tretjem: namesto »truplo je bilo obrabljeno« — »ugrabljeno«, namesto »sine vtise« — »silne vtise« in drugo podobno!

8.—11. stoletje.

Sv. Janez Damaščanec se v 8. stoletju spominja sv. prta med ostalimi relikvijami svoje dobe. Iz 12. stoletja imamo zopet poročilo o sv. prtu: škof Viljem Tirkli pripoveduje, da je bizantinski cesar Emanuel Komnen leta 1171. počastil svojega gosta, jeruzalemskega kralja Amurija s tem, da je razstavil v palači Bukoleon s. sinton z ostalimi relikvijami vred: z žebelji, sulico, gobo, trsjem, trnjevo krono in z Jezusovimi sandali. V juniju leta 1201. je moral braniti to relikvijo M. Mesaritis proti uzurpatorju J. Konnenu.

Vrhodnogrški križev.

S. sinton z odtisom Kristusovega telesa je užival v bizantinskem cesarstvu neizmerno čast in vsesplošno pozornost. Ta relikvija je imela v grški cerkvi toliko vpliv, da je dajala celo smer za tvorbo vrhnodnogrškega križa, kakor skuša dokazati P. Cojazzi, urednik turinskega »Rivista dei Giovanni« (l. XII. str. 5.) v svojem dobro izdelanem članku. Ta križ ima 2 vodoravni prečki in spodaj še tretjo, ki je položena poševno na navpični steber Zgornja, krajsa prečka pomeni napis s smrtno obsodbo v treh jezikih. Srednja, ujdaljša prečka je prava resnična prečka (erux immissa). Spodnja poševna prečka predstavlja oporo za nogo. Zakaj je poševna? Zato, ker na prtu že s prostim očesom vidimo, kakor da bi bila desna noga krajsa od leve. Če so si torej mislili na križu oporo za nogo (suppedaneum), je morala ta ležati poševno na navpičnem stebru. Mnogo takih križev najdemo na kupolah cerkva v moskovskem Kremlju. S tem je tudi ovrženo mnenje, da je nastal s. sinton v 14. stoletju v Franciji, kar je nad vse važna ugotovitev za nadaljnjo zgodovino.

(Dalje)

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, 5. decembra: Saba, opat; Krispin, mučenec.

Petek, 6. decembra: Miklavž (Nikolaj), škof; Leoncija, krakje ob 17.01. Hirschel napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Ivan Golob, posestnik in avtoizvozeček. Pogreb bo v petek ob 2 popoldne z Zal, kapela sv. Jakoba, k Sv. Križu.

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal gospod Ivan Remiaš, star 61 let. Pogreb bo v petek ob pol 3 popoldne z Zal, kapela sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu.

Naj v miru počivata! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Poročila sta se 2. decembra v cerkvi svetega Petra v Ljubljani g. Viktor Vidmar, dipl. phil. et dipl. političnih ved, in gđe. Marija Dolinšek, dipl. phil., oba iz Ljubljane. Čestitamo!

— Iz prosvetne službe. Za profesorja v 4. skupini 1. stopnje na prvi moški realni gimnaziji v Ljubljani je imenovan g. Andrej Pribil, profesor v pokoji. — Za tajnika v 6. skupini v prosvetnem ministrstvu je imenovan Zmagoslav Konečnik, učitelj v Belgradu. — Premesčen na je učiteljica Marija Rožič ob Sv. Jurija ob Ščavnici v Fram pri Mariboru.

— Iz sodne službe. Za pisarniške pripravnike v 9. skupini so imenovani pri okrožnem sodišču v Ljubljani abiturient Franc Mikuš, pri okrajnem sodišču v Ptuj absolvent drž. mornariške akademije Dragoslav Tomažič, pri okrajnem sodišču v Krškem pa abiturient Jože Godec. Za kancelista v 10. skupini pri okrajnem sodišču v Rogatecu je napredoval zvanjenik Gašper Zepan. Premesčeni sta kancelistki Ana Babšek iz Trebnjega v Ribnico, Avrelia Strobl pa iz Ribnice v Trebnje.

— Upokojena sta Rudolf Simonič, vlakovodja, in Alojzij Nahtigal, glavni telegrafist železniškega ravnanstva v Ljubljani.

— Za načelnika političnega oddelka pri javnosvetstvu vlade v Belgradu je imenovan Jovanović-Stojimirovič, bivši šef publicističnega oddelka centralnega prebirača.

— Premesčen je finančni inspektor Stevan Živković ob finančnega inspektorja v Splitu k finančnemu ravnanstvu v Ljubljani.

— Župne urade prosimo, naj nemudoma pohite z naročili slik Marije Pomagaj z Brezji, da jih bodo ljudje dobili do praznika Brezmadežne, ki je glavni dan prodaje.

— V komisijo za zemljišne izpite v Ljubljani je pravosodni minister imenovan za člana dr. Alojzija Lešnika, sodnika apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Jakoba Sveta, sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani, in Mila Tavzesa, ravnatelja zemljiške knjige pri okrožnem sodišču v Ljubljani. Za namestnike so imenovani: Srečko Verbič, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, Anton Šporn, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani in Josip Medved, vodja zemljiške knjige pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

VENCI, CVETJE

v veliki izbiri in poceni v cvetličarnah

„ROŽA“

Františkanska 3 nasproti „Uniona“ in Gospodarskega 1 nasproti „Figovec“

— Semenj v Sevnici. V petek, dne 6. decembra t. l. bo v Sevnici živinski in kramarski sejem. Ta sejem je eden izmed največjih sejmov, zato se vabijo prodajalci in kupci, da se udeležijo polnoštevilo, zlasti ker se obeta zelo dobra kupčija.

— Iz Legije koroških borev. Tovarišu majorju Skuhali je večer sledil v večnost tovariš dr. Tone Jamar. Vabimo vse koroške bore iz Škofje Loke in okolice, da se pridružijo delegaciji iz Ljubljane, ki bo spremljala pokojnega tovariša na njegovi zadnji poti v četrtek ob 16 v Škofji Loki. — Glavni odbor LKB.

V boju za svojih 32 zob uporabljajte zdravilno pasto PARADENTIN za masiranje zobne dlesni in čiščenje zob. Pasta Paradentin izredno razkuži usta, utrjuje majave zobe in preprečuje lahko krvavenje dlesni. Dobi se v drogeriji Gregorič, Ljubljana, po 16 din. — Glavno skladišče: Laboratorij »Vis-Vite«, Zagreb, Langov trg 3.

— K naši zbirki humorističnih Miklavževih daril smo dobili novosti. — Drogerija Gregorič, kr. dv. dobav., Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine od 4. t. m. je objavljena »Uredba o prometu s koruzo v letu 1940-41«, dalje »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o odmeri in pobiranju davka na luksuz«, »Ocarinjenje umetne lesne volne »Zellwolle« in izdelkov iz nje po izvozu iz Nemčije«, »Navodila, kako se dobivajo

Ponovno si morete oledati nallenši glasbeni film z JEANEITO MACDONALD in EDDY NELSONOM
KINO SLOGA, telef. 27-30

CVETJE V MAJU

Radi Miklavževanja današnje popoldne predstavbe ob 17., 19. in 21. uri.

KINO MATICA
Telefon 22-41
ob 16., 19. in 21. uri

Za Miklavža predvajamo nepozabljivo in vedno zaželeno pravljico
Sneguličica

Francoska
glasbena
komedija

Place de la Concorde

V gl. vlogah: Albert Prejean, Dolly Mollinger. — Predstave ob 16, 19 in 21. Kino Union 22-21

— Mraz in gosta megla. Jutranji mraz je bil včeraj v Ljubljani nekoliko hujši kot prejšnji dan v torek. Drugod pa je za stopinjo odnehal. V mestu je bila jutranja najvišja temperatura -7.4° C, prejšnje jutro -7° C. Med 7. in 8. uro je nad mestom in okolico valovila prav gosta megla. Naletavale so tudi prav drobne snežinke. Pozneje se je zjasnilo in je posijalo sonce. V okolici je bil mraz nekoliko hujši. Na Ceraučah so imeli včeraj -10° C, na aerodromu pa -9.5° C. O hudi burji, ki je divjala zadnje dni preteklega tedna, poročajo, da je bila izredno močna in silna na Kočevskem. V soboto, na sv. Andreja dan je bil v Kočevju Andrejev semenj, ki je bil prav slabo obiskani. Kupcev ni bilo, ker je divjala burja in je močno snežilo, tako, da je vsakdo rajši doma ostal pri topli peči. Na sejmišču so postavili evoje štante trije sejmarji. Burja jim je štante prevrnila in jim plahite odnesla več sto metrov daleč.

— Operni pevec v Bratislavi Franjo Hvasnja bo dne 6. decembra ob 19.10 zvečer pel v radiu naše slovenske umetne in narodne pesmi. Prenasla bodo vse radijske postaje, tudi ljubljanska.

— Do boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srea, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žleze in živce ter čisti kri in organizem raznih strupov.

odpremna dovolila za prevoz drve in »Obvezna prijava zaloge drve

— Kaj je prikladno Miklavžovo darilo? Škatla mila, zobna ščetka, priprava za nego nohtov, potovalna garnitura, kolonjska voda, fotofil, termofor, se ve, da ni zavržila darila kot: foto ali kinoaparati, fin francoski parfumi, brivski aparat, toaletna garnitura, brušen razpirilec itd. Drogerija Gregorič, kr. dvorni dobavitelj, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

— Darujte praktično! Najlepše darilo za vsako roko je »Jugopatent« nalivno pero. Dobavlja tudi na obroko »Jugopatent«, Ljubljana, Dvorakova 8.

— Po slabi tovarišiji rada glava boli. Premožni trgovec iz okolice Sobotje je napravil v mestu dobro kupčijo. Od štirih tisočakov, ki so mu ostali v žepu, je najprej izplačal poldrug tisočak nekemu upniku, potem je bilo pa treba kupčijo zaliti. V veselje družbi je nato obiskal pet gostila v soboški okolici. Zapili in zajedli so nad 400 din. Zadnja postaja je bila v Soboti, kjer je trgovcu postalo slabo. Zavlekel se je v tovarni avto, ki je etal na cesti, in je v njem zaspal. Ko se je zbudil, je opazil, da mu manjkata iz listnice dva tisočaka. Sum je takoj padel na nekoga 16 letnega vajenca, ki je prej pival v gostilni na trgovečev račun in mu je nesel tudi kavo v avtomobil. Orožniki so osumljenega fanta takoj prijeli, vendar pa denarja pri njem niso

Dramatična smrt Jeana Chiappea

Casopisi so že pred dnevi prinesli kratko novico o dramatični smrti novo imenovanega francoskega komisarja za Sirijo in Libanon, Chiappea. Ko je odletelo iz Francije letalo francoske letalske

italijanskimi bojnimi ladjami. Po poročilih, ki jih je bilo mogoče dobiti, so krožila tisti čas v zraku letala z dveh angleških nosil letal. Francosko letalo ni bilo oboroženo in ga je bilo lahko zbiti. Italijanske oblasti so poslale na ta kraj posebno komisijo iz Turina, ki naj bi vse potankosti o nesreči preiskala, iz Tunisa pa je tudi prišlo več francoskih letal, ki so letala nad krajem, kjer je bila omenjena bitka, vendar ne prvi ne drugi niso mogli dobiti kaj zanesljivega. Pozneje se je izvedelo, da je bilo na tistem mestu več kosov nekoga letala in da so našli tudi rešilni pas z napisom »Air-France«.

Jean Chiappe je bil dolgo časa med vrhovi francoske varnostne službe. Bil je znan kot velik francoski rodoljub. Med leti 1928 in 1934 je bil prefekt pariške policije. Ko je prišel na oblast Daladier, ga je odstavil in mu nudil neko drugo mesto v Maroku, ki pa ga je Chiappe odklonil. Chiappe je bil tudi član pariškega mestnega sveta, ki mu je celo predsedoval. L. 1936 je bil na Korziki izvoljen za poslanca, pa francoska framsonska zbornica ni hotela potrditi njegove izvolitve. Še istega leta je bil nato izvoljen za poslanca v XVI. pariškem okraju.

Chiappe je bil zelo delaven, vreden, velik nasprotnik komunistov, framsonov in ljudske fronte, ker je videl, da vsi ženejo Francijo v pogubo. V veliki ljubezni do Francije se je postavil sedaj ob stran maršala Petaina, ki ga je imenoval za komisarja v Siriji in Libanonu, pa ga je prehitela smrt, tako da ni mogel nastopiti svojega novega mesta.

družbe Air-France in se je moralo nahajati neke nad Sredozemskim morjem, je oddalo sledeči radiotelegram: Smo zadeti, letalo gori, SOS. Letalo je po vsej verjetnosti zašlo v tisti prostor, kjer je bila pomorska bitka med angleškimi in

dobili. Sele, ko so v torbici na kolesu našli bankovec za 500 din, je fant priznal, da je vzel samo 500 din. Fant se bo zdaj pred sodiščem zagovarjal za tatvino.

— Smola divjega lovca. V Budincih v Prekmurju se je neki 21 letni fant mudil v gozdu na divjem lovu. Nabito puško je z jermenom obesil na levoico, tako da je bila cev obrnjena navzdol. Ko je med hojo pritisnil puško tesno k sebi, je sprožil petelina. Čel šop evinčenih zrn mu je dobeedno razravnaril peto na levi noži. Hudo poškodovanega divjega lovca so pripeljali v bolnišnico v Soboti, kjer se mu je stanje sicer izboljšalo, vendar pa je še v nevarnosti, da bo izgubil nogo.

— Žrtev vaške mazačke je postala neka 23 letna posostnikova žena iz šalovske občine v Prekmurju. Po drugem mesecu nosečnosti se je zatekla k neki ženski v sosednjo vas, ki baje zna »pomagati« v takih slučajih. Vaška mazačka je res opravila svoj posel, toda pri nesrečni ženi je nastopilo zastupljenje krvi. Morali so jo pripeljati v soboško bolnico, kjer si je po transfuziji krvi sicer nekoliko opomogla, vendar pa visi njeno življenje še vedno na nit. Podobne stvari so bile v teh krajih včasih neznane, zdaj pa so čedalje bolj pogoste.

— Od vrhovnega sodišča potrjena sodba. Kleparski pomočnik Matko Razbergar s Primškega pri Kranju je bil pred malim kazenskim senatom v Ljubljani obsojen na dve leti robije zaradi vlomne tatvine pri posestnici Heleni Golorejevi v Voklem. Razbergar je 11. septembra vdrl v njeno stanovanje in ji odnesel mnogo zlatinice in srebrnine za 2.900 din. Oproščen pa je bil od obtožbe zaradi velikega vroma, ki je bil letos 8. junija izvršen v trgovino zlatarja Rudolfa Rusa v Kranju, ko so mu vlomilci odnesli veliko zlatinice in dragocenosti v vrednosti nad 66.000 din. Razbergar je vložil na vrhovno sodišče revizijo glede krivde v prvem slučaju in priziv zaradi previseke kazni. Vrhovno sodišče je sedaj prvo sodbo malega kazenskega senata potrdilo v polnem obsegu.

Po državi

* Smrt vdove Pavla Radiča. V noči med 3. in 4. decembrom je v Zagrebu na svojem stanovanju nenadno umrla gospa Ana Radičeva, vdova rajnega Pavla Radiča, ki je l. 1928 padel v narodni skupščini. Njen rajni mož Pavle Radič je bil nečak Stjepana Radiča ter njegov najozjati sodelavec. Vdova je po tragični smrti svojega moža ostala sama s svojimi otroki, ki jih je imela sedem ter je vse lepo odgojila. Njena smrt nam znova vzbuja spomin na tisti žalostni dogodek. Naj v miru počiva!

* Vlaki v Split spet vozijo. Včeraj smo poročali, da je silna burja zatrpala s snegom liško železniško progo, zaradi česar je bil ustavljen vs promet. Sedaj so številni delavci v tovarni cementa redno vsi vlaki. Burja je ponehala in tudi ne sneži več. V Zagrebu so imeli v ponedeljek 7 stopinj Celzija pod ničlo. Na sušaški progi sneži, vendar doslej sneg še ne ovira prometa.

* 700 delavcev odpuščenih. V ponedeljek je stopila v veljavo odpoved tovarne cementa v Splitu delavcem. Skupaj je odpuščenih sedemsto delavcev. Do redukcije delavcev v tovarni cementa je prišlo, ker je ustanovljen ves izvoz cementa. V tovarniških skladiščih in silosih je okrog 3000 vagonov cementa.

* Prva žrtev zime. Pri mestu Benkovcu so našli prvo letošnjo žrtev zime. Stari kmet Stjepan Cerjak, ki je navadno prenočeval po gozdovih, je v hudem mrazu zmrazil.

FRANZ JOSEF GRENCICA

810 B. 25 22328 67 18-14940 6

* Sneg zatrpal avtobus. V Zagreb je pripeljal avtobus, ki vozi med Zagrebom in Topuskim, z velikansko zamudo. Ker je divjal hud snežni vihar in so nastali veliki snežni zameti, je avtobus obitljal v snegu. Šofer se je več kakor dve uri mučil, ob bi izpeljal nad deset ton težak avtobus iz snega, pa se mu ni posrečilo. Poklical je na pomoč bližnje kmete, ki so celo noč odmetavali sneg, pa je vihar vedno sproti nanašal sneg. Šele popoldne so avtobus odkopali, da se je lahko vrnil čez Petrinjo v Zagreb. Na dotičnem mestu so zameti visoki nad dva metra.

* Skrivnostni umor v Zagrebu. V predsobi njenega stanovanja so našli preteklo soboto oboje Marijo Weiss, ženo narednika-vodnika in hišnico. Ker je bila žena živčno bolna, so mislili, da si je sama vzela življenje, čeprav ni zapustila nobenih poslovnih pisem. Policiji so se na zdelo neke okoliščine sumljive, zato je odredila obdukcijo trupla. Truplo so raztelesili v zavodu za sodno medicino in ugotovili, da žena ni izvršila samomora, marveč je bila zadavljena in nato obešena na vrata, da bi se mislilo, da si

Ljubljana, 5. decembra

Gledališče

Drama: Cetrtek, 5. dec. ob 15: »Sneguličica«. Mladinska predstava, združena z obiskom sv. Miklavža. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Skrivalnice«. Red Cetrtek. — Petek, 6. dec.: »Ciganje«. Red B. — Sobota, 7. dec.: »Krog s kredco«. Izven. — Nedelja, 8. dec. ob 15: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava, združena z obiskom sv. Miklavža. Ob 20: »Lepa Vidca«. Izven.

Opera: Cetrtek, 5. dec.: »Jenufa«. Red A. Gostovanje altistke Elze Karlovčeve in tenorista Josipa Gostiča. — Petek, 6. dec.: Zaprti. — Sobota, 7. dec.: »Carmen«. Izven. Gostovanje Elze Karlovčeve.

Drugi programi

Cetrtek, 5. decembra: Belgrad: 21.10 Zbor — Zagreb: 20 Prenos otvoritve gledališča v Splitu — Beromünster: 20.15 Kom. konc. — Bratislava: 18.40 Slovenske narodne — Budimpešta: 20.10 Mozartove skladbe — Praga: 19.40 Večerni konc. — Solija: 21.30 Violina — Sottens: 20 Klavir — Stockholm: 20 Simf. konc.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30. Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30. Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Radio Ljubljana

Cetrtek, 5. decembra: 7. Jutranji pozdrav. 7.03 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12. Naša pesem (plošče). 12.30 Poročila, objave, 13. Napovedi, 14. Poročila, 17.30 Miklavževanje za otroke, 19. Napovedi, poročila, 19.25 Nac. ura, 19.40 Glasbeni utrinki (plošče). 20. Miklavžev semenj, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Harmoniko igra g. Milan Stante.

Prireditve in zabave

Stolna prosveta vabi k prireditvi na praznik Brezmadežne 8. decembra ob 5 popoldne v franči. škanski dvorani. Na sporedu petje zbora učencev orglarske šole pod vodstvom etolnega dekana dr. Kimovca ter solistke ge. Angele Glauceve, nato pa zgodba v 3 dejanjih »Sultanova hči in dobri vrtnar«. Vstopnice v trafiki Soukal Pred Škofijo.

Sestanki

Občni zbor Vrtarskega odseka podruž. S. V. D. v Ljubljani bo v petek, 6. decembra pri »Mraku«, Rimeka cesta.

FO Ljubljana-mesto. Mladcem in članom našega odseka sporočamo, da redna telovadba danes zvečer odpade. Bož živl!

Naše dijaštvo

AKD »Vir« ima drevi ob pol 8 članski sestanek s predavanjem g. dr. Janeza Kraljiča »O propadu Poljske«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

je sama vzela življenje. Na truplu nesrečne žene so našli toliko znakov nasilne smrti, da je samomor popolnoma izključen. Policija je takoj uvedla strogo preiskavo. Mož Marije Weissso je izjavil, da je iz omare izginilo tudi 8000 dinarjev. Dolež se policiji še ni posrečilo razjasniti tega umora.

* Za 100.000 dinarjev dragocenosti ukradenih. Neznani vlomilci so vdrl v prostore juvelirja Nikole Porubiča v Zagrebu in navrtali jekleno blagajno, iz katere so odnesli raznih dragocenosti v skupni vrednosti okrog 100.000 dinarjev. Vlomilci so vlomili v sosedno mlekarno, kjer so predrli zid, ob katerem stoji juvelirjeva blagajna in nato navrtali blagajno kar iz mlekarne. To dokazuje, da so vlomilci prav dobro poznali vse prostore.

Anekdota

Na glavnem trgu nasproti cerkve je velika trgovina s steklenim blagom, v izložbi pa so lepe steklene krogle v raznih barvah, kakršne vidimo po vrtovih na palicah ob vrticah. Janez Klobasa je šel v trgovino in si kupil nekaj takih krogel. Drugi dan pa je kričal na svojem vrtu kakor kak mehikanski general.

»Glej, potem pa še kaj kupi v mestu!« je vpil svoji ženi »Ogoljufajo te, kjer le morejo. Včeraj sem v mestu kupil te krogle, v katerih se je tako lepo videla tista velika lepa cerkev v mestu — pa sedaj pogled! Dali so mi krogle, v katerih se vidi samo naš hlev.«

Mati in sin

Miklavževa gospa se je peljala z malim Poldkom po cestni železnici mimo mestnega kopališča. Tu je nastal med njima tale razgovor:

»Mamica, kaj je v tej veliki hiši?«
»To je mestno kopališče.«
»Kaj pa delajo tu?«
»Ljudje se hodijo sem kopat.«
»Zakaj pa se midva ne greva nikdar sem kopat, mamica?«
»Zato, ker se kopljeta doma v naši kopalnici.«
Mali Poldek nekaj časa premišljeval, nato pa vpraša: »Mamica, kje pa imamo doma kopalnico?«
Na naslednji postaji sta mamica in sinček izstopila.

Še je čas da si naročite „Slovenčev koledar“

Do 8. decembra 1940 naj vsak naroči in plača naročnino zanj — 10 dinarjev.

Po 8. decembru bo koledar občutno dražji.

Kdor je samo naročil koledar — pa ga še ni plačal — naj ga takoj plača.

Posluži naj se nemudoma položnice, ki je bila priložena »SLOVENCU«.

Kdor do 8. decembra 1940 ne bo plačal koledarja, ga ne bomo mogli smatrati za naročnika. — »Slovenčev koledar« je narasel kar na 250 strani in bo res prelep dar vsem naročnikom »Slovenca« — »Slovenskega doma« — »Domoljuba«.

LJUBLJANA

Miklavževi večeri

Miklavž v Rokodelskem domu. Danes bo prišel Miklavž v Rokodelski dom ob petih popoldne za otroke, ob osmih zvečer za odrasle. Obakrat bo na odr pred lep spored. Kdor želi otrokom ali odraslim kaj darovati, naj pošlje darove v Rokodelski dom, Komenčeva ulica št. 12, v pisarno v I. nadstropju, popoldne od dveh do osmih.

Malčki, prosite svoje ljube mamice in dobre otce, da vas sprejmejo v četrtek, 5. 1. m. ob pol 5 v belo unovsko dvorano k Miklavževim obdaritvam. Naročila sprejema Kršćansko žensko društvo letnega dne od 12 do 14 v beli dvorani.

Jegličevci Miklavž vas pride obiskati v petek 6. decembra ob 20 v dvorano Rokodelskega doma. Vstopnice ni.

Prosvetno društvo Moste priredi v četrtek ob pol 5 za mladino in ob 8 zvečer za odrasle Miklavžev večer. Popoldne je na sporedu ljubka igra »Dva Miklavža«, zvečer pa bo pester spored z nastopom raznih skupin. Darila se sprejemajo od 10 do 12 popoldne in od 2 dalje v Ljudskem domu v Mostah. Vstopnina popoldne 3 in 2 din, zvečer 5 in 3 din.

Danes v vseh prostorih kavarne „Nebotičnik“ veselo „Miklavževanje“

Miklavževanje v Banovinskem vzgojevališču na Selu priredijo fanije iz Mladinskega doma na Kodeljevi. Na sporedu je Grziničeva opereta v 3 dejanjih »Miklavž prihaja«. Spremlja vojaški orkester. Vstopnice v predprodaji na Selu, kjer se tudi prodajajo darila za občinstvo. Čisti dobiček je namenjen za obdarovanje revnih otrok naše okolice. Vabljeni!

Miklavžev večer bo danes ob 7 zvečer v frančiškanski dvorani, kjer bo sv. Miklavž obdaroval vaše otroke, s čim dobičkoma te prireditve pa se bodo za Božič obdarovale uboge družine z lačnimi otroki. Sedeži od 12 do 4 din navzdol so še na razpolago v pisarni »Pax en bonum«, frančiškanski prehod, kjer dobite lahko tudi vsa pojasnila glede Miklavžev obdaritve itd. Telefon 43-63.

V Trnovski prosvetni dom pride sv. Miklavž s številnim spremstvom in bo obdaril od 4 popoldne najmlajše do 6. leta starosti, ob 6 zvečer mladino od 6. leta dalje, ob 8 zvečer pa odrasle. Naročila in darila se sprejemajo od 8 zjutraj dalje v društvenem domu.

Sentjakobčani! Pridite tudi vi v vaši malčki k obisku sv. Miklavža v Farno dvorano. Predstave ob 4, pol 7 in pol 9 zvečer. Pester spored.

FO Sv. Peter priredi drevi Miklavžev večer, ečer ob 5 za mladino, ob 8 za odrasle pri pogrnjenih mizah. — Odbor.

Pomladnik Aero-kluba v Vegovi ulici na I. moški drž. realni gimnaziji v Ljubljani bo priredil v nedeljo, 8. t. m. ob pol 16. v gimnazijski telovadnici Miklavževanje, in ker je čisti dobiček namenjen za obdaritev revnih dijakov, so vsi vladno vabljeni, da podpora to delo s svojim obiskom. Predprodaja vstopnic in sprejemanje daril bo pri šolekem slugi v soboto popoldne in nedeljo popoldne. — Pester spored.

1 Nočni Fastiljev presv. Zakramenta se v ljudno vabijo k rednemu nočnemu češenju v stolnici, ki se prične drevi po skupni molitveni uri. Opravljale se bodo molitve 3. in 21. ure. Možeje in mladenci! pridite, molimo!

1 »Marijo nosijo« je naslov lepemu obredu, ki je ohranjen po slovenskih župnijah. Na podlagi Tomčeve izdaje se bo ta obred dramatično pokazal v petek 6. decembra na 9. prosvetnem večeru. Obred lepo podaja, kako pridejo dekleta po Marijin kip in ga nesejo v sprevedu ob spremljevanju nabožnih pesmi v drugo hišo. To nas spo-

Nesreča poveljnika znane nemške eskadrile „Richthofen“ majorja Wiecka

Znana nemška eskadrila »Richthofen« je pod vodstvom majorja Wiecka letela preko Rokava, ko se je nenkrat znašla pred veliko skupino angleških »Hurricaneov« in »Spitfireov«. Major Wieck je pravkar sestrelil neko sovražno letalo, ko ga

je z boka napadlo neko drugo angleško letalo vrste »Spitfire«. Wieckov prijatelj je dobro videl, kako je Wieckov »Messerschmitt« padel v morje. Major Wieck se je s padalom pognal iz letala. Čim so se nemška letala umaknila iz borbe in se vrnila na svoje oporišče, so takoj organizirali pomoč za majorja Wiecka. Nemška letala in ladje so ga iskali 48 ur, pa ga niso mogli najti.

Major Wieck je bil 25 let star in je bil najmlajši nemški letalski major. Pred dvema letoma je postal letalski poročnik. Ko je lani praznoval svojo dvajseto zmagbo, je dobil visoko odlikovanje. Zaradi velikih zaslug je napredoval v majorja. Ni še dolgo tega, kar je bil sprejet pri vodji rajha, Hitlerju. Pravijo, da je sestrelil 56 angleških letal in da je bil prvi nemški letalski as.

Vsi nemški listi slave preminulega slavnega letalca majorja Wiecka kot najboljšega in najpomembnejšega člana nemškega letalstva. Casopisje izražajo upanje, da bo še morda le od kod prispela srečna vest o usodi tega letalca, za katerega sedaj menijo, da je mrtev.

minja, kako je Marija iskala prenočišča v Bettehemu. Drugi prizor se odigrava pred hišo, kjer se bojijo sprejeti tuja čez noč. Tretji prizor pa se odigrava zopet v hiši, kjer so sprejeli Marijo na prenočišče. Ljubljana bo imela priliko, da vidi in sliši ta stari obred. Nato pa bo univ. prof. dr. Stele pokazal slovenske Marije v skriptnih slikah in seznanil občinstvo s slikarskimi umetniki, ki so te podobe naslikali. Ta prosvetni večer se vsebinsko lahko vzame kot priprava na Marijin praznik 8. decembra. Na ta prosvetni večer vladno vabimo cenj. občinstvo. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Štiligoj. Vstopnina 3 in 2, za dijake 1 din.

Na praznik Brezmadežne 8. decembra ob 11 dop.

»Marijanska akademija«

v unioński dvorani.

Prireja »Slovenska dijaška zveza«.

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 6. decembra. Začetek točno ob 5. popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vladno vabljeni. — Vodstvo.

1 FO, DK in Dekliška kongregacija v Spodnji Šiški proslavljajo praznik Brezmadežne s skupno sv. mašo in sv. obhajilom 8. decembra ob 7. — Bratje in sestre! Pridite, prosimo Brezmadežno moči za čisto mladost!

1 Pogreb dr. Toneta Jamarja bo v četrtek 5. decembra ob 4 popoldne izpred hiše žalosti v Škofji Loki, Mestni trg 9.

1 Razstava Božidarja Jaka. Odprta vsak dan od 9 brez poldne do 6 zvečer. Razstava ostane odprta do 17. decembra.

Na praznik Brezmadežne 8. decembra

vprižore

za 400 letni jubilej Družbe Jezusove,

ustanovitelice Marijine kongregacije

dijaki in akademiki kongregacije v frančiškanski dvorani ob 8. zvečer igro

„Prva legija“

drama iz življenja jezuitov

Vstopnice se dobe v trgovini A. Štiligoj, Frančiškanska ulica.

1 V Deškem vzgojnem zavodu na Selu uprizorijo na praznik Marije Brezmadežne, dne 8. decembra, lepo domačo igro, v kateri odseva vsa dobrota in pomoč Marijinih tudi najbolj brezvrnim otrokom. Med igro pevke in godbene točke ter deklamacije.

MARIBOR

Posestno gibanje

Maribor, 4. decembra.

Posestno gibanje je zadnje čase v Mariboru nekam zastalo. Zanimanje med kupci je sicer še vedno veliko ter neprestano narašča, na drugi strani pa je čimdalje manj prodajalcev. Zelo malo je zadnje čase zabeleženih kupcev s hišami. Bolj živo se trguje s parcelami, pa tudi samo s tistimi, ki leže na periferiji mesta, dočim so vse parcele v središču v trdnih rokah ter jih lastniki sploh več ne prodajajo, ali pa zahtevajo tako horendne cene, da se vsak interes ustraši. Tako ostajajo še zanaprej nezazidane številne škrbine v mestnem središču, na periferiji pa rastejo lepa, velika poslopja, ki bi bila v najlepši okras glavnim mestnim ulicam.

Med posestnimi spremembami je bilo zadnje čase vseeno par večjih prenosov. Najzanimivejša je pač prodaja Rosnerjevih tekstilnih tovarnov. Industrialec Marko Rosner je prodal svojo tovarno v Melju, obstoječo iz pisarniškega poslopja, kotlarne, barvarne, skladišča, tkalnice in stavbišče trvdki Rotex d. d., tekstilna industrija v Belgradu, za 4.712.000 din. V omenjeni trvdki ima večino delnic še nadalje Marko Rosner, poleg tega pa so soudeleženi pri njej še nekateri vplivni Mariborčani ter nekaj gospodarstvenikov v Belgradu. To je sedaj že druga tekstilna tovarna v Mariboru, ki je na ta način prenesla svoj sedež v Belgrad, kjer namerava zgraditi še posebno tekstilno tovarno. — Druga večja nepremičninska kupčija je bila sklenjena zadnje dni. Mariborski odvetnik dr. Rudolf Ravnik in njegova soproga Zora sta prodala svojo hišo v Trubarjevi ulici 4 z vogalnim vrtom bratoma Feliks in Erichu Büdefeldu, trgovcema in posestnikoma v Mariboru za 1.300.000 din. — Kmetič Ana, posestnica v Mariboru, je prodala Ernstu Vogrinu iz Sp. Voličine hišo v Pipuševi ulici 20 za 40.000 din.

Prav živahno so bile kupčije s parcelami ter je bila med temi izvršena tudi večja parcelacija. Tilka Sedej, poročena Vasiljevič, soproga poročnika iz Celja, je prodala pivovarni Union v Ljubljani štiri parcele v skupni izmeri 2663 kv. m v Tattenbachovi ulici za 600.000 din. — Julijana Lašič, posestnica v Mariboru, je razparcelirala in prodala svoje zemljišče v Magdalenskem predmestju ter so kupili od nje: lastnik mehanične delavnice Karl Fiftl dve parceli v izmeri 1356 kv. m za 54.240 din, zasebni uradnik Franc Pečar dve parceli 1100 kv. m za 44.040 din, nadgeometer Adolf Götzl dve parceli 1310 kv. m za 52.400 din in elektromehanik Ivan Kitak dve parceli 1269 kv. m za 49.969 din. Bonač Roza, posestnica v Ljubljani, in Karl Karner, posestnik v Mariboru, sta prodala mestni občini dve parceli v izmeri 441 kv. m na Vodnikovem trgu v svrhu gradnje nove tržnice za 44.100 din. — Mestna občina je prodala na Rosenbergovem posestvu Ljubi Novak 712 kv. m za 15.664 din ter Francu Golobu, posestniku v Mariboru 681 kv. m za 14.682 din.

1 Dijaška proslava praznika Brezmadežne. Mariborsko katoliško dijaštvo bo tudi letos slovesno proslavilo praznik Brezmadežne. Na predvečer dne 7. decembra bo zvečer ob 18 v cerkvi sv. Alojzija večerna pobožnost z govorom profesorja P. Živornika, s slovesnimi večericami in priložnostjo za sv. spoved. Na praznik, v nedeljo 8. decembra bo ob pol 7 zjutraj v isti cerkvi sveta maša s skupnim sv. obhajilom. Popoldne ob 10 bo v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 slavnostno zborovanje, popoldne ob 5 pa v isti dvorani akademija z igro »Luč z gorā«. Katoliški dijaki vabijo k proslavi vse, ki se zanimajo za delo dijaških kongregacij in vsega katoliškega dijaštva.

1 Slovenska dijaška zveza Maribor. Za vse člane in članice je obvezno, da se udeležijo vseh slovesnosti v proslavo Brezmadežne. Zasedajte spored slovesnosti v »Slovenču«. Vel. pogl.

1 Dekliški krožek Maribor I. javlja, da ima miklavževanje za mladenke in gojenke danes ob 5 popoldne v dvorani, Aleksandrova cesta 6. Starši, pošljite svoje otroke!

Prireditve se prične ob 5. popoldne. — Vse prijatelje vzgojnega zavoda in vse druge, ki žele kaj ganljivega in obenem vselega slišati, prav iskreno vabi v nedeljo popoldne v dvorano Banovnekega deškega vzgojišča — predstojništvo zavoda.

1 Pri zaprtju, motnju v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenčiča.

1 Velikodušen dar. Društvo za vzdrževanje otroške bolnišnice v Ljubljani se najtopleje zahvaljuje g. šef-primariju otroške bolnišnice dr. Bogdanu Dertu za darilo 500 din namesto venca na grob svojega sorodnika g. Ignaca Peliča, posestnika in mesarja v Konjicah. Darilo se bo porabilo za obdarovanje bolnikov v otroški bolnišnici za Miklavža in za Božič. Predsednik dr. Ivan Jenko.

1 Srajce, kravate — Karničnik. Nebotičnik! 1 Z bonboni pride sv. Miklavž drevo ob 17 v trgovino A. Potrato prej Josip Kune in Komp, na Miklošičevi cesti 32, in ob 17.30 pred njeno podružnico v Frančiškanski ulici 2. Otroci, pridite!

1 Spominimo se našega voditelja in organizatorja zadružništva dr. Jan. Ev. Kreka ob 75 letnici njegovega rojstva. Krožek SDZ na državnem učiteljskem prireditvi ob tej priliki slavnostno akademijo dne 7. decembra ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani.

1 »Deseti brat« na Viču. Hvalevredna je delavnost, ki jo pod vodstvom novega odbora razvija viško prosvetno društvo. Razdeljeno je v več odsekov, prireja neprestano izmenadenja svojim številnim faranom Na praznik zedinjenja je uprizoril dramski odsek igro »Deseti brat,« po Jurčičevem romanu. Igra je v režiji g. Mihe Kumaverja žela nenavaden umetniški in finančni uspeh. Vse vloge so bile izrazito podane, mestoma kar prepričujoče. Isto tako se pod društvenim okriljem razvija od viške mladine navdušeno sprejeti Lutkovci oder, ki redno ob nedeljah dopoldne prireja svoje predstave. Želimo, da bi viško prosvetno društvo, ki jako uspešno deluje v tem delu Ljubljane, v bodoče doseglo še lepše uspehe.

1 Praktično Miklavžev darilo za gospode, kakor: blago za moško obleko in površnik, pidžamo, srajco, kravato, žepne robce itd., dobite po ugodnih cenah pri Goričar, Sv. Petra cesta.

1 Plesni nastop Marte Paulinove. Večer modernega umetniškega plesa, ki ga priredi v ponedeljek 9. decembra v opernem gledališču plesalka Marta Paulinova, bo obsegal naslednji spored: I. del: Grečaniinov. ciklus »Otroški dan« (ples Jutranja molitev, Razbita igračka, Obisk pri stari materi, Valček stare mame, Njanja pripoveduje... in Otrok gre spat); II. del: L. M. Škerjanc: Marenka, Norec (ples brez spremljave). Šivie: Nespametna devica, Škerjanc: Noeturne. Plesalko bo spremljal pianist prof. Marjan Lipovšek. Vstopnice od danes dalje v predprodaji pri operni blagajni.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Na Miklavžev večer 5. dec. ob 20. uri

Nadse zanimiv češki film iz dijaškega življenja

Vražji študentie

Pištek, Smolik, Gabrielova

in

Otrok 10. ulice

Film iz življenja newjorških gangsterjev, ki se pri svojih roparskih podvigih poslužujejo otrok. — Bruce Cabot, Beverly Roberts (Samo danes)

1 Miklavž pride v nedeljo. Gostilna Martine, Zgornja Šiška, telefon 41-88.

1 Tržni dan in živinski sejm. Včeraj je bil prvi mesečni živinski sejm. Bil je srednje obiskan in tudi kupčije so bile srednje. Iz raznih krajev so kmetje prignali: 48 volov, 27 krav, 8 telet, 158 prašičkov za rejo v starosti od 6 do 10 tednov in 126 konj. Kupčije za konje so bile nekoliko živahnije. Cene goveji živini so bile neizpremenjene in sicer: voli I. vrste 8.25 do 8.75 din kg žive teže, II. vrste 7.50 do 8 din. III. vrste 6.75 do 7.25 din. Krave debele 6 do 7.50 din, klobasice in slabše 4 do 5 din kg. Teleta 11 do 13 din kg. Prašički po starosti od 200 do 350 din kom. Včerajšnji tržni dan je bil prav tako srednji. Malenokosten je bil dovoz krompirja na sv. Petra nasip. Bilo je tam vsega 15 voz krompirja, ki je bil 1.75 do 2 din kg.

1 Za dve moški suknji — 10 mesecev. Ljubljancan Stanko J., po poklicu železostrougar, je 10. oktobra ukradel Cirilu Bitencu dve moški suknji v vrednosti 2.700 din. Mali kazenski senat ga je zaradi te tatvine obsodil na 10 mesecev strogega zapora. Tatu so bile razmere pri Bitenčevih zmanjane. Nekaj dni poprej si je ogledal omare. Ko je bila mati Bitenčeva odsotna, je smuknil v stanovanje in pobasal obe suknji.

Družabni klub akademikov

sporoča

da odpade Miklavževanje

In vse plesne vaje v adventu

Plesne vaje se bodo nadaljevale januarja

ODBOR

da je izvršil napad zaradi tega, ker ni imel ne stanovanja, ne sredstev za življenje. Svoj cilj je očividno dosegel, ker si je sedaj preskrbel brezplačno stanovanje in hrano za daljšo dobo v jeti.

Gledališče

Četrtek, 5. decembra: zaprto. (Generalka.) — Petek, 6. decembra, ob 15: »Pikica in Tonček«. Premiera.

CELJE

1 Marijanska akademija katoliške mladine v Celju bo na praznik Brezmadežne (8. decembra) ob 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Priredi jo celjsko katoliško dijaštvo. Nastopil bo kongregacijski pevski zbor, dijaški orkester, slavnostni govor pa bo imel prefekt dijaške kongregacije. Izvedli bodo tudi N. Kuretovo srednjeveško legendo v štirih slikah »Slepa grofina«.

1 Hud mraz je pritisnil v Celju in Savinjski dolini zadnje dni. Včeraj je toplomer kazal zjutraj v mestu — 8 stop., v celjski okolici — 11 stop., v Savinjski dolini pa — 10 stop. Zanimivo je, da je običajno v celjski okolici mraz precej hujši kakor v Savinjski dolini.

1 Celjski družabni klub ima redno vajo, združeno z Miklavževim nastopom v petek ob osmih zvečer v Narodnem domu. — Vabljeni!

1 Od ljudi je na goljufiv način izvajal denar neki moški, ki se je predstavljaval raznim strankam v Celju kot magistratni uslužbenec in uradnik OUZD, ter oskodoval v Celju šest oseb, katerim je ponujal razno blago kakor premož drva, jabolka itd. Neznane, katerega je celjska policija zasledovala, je nato nenadoma izginil. Včeraj so ga aretirali v Mariboru in izročili celjski policiji v nadaljno zaslišanje. Je to 27-letni ključavničarski pomočnik Florian Miklavž. Izročili so ga v zapore okrožnega sodišča v Celju.

1 Dr. Gregor Jesenko. Na Dunaju je umrl po dolgi in mučni bolezni sanitetni svetnik in soustanovitelj Hranilnice in posojilnega društva v Celju dr. Gregor Jesenko. Pokojnika bodo upepelili na Dunaju.

1 Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek ob osmih zvečer bo predaval v risalnici meščanske šole g. univ. prof. dr. Metod Dolenc, predsednik društva »Pravnik«. Predaval bo o temi »Naša narodna pesem in pravna zgodovina«.

1 Nakaznice za petrolej se dobe v petek in soboto na mestnem poglavarstvu v sobi št. 30. Upravičenci naj prineso s seboj delavske in družinske knjižice zaradi lažje ugotovitve.

1 Tatvine v veletrgovini Ravnikar. Celjska policija je aretirala zaradi tatvin v veletrgovini Ravnikar trgovskega pomočnika, dve slugi in nekoga trgovca iz Pristave. Trgovskega pomočnika so že izpustili na evobodo. Ugotovljeno je, da so ukradli za okrog 7000 din raznega blaga.

Kamnik

Praznik državnega zedinjenja bodo posebno orožniki kamniškega okraja ohranili v lepem spominu, ker je bilo ta dan odlikovanih 18 orožnikov, in sicer: 4 z zlato kolajno, 2 s srebrno kolajno s krono, ostali pa s srebrno kolajno brez krone. V lepo okrašenih dvorani je vodnik kamniškega voda podporočnik Branko Cetušič v prvi vrsti pozdravil zbrano občinstvo, posebno pa vse zastopnike državnih oblasti, korporacij in društev, med katerimi smo opazili komandanta mesta Pاونoviča kanonika in dekana M. Riharja, okrajnega načelnika dr. D. Maraja, podpolkovnika in komandanta šole za orožniške pripravnike in vodnika patrol St. Jakovljeviča kot odposlanca komandanta žandarmerijskega polka dravske banovine, mestnega župana in predsednika županske zveze N. Novaka, predsednika RK in dvoranske svetnika v p. dr. Fr. Vidica in druge. Po pozdravu na navzoče je v lepeem govoru čestital odlikovancem. Udeleženci so govor podkrepili z vzklikom mlademu kralju in Jugoslaviji, nakar sta se k besedi oglašila še orožniški podpolkovnik St. Jakovljevič ter mestni župan in predsednik županske zveze N. Novak. Nato so vsi odlični gostje osebno čestitali odlikovancem. K zaključku proslave je mestna godba zaigrala državno himno.

KULTURNI OBZORNIK

Madácheva »Tragedija človeka« v slovenščini

Imre Madách, Tragedija človeka. Dramatska pesnitev. Iz madžarsčine prevedla Vilko Novak in Tine Debeljak. Lesorezi Dezsőja Fáya. Založba ljudskih iger, Ljubljana 1940.

S to knjigo, ki je posvečena grofici Mariji Zichy v Beltincih v Prekmurju, smo tudi Slovenci dobili prevod klasične madžarske dramske pesnitve, ki jo je 1859-60 napisal Imre Madách in ki je prevedena skoraj v vse evropske jezike. Istovrstno s slovenskim prevodom je izšel tudi nov — že tretji — srbski prevod pri S. B. Cvijanoviću v Beogradu iz pera znanega srbskega pesnika in prevajalca dr. Svetislava Stefanovića. Pesnitev je bila prirejena tudi za gledališče in je od leta 1883 stalno na sporedu madžarskih gledališč. Igrali pa so jo tudi v drugih očelah, čeprav je vprizoritev precej težavna. Tudi slovensko gledališče jo namerava v prihodnji sezoni predstaviti našemu občinstvu.

Tragedija človeka nosi odsev močnega vpliva Goethejevega Fausta, tako da jo pogosto kar kratko imenujejo Madžarski Faust. Vendar je to sorodstvo razen neprikritih zunanjih podobnosti, končno le sorodstvo zavesti tragike človeškega življenja na zemlji, ki jo izražata tako Goethe kakor Madžar, vendar vsak na svoj način.

Madáchevo delo je po svojem konceptu nedvomno vse pozornosti vredno samostojno delo, ki je osnovano na globokem modrosloveskem motenju človeške zgodovine. Prepričanje, da kljub najbolj tragičnim dogodkom, človeštvo le napreduje in se bliža idealu vzornega človečanstva, dviga čitatelja k zaupanju v bodočnost človeštva. Nosilec dejanja je Adam sam z Eto, s katero je bil zapeljan po Luciferju in izgnan iz raja. Vsa pesnitev je zasnovana tako, da iz raja izgnani Adam sanja in

gleča v izbranih prizorih vso človeško zgodovino, v kateri je glavni igralec on sam. Skrivnost materinstva, ki se mu v zadnjem prizoru odkrije, pa ga odvrača od Luciferjevih zank in se zopet vrne k Bogu, ki mu da za življenjsko vodilo končne besede pesnitve: »Bóri se — zapaj!«

Posebnost slovenskega prevoda je v tem, da je pesniško delo opravil Tine Debeljak, ki sam madžarsčine ne zna, in se je oziral na dobesedni prevod, ki ga je napravil prof. V. Novak, ki ta jezik dobro obvlada. Za pomoč je imel tudi zgleden nemški prevod, Stefanovičev najnovejši srbski prevod, ki tudi stremi za čim večjo doslednostjo, mu pa še ni bil dostopen. Prav zaradi te nenavadne družbe prevajalcev, sem z zanimanjem vzporedil nekaj strani Madáchevega teksta s slovenskim in srbskim prevodom in se prepračil, da je slovenski prevod presenetljivo točen včasih celo bližji originalu kakor Stefanovičev. To dejstvo me je iznenadilo, ker sem se bal, da bo zaradi kompozicije dveh oblikovalcev trpela predvsem jasnost prevoda, ako ne bo povzročala celo mučnih nesporazumov.

Ljubitelj življenjske modrosti, ki se z občudovanjem vredno vztrajnostjo neprestano znova uresničuje v zgodovini človeštva, bo tu našel niz globokih misli in človeško najgloblje zasidranih resnic, ki veljajo, čeprav je bil že sto in stokrat preklican rek, da je zgodovina človekova učiteljica. Ta miselno pesniška stran Madáchevega dela je tudi v slovenskem prevodu dobila zadosten izraz. Naša prevodna literatura se je obogatila s klasičnim delom svoje vrste, ki bo tudi slovenskega izobraženca bogatilo.

Oprema knjige s lesorezi, ki so sešolno občutni, je prav posrečena. Frst.

Koncert slovenske komorne glasbe

Komorni koncerti so pri nas redki dogodki, dasi imamo dovolj sposobnih moči, ki bi se posvetile temu delu. Predvsem tiči najvidnejši vzrok v tem, da naše občinstvo še nima dovolj smisla za tovrstno glasbo. Toda prepričan sem, da bi dobro pripravljeni in naštimani programi ter s tem dobro izpeljana izvedba priklenila nase dovolj poslušalcev, ko bi vsaj enkrat prireditelji napovedali koncert na primeren datum in smotno organizirali tudi reklamo. Poleg premajhnega zanimanja za komorno glasbo poleg domačih izvajalcev, do katerih je vedno še neko nezaupanje, je bil menda vzrok tudi v zastopljajočem mnenju do domače glasbene literature, da obisk ni bil nič kaj zadovoljiv. Seveda, če se to zgodi prirediteljem in izvajalcem podobno dvakrat, trikrat, jim mora vzeti pogum za delo, komponistom pa veselje do ustvarjanja, domači literaturi in sploh glasbeni kulturi in njenemu napredku v škodo. Sicer moram pripomniti, da je bil koncert od strani Društva jugoslovanskih glasbenih avtorjev pomankljivo organiziran: neprikladen datum sprico simfoničnega orkestra, ki se je vršil prejšnji večer in premajhna reklama v časopisu, na katero se je zadnja leta občinstvo navadilo. Škoda za prireditev, ki je bila po delih izključno domačih avtorjev zanimiva in po izvedbi na znatno kvaliteten stopnji.

Dela štirih avtorjev Danila Švare, L. M. Škerjanca, Slavka Osterca in Blaža Arniča predstavljajo kvalitetne stvaritve za klavirski trio. Dr. Švarovo je v dveh stavkih Andante in Scherzo, ki je zlasti v drugi polovici muzikalno razgiban in najbolj prepričljiv, dočim prvi stavek v tem smislu manj učinkuje. Izmed štirih stavkov Allegro vivace, Adagio, Presto, Maestoso lugubre, je v stvaritvi L. M. Škerjanca prvi stavek estetsko-muzikalno po svoji šibkejši muzikalni izpeljavi manj učinkovit od ostalih, zlasti Adagio in Maestoso lugubre (marcia fúnebre) sta po svoji dosledni izpeljavi nudila močno glasbeno lepoto, kakršne pač ne nudi prvi stavek, ki učinkuje po neki razvečenosti suho. Avtorja pa odlikuje lep in skladen zvok v barvni skladnosti vseh treh instrumentov, v tem je mojster. V celoti pa je njegovo delo zanimivo in dobro. Slavko Osterca se je predstavil s triom v šestih med seboj povezanih stavkih, pisan je v atonalnem smislu. Intencije in delovanje tega skladatelja vbuja še vedno deljena mnenja in različne komentarje in razlage. Toda cilj dela mora biti vedno: dati nam žive muzike, ki bo človeka notranje zagrabila ter ga osvobodila, dasi so sredstva za izražanje različna — v smislu najnovejših pridobitev in poizkusov. V svet Osterčeve muzike je zelo težko prodrati, vendar moram pripomniti, da se je v tem delu mestoma že približal živejšemu muziciranju, kar smo posebno čutili v Andante, Maestoso in Choralu, dočim učinkujeta zlasti Vivace in Allegro con brio mestoma po menda slabi organiziranosti materije in postave za ta korpus neprepričljivo, bolj interesantno sprico zvoka. V celoti se zdi delo ritmično monotono; je pa smeri skrajne moderne zanimiv donešek. Kot zadnje je bilo na programu Blaža Arničeva delo v štirih stavkih Allegro impetuoso, Fuga, Serenada in Rondo. Ta stvaritev spada med Arničeva zgodnejša dela. Že v tem delu je opazna tista Arničeva notranja sila, ki se je v poznejših delih pojavila kot močno ustvarjalna. V triu se čuti smisel za stopnjevanje in gradbo, kar je pozneje dalo avtorju možnost za večje stvaritve. Pozna se pa v tem delu, ki ima polno domislekov, še neko iskanje in negotovost, če primerjamo njegova zadnja dela. Trio je pisan zelo težko in zahteva od izvajalcev velike tehnične izdatnosti, predvsem kugi stavek Fuga (allegro vivace). V celoti je skladba učinkovita. — V splošnem je koncert prav lepo uspel.

Izvajalci: gđ. Francka Ornikova (violina), g. Čenda Sedlbauer (čelo) in g. Marjan Lipovšek (klavir) predstavljajo prav kvaliteten izvajalski korpus, ki ga bomo prav radi večkrat slišali in naravnost želimo, da se obdrži in nam kmalu pripravi nov komorni koncert. Žal, da se ne morem podrobno spuščati v pozitivne strani posameznikov in celote kot take. Izvedba je bila zelo dobra in bo sčasoma vzbudila zanimanje tudi pri občinstvu, ki bo gotovo v prihodnje bolj napolnilo dvorano.

Mariborsko gledališče: Cankar: Za narodov blagor

Z veseljem morem ugotoviti, da je mariborska uprizoritev Cankarjeve komedije Za narodov blagor, uspešla. Že nekajkrat sem na tem mestu napisal, da pri mariborskem gledališču pogrešamo resne komedije z etično globino in aa preveč mesta daje povprečnim

in podpovprečnim plitvim veseloigram brez jedra in vsebine. S Cankarjevo satirično komedijo pa smo končno dobili delo, ki je globoko po svoji etičnosti in osvaja po svoji notranji čistosti. Končno smo poleg veseloiger dobili tudi komedijo, ki je po svojem bistvu prav za prav obrnjena tragedija Cankarjeva komedija se nam je zdela danes tako aktualna, kakor je bila svoj čas, ne morda zaradi slike politične sebičnosti in strankarskih mahinacij, temveč zaradi kričeče zahteve po splošni etičnosti in nezlaganosti.

Uprizoritev je bila razkošna in izredno vestno pripravljena (režiser J. Kovič). Morda so še tu in tam poteze v Cankarju, ki bi mogle biti jasnejše in izrazitejše, mesta, ki bi mogla učinkovati proučnejše, toda brez dvoma bo izbruhnost pri prihodnjih predstavah še rasla ter se bo igra še tu in tam opilila in dosegla popolnoma enotno lice. Seveda izvira ta ali ona neskladnost v predstavljanju iz Cankarjevega dela samega, kjer je opazna še neka neokretnost in prisiljenost. Komedija je sprožila večkrat v polno zasedenem gledališču glasno pritrjevanje pri odprtem odru.

Najnerodnejši vlogi je imel pač Gorinšek kot Gornik, ki je že v Cankarju nejasna in problematična figura in seveda tudi v igralcu ni mogla dobiti jasnejše podobe. Tako je bil Gornik nekam brez lastnega obraza, meštem ko so bili vsi drugi izoblikovani, izraziti ljudje — kot jih srečujemo v najrazličnejših inčičah po vseh Cankarjevih delih, dasi bi seveda mogel biti ta ali oni še bolj cankarjanski. Osebe so se razvrščale okoli Pavla Koviča, ki je igral poslanca Grozda, in okoli Nakrsta, ki je igral njegovega političnega tekmeča Grudna. Oba sta odgovarjajoče podala svoji vlogi, morda Gruden pristneje Cankarjevo kot Grozd, ker je v neki meri svojo osebo satirično podčrtal. Zakrjaskova kot Grozdova žena je bil prijeten tip tihe in trpeče žene, kot si jo predstavljamo iz dobe pred žensko emancipacijo, medtem ko je bila Starčeva kot žena Grudnova svetska dama, zvit in oblastna, samopridna in vredna svoje okolice. Rodoljub se so predstavljali v borbi za narodov blagor: Košič Mrmoljo, Blaž Klandra, Crnobori literata Siračo, Košta profesorja Kremžarja in Kraljeva Mrmoljevko. Izognili so se nevarnosti, da bi podali karikature. Edino Kraljeva je Mrmoljevki podala satirično podčrtano slovensko in slovansko navdušenje, a niti malo ne prisiljeno ali odbijajoče. Vsi so bili prav lepi in uspeli rodoljubi iz naše doline šentflorjanske. Edino Verdoniku kot juristu Kačevcu bi očital nekaj pretirane narejenosti in napetosti, ki je prehajala preko okvirja ostalih podob. Saj je Cankar videl v njem kljub vsemu nekaj pozitivnega, da ga je poleg njegove zarochenke, ki jo je posrečeno podala Savinova, in poleg Gornika tudi rešil iz Grozdove hiše, hiše hinavščine, sleparstva in gnilobe. V Verdonikovi podobi pa je bil nekaj preveč karikiran. Posebna osebnost, postavljena nasproti vsem delavcem za narodov blagor, je žurnalist Ščuka, ki ga je podal Skrbinšek. V njem je brez patosa in narejene poze sprežoval Cankarjev glasnik ter v nekaj trenutkih našo pozornost stopnjeval do groze. Bil je osebnost polna tragike v manjših vlogah so nastopili še nekateri drugi.

V celoti je uprizoritev Cankarjevega dela razveseljiv uspeh. Igra je bila odsko in igralsko izgelana. Obenem predstavlja kakor neko osvežujočo kopel, ko se v človeku znova zbudi glas notranjosti in zaživi spet vera v etično moč pravice in resnice. Smolej Viktor.

V založbi Matice slovaške v Turčanskem sv. Martinu je pred kratkim izšla antologija sodobnih srbskih novel z naslovom »Gorski venec« v slovaščini. Novele za antologijo je izbral Jugoslovani Jaroslav Mali, prevode sta pa oskrbeli časnikiarja Slovaka Ivan Minarik in Andrej Vrbacik. Zastopanih je trinajst pisateljev: Dragiša Vasič, Veljko Petrovič, Andjelko Krstić, Milan Kašanin, Isak Samokovlija, Branimir Čosić, Grigorije Božović, Borivoje Jevtić, Jovan Popović, Ahmed Muradbegović, Mladen Djuričić, Dušan Radić in Dušan Djurović. Knjiga je opremljena tudi s predgovorom o uvrščenih pisateljih. Pri isti založbi izide v kratkem antologija sodobne hrvatske novelistike v prireditvi omenjenega Jaroslava Malija, pripravlja se pa tudi antologija bolgarske novelistike v prireditvi Atanasa Ruseva-Sama.

V zbirki »Politika« i društvo« v Beogradu je izšla pomembna študija dr. Jovana Djordjevića »Osnova pitanja federalne države« na 190 straneh.

Zbirka starega železa; na begu pred nemškim prodiranjem v Francijo so zapustile zavezniške čete neizmerno količine pokvarjenih in celih voz, topov in raznega drugega orožja. Nemcem sedaj še dolgo ne bo zmanjkalo starega železa.

Cistercijanci so se vrnili v Spanijo

Po 150 letih so se vrnili v Spanijo cistercijanci. Naselili so se v svojem nekdanjem samostanu Pueblu pri Taragoni. V prejšnjem stoletju je bilo po izgonu redovnikov iz Spanije porušeno tudi staro cistercijansko poslopje. Sedaj so samostan popravili in ga vrnili cistercijanskemu redu.

Levinja, ki ljubi otroke

Ravnatelj nekega cirkusa, ki hodi sedaj po Švedskem, ima navado, da se s svojimi glavnimi »sodelavci« rad sprehaja po mestu, v katerem nastopa. Tako je tudi nekega popoldneva šel na sprehod z mlado, 16 mesecev staro levinjo, ki se je zlegla v cirkusu in nikdar ni videla svoje prave domovine. Zdelo se je, da je popolnoma krotka. To je bilo v mestu Malmö, Levinja je bila na vrvi in je šla lepo z ravnateljem po mestnih ulicah. Naenkrat pa se je pripetilo nekaj, kar je povzročilo, da je vsem gledalcem zastala kri. Med množico ljudi je bila ulici tudi mlada mati, ki je peljala v otroškem vozičku majhnega otročka. Ko ga je levinja zagledala, se je nenadoma iztrgala iz ravnateljevih rok, z enim skokom je bila že pri vozičku in v žrelu z njim zbežala. Vse to se je zgodilo v eni sami sekundi. Mati se je od strahu zgrudila, gledalci so prestrašeni zbežali in se poskrili po hišah, nekaj junaških moških in dva policaja z naperjenimi revolverji pa so hiteli za levinjo. Ravnatelj jih je svaril, naj ne streljajo, ker je levinja krotka in jo bo lahko zlepa ukrotil. Kakih sto metrov vstran so res našli levinjo, ki se je ob robu parka mirno vlegla in izredno nežno božala s šapami otročka. Nikogar ni pustila

ŠPORT

Nj. kralj. Vis. kneževič Aleksander — pokrovitelj Hermesove dirke v pomoč bitoljskim žrtvam

Moto Hermes je snoči prejel iz pisarne Nj. Vel. kralja obvestilo, da je Nj. kr. Vis. kneževič Aleksander blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad nedeljskimi motornimi dirkami, ki bodo na hermežanskem stadionu v Šiški, za pomoč bitoljskim žrtvam.

Motorne dirke na Hermesu

Kljub pozni jeseni bodo naši vrli motoristi v nedeljo, dne 8. decembra t. l. zopet oživili novi Hermesov stadion. Funkcionarji moto Hermesa delajo na vsi moč, da bi to prireditev čim popolneje organizirali. Tudi vozači se za to dirko resno pripravljajo. Prav poseben pomen te prireditve je pomoč bitoljskim žrtvam. Za to dirko so med našimi vozači velike priprave. Obeta se nam zopet velika borba. Atrakecija dneva bo tekma med »Le-tečim Kraljem« Staršem in najboljšim Hrvatom Babičem. Upamo, da se bo pri teh dirkah definitivno, brez vsakih motenj lahko rešilo vprašanje, kdo je najboljši med najboljšimi. Poleg ostalih Zagrebčanov bodo prišli Metz, Likar, Kopić, Kralj, Vuković in drugi. Od Mariborčanov poznani Cerić in Komelj. Od naših domačih pa Puhar na Puchu. Kavčič in Jakopič na DKW kompresorjih. Seveda ne bo manjkalo vozača Trampuša, ki bo, kot smo videli pri zadnjih dirkah, v kratkem resen konkurent »Le-tečemu Kranjcu« in Babiču.

Velika mednarodna smuška sezona na vidiku

Prve prijave o mednarodnih smuških prireditvah, ki jih je dobila FISA (mednarodna smuška zveza) kažejo, da bo kljub viharim vojnim časom letošnja mednarodna sezona velika. Najvažnejše mednarodne tekme so že prijavljene in sicer v tem-le redu: od 24. do 26. januarja: nemška prvenstva v Spindel-mühle (nordijska kombinacija). — Od 1. do 10. februarja: svetovno prvenstvo v Cortini d'Ampezzo. — Od 14. do 16. februarja: švadska smuško prvenstvo v St. Moritzu. — Od 15. do 16. februarja: nemška prvenstva v Garmisch-Partenkirchenu (alpske discipline). — On 26. februarja do 2. marca: tekme v Holmenkollenu (Oslo). — Od 2. do 5. marca: švadska prvenstva v Kiruni (alpske discipline). — Od 2. do 9. marca: italijanska prvenstva v Selvi (Val di Gardena). — Od 9. do 16. marca: švadska prvenstva v Umei (nordijska kombinacija). — On 14. do 16. marca v Joensuu; finska smuška prvenstva.

Kakor vidimo, je koledar mednarodnih smuških terminov za prihodnjo sezono prav lep. Upajmo, da bo program tudi v sedanjih razmerah mogoče izvesti — in da bo prvi čas rešeno denarno vprašanje ter tako omogočeno, da se bo tudi Jugoslavija kakor vsako leto lahko udeležila vsaj nekaterih tekem v zamejstvu!

Asboth in Gabory sta dala izjavo

Znana madžarska teniška igralka Asbothy in Gabory sta dala z ozirom na dejstvo, da so nekateri listi poskušali Punčeca in Palado v obeh jugoslovanskih športne javnosti oblatiti kot koristolova in špekulanta, naslednjo zanimivo izjavo, ki jo prinašamo posneto po »Vremenu«:

1. Ni res, da bi se bili kregali in pripravili s Punčecom, temveč je res, da smo bili ves čas tur-

k njemu. Ravnatelj je moral uporabiti vso spretnost, da ji je lahko vzel otroka, ki ga je končno dobila srečna mati zdravega in nepoškodovanega nazaj.

Kakšna bodo stanovanja v novih nemških hišah

Pisali smo že, da je izdal Hitler odlok, po katerem bodo po vojni zgradili 6 milijonov stanovanj. Dr. Ley, ki ga je vodja rajha imenoval za državnega komisarja za gradnjo novih stanovanj, predvideva tri vrste stanovanj: stanovanja v večnadstropnih hišah, lastne hiše z vrtno za poedine družine ter hiše za nemške naseljence v zasedenih krajih, kjer bo imel vsak hišo z gospodarskimi zgradbami in primernim posestvom. Teh bo verjetno največ. Pri stanovanjih je poudarjeno zlasti da morajo biti prostorna in zdrava za stanovanje družine, ki bo imela najmanj 4 otroke. Nemški narod čaka v bodočnosti še velike naloge, ki jih bo zmogel le, če se bo število Nemcev pomnožilo, tako pravijo nemški voditelji. In v ta namen naj služijo nova stanovanja.

Francozi ne smejo več poslušati angleškega radia

V nekaterih francoskih prefekturah so odločno nastopili zoper propagando angleškega radia proti vladi maršala Petaina. Tako so v prefekturi Puy de Dome prepovedali ne samo poslušanje angleškega radia v javnih prostorih, kar velja za vso državo, temveč so sploh prepovedali poslušanje angleških in vseh drugih postaj, ki kakor koli neugodno poročajo o vladi maršala Petaina.

Beccali je zmagal v Newyorku

Odlični italijanski tekač, ki je že nekaj let v Newyorku, se je uspešno uveljavil pri velikem meetingu Newyork A. C. na Travers Islandu. V teku na miljo je dobil težko konkurenco 20 odličnih atletov. Mac Cluskey in Jim Rafferty sta tekla z njim. Olimpijski zmagovalec v Los Angelesu l. 1932, Luigi Beccali, je pretekel miljo (1609,32 m) v času, ki je za tekača »brez treninga« izredno dober. Beccali je pretekel to progo v 4.19,3. Mladi Rafferty je bil 10 yrdov za njim, veteran Mac Clusky pa 30 yrdov. Po tem uspehu je Beccali izjavil, da se bo v bodoče udeleževal tudi drugih meetingov.

Nekaj športnih novic v kratkem

Prepir o svetovnih rekordih. Med dansko plavalno zvezo in mednarodno plavalno zvezo se je pred kratkim raznel prepir o dveh svetovnih rekordih. Ta dva svetovna rekorda je letos, avgusta meseca, postavila slovita danska plavalka Ragnhild Hveger v Helsingöru. Danska plavalica je preplavala progo 1000 metrov crawl v času 14.12,3 in progo 1500 metrov v času 21.01,1. Pri poskusu, da bi bil porušen rekord, je skrajša sodeloval danski prvak Paul Petersen, ki pa je pozneje odnehal, tako da je plavalica večino proge preplavala sama. Mednarodna plavalna zveza, FINA, zdaj zaradi tega, ker je Petersen »vlekel« Hvegerjevo, noče priznati nobenega od novih dveh svetovnih rekordov, danska plavalna zveza pa zahteva, da morata biti oba rekorda Hvegerjeve priznana.

Z reorganizacijo športa v Romuniji je bil uknjen profesionalizem. Vodstvo romunskega športa je odločilo, da bosta poslej v šolah uvedena kot obvezna predmeta lahka atletika in streljanje.

V Helsinkih bo 1. in 2. februarja 1941 prvenstveno tekmovanje za državno prvenstvo Finske v hitrem drsanju.

Turčijo so začeli zapuščati inozemski športniki. V prvi vrsti trenerji. Med prvimi je bil sloviti Fines Pelinen, ki je pet let treniral turške rokoborce.

Atletsko prvenstvo japonskih akademikov je bilo prirejeno v Meiji-Shireju stanjonu v Tokiu. Dalo je nekaj nenavadno dobrih rezultatov. Zmagali so: 100 m Masuda 11 sek., 200 m Iwasaki 22,5 sek., 400 m Funada 50,3 sek., 800 m Kato 1,53,8, 1500 m Osawa 4,07,4, 10.000 m Stuenaga 33.03,4, 110 m zapreke Kawamura 15,1 sek., 400 m zapreke Kawamura 53,6 sek., skok v višino Hara 1,90 m, skok v daljavo Juara 7,30 m, skok ob palici Anno 3,90 m, troskok Kiu 14,66 m, kopje Sugita 38,22, krogla Mizikura 12,67, disk Boku 39,67 m, kladivo Komamoto 46,04, štafeta 4×100 univerza Kato 43,0, štafeta 4×400 univerza Wasedo 3,23,8.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 61, so izšle. Razen tekme med Zagrebom in Belgradom in tableteniškega troboja, je v tej številki, ki je bogato ilustriрана, še mnogo izredno zanimivega gradiva. »Ilustrovane sportske novosti«, ki jih je mogoče dobiti v vsaki trafiki, stanejo številka samo en dinar.

švicarji so odklonili predlog za vojaško predizobrazbo

V nedeljo 1. decembra je bilo v Švici glasovanje o zakonskem predlogu, ki je predvideval obvezno vojaško predizobrazbo. Švica je še strogo demokratična država in hoče čuvati demokracijo kot svoje staro izročilo. Tudi tako važni zakonski predlogi, kot je predlog o obvezni vojaški izobrazbi, o čemer drugod zlasti v sedanjih časih ne bi prav nič debatirali ali celo glasovali, so sprejeti le, če jih sprejme večina glasovalcev. In zanimivo je, da je večina za glasovanje upravičenih švicarjev, ki se je glasovanja o tem predlogu udeležila, z večino kakih 87.000 glasov zavrnila predlog o obvezni vojaški predizobrazbi. Glasovalo je 772.790 upravičenecv in sicer za predlog 342.838, proti predlogu pa 429.952. Volilnih upravičencev je bilo nekaj nad 1.200.000 in se je torej

udeležilo glasovanja le okoli 60 odstotkov volilnih upravičencev. V časopisih in na mnogih zborovanjih so bile hude debate za in proti predlogu. Večina strank je prepustila svojim pristašem, naj se sami odločijo, kakor mislijo, da je najbolj prav, nekatere druge stranke pa so bile odločno za predlog. Tudi katoliške stranke niso nastopile enotno. Največjo propagando proti predlogu so vodili komunisti pod geslom pacifizma. Pet kantonov je glasovalo za predlog, vsi drugi pa so se z večjo ali manjšo večino izrekli proti predlogu. Za so glasovali kantoni: Zürich, Solothurn, Basel-mesto, Basel-okolica, Schaffhausen, Ženeva. Zanimivo je, da je za predlog glasovala večina mestnega prebivalstva, dežela pa se je izrekla proti.

Napredovanja rezervnih častnikov

Z rangom od 6. septembra 1940 so napredovali za rezervne podpolkovnike majorji, pehotni: Terzin Vladimir, Prinčič Edvard, inženirski: Božič Božidar, Hanzl Jan, letalsko-tehnični: Sondermayer Tadija, sanitetni: dr. Stojčič Bogdan, dr. Pfeifer Zlatko; za rezervne majorje so napredovali z istim rangom kapetani I. razreda, pehotni: Saletič Peter, Baltič Aleksander, Paulin Rajko, Lojanica Andrej, Bobek Radoslav, inž. Kncp Vojteh, topniški: Pelan Stanislav, inženirski: Stok Josip; z istim rangom je napredoval za rezervnega kapetana I. razreda pehotni kapetan II. razreda Hrašovec Dragotin;

za rezervnega poročnika z rangom od leta 1937 so napredovali podporočniki, pehotni: Lopar-nik Vladimir, Humer Jože, Troje Rudolf, Tušak Vladimir, Topolščak Krešimir, Poznik Alojz, Bračič Franjo, Gruman Stanislav, Švajcar Viktor, Pahner Leopold, Ogrizek Gustav, Pečnik Rudolf, Senekovič Alojz, Divjak Vladimir, Jesenovec Franc, Fux Vladimir, Doboja Ivan, Car Josip, Majerič Hugon, Taler Gabriel, Petanjek Zlatko, Bambič Rudolf, Černeč Adolf, Bir Dragotin, Klepac Viktor, Kuševič Alojz, Erniša Jože, Poš Anton, Sekolec Franc, Kolarič Emerik, Banov Svetozar, Slap Karel, Mioč Anton, Pfeifer Stefan, topniški: Car Zvonimir, Jelenec Stanislav, Baro Ladislav, Bojmel Ervin, konjeniški: Oman Miha, Bag Friderek, Pole Josip, inženirski: Pust Srečko, Gereš Bogoljub, Železnik Josip, Rajh Hugo, letalski: Lakota Alojz, sanitetni: dr. Miškole Jenő, dr. Kožuh Ludvik, za rezervnega nižjega vojnega uradnika III. razreda so napredovali: Zatezalo Dušan, Berkopec Jožef, Gasparin Leon, Lakota Jurij, Kožuh Jože, Adam Dragotin, Fišer Josip, Poljak I.; z rangom od 31. decembra 1938 so napredovali za rezervnega poročnika podporočniki: pehotni: Kocjančič Franjo, Barovič Ivan, Koren Viljem, Poduje Šime, Gaži Zvonko, Novosel Franjo, Šostarič Ivan, Krpan Milan, Černe Drago, Martinis Josip, Kert Jožef, Sodin Konrad, Sak Ljudevit, Bradaš Zoran, Sutlar Josip, Radej Zlatko, Takač Evgen, Šaršon Zdenko, Ulaga Karel, Hrašnik Oto, Slo-boda Gustav, Mrzljak Venceslav, Demut Alojzij, Dobovišek Heribert, Krizman Andrej, Tironi Ju-riji, Resner Edvard, Valgani Albin, Čelan Ante, Jaki Viktor, Šneler Dušan, Frank Stanislav, Ot-gar Preindl, Kolman Ludvik, Kunstelj Vincenc, Krnjec Mio, Strugar Janko, Poljak Rudolf, Inčič Milan, Fatur Vilko, Srednoselec Ludvik, Mazaj Jožef, Šik Jurij, topniški: Bartek Mihael, Klarič Ivan, Ludvik Viktor, Benko Antonz, inženirski: Budau Julij, Jenko Franc, Odhazel Josip, Kafel Villibald, intendantski: Bayer Ernest, sanitetni: dr. Vrščaj Borut, dr. Hinko Bončina, dr. Fene Rajko, dr. Tominšek Viktor, dr. Gulič Vladimir, za nižjega rezervnega inženirskega poročnika top-niške stroke je napredoval Baltič Franjo, za re-zervnega nižjega vojnega uradnika III. razreda so napredovali nižji vojni uradniki IV. razreda: Jernejčič Franc, Kovačič Josip, Bohte Maks, Hor-rič Leo, Kolšek Radovan, Čurl Anton.

z rangom od 1. decembra 1939 so napredovali za rezervne poročnike, pehotni podporočniki: Hor-vat Josip, Golec Miroslav, Potočnik Mihael, Maroš Josip, Kocjan Vladimir, Mivšek Viktor, Han Teo-dor, Košar Jože, First Vladimir, Kufovec Franc, Ambruš Alojzij, Medved Anton, Vipavec Viktor, Zorko Alojzij, Mance Zvonimir, Knez Josip, Janbl Milan, Zitnik Maks, Kastelic Miroslav, Goli Stani-slav, Veršič Konrad, Mirko Albert, Ogrinca Milan, Urbanc Stefan, Strehovec Ivan, Broz Velimir, Re-panšek Viktor, Ouček Franc, Praprotnik Viljem, Prelic Anton, Šušteršič Adolf, Levstik Lavoslav, Zajec Rudolf, Bukvič Ivan, Gajšek Emil, Čulek Karlo, Raus Ivan, Lobnik Anton, Božič Miroslav, Zornik Klavdij, Nevečerel Viktor, Ančič Josip, Vuk Anton, topniški: Sattler Branimir, Umek Jože, Ko-žuh Boris, Smolik Marcel, Hekman Franjo, Sovič Franjo, Funtar Hugo, Kolarič Vladimir, Vrhovnik Milan, Šmajdek Anton, konjeniški: Stern Ladislav, Petovar Dragomir, inženirski: Pipuš Dušan, le-talski: Sinkovec Milan, intendantski: Potočnik Alojzij, Breus Ivan, sanitetski: dr. Pertl Emanuel,

dr. Metod Spindler, dr. Kozin Franc, sodnijski: dr. Fux Vladimir, dr. Pops Vladimir, veterinarski: Koren Ivan, za inž. poročnika tehnične stroke v mornarici: Dajč Ernest, Bauer Mihael, Vračun Dra-gotin, za rezervnega nižjega vojnega uradnika 3. razreda so napredovali nižji vojni uradniki 4. razreda: Kastelic Ivan, Skrabar Stanislav, Je-reb Stanislav, Kovačič Aman, Bauman Janez, Klot-nik Hinko, Kralj Nikolaj;

z rangom od 31. decembra 1939 je napredoval za rezervnega kapetana I. razreda pehotni kapetan II. razr. Ban Milan, za rezervne poročnike pa le-karniški podporočniki Grins Dušan, Grahovac Jo-sip, Hudoba Dinko.

Kranj

Miklavž prihaja v Ljudski dom za otroke danes ob 4 popoldne, za odrasle pri pogrnjenih mizah pa ob pol 9 zvečer. Darila se sprejemajo dopoldne in popoldne v sobi (II. nadst.) v Ljud-skem domu

Predavanje s skioptičnimi slikami o prvi po-moči v gorah priredi podružnica SPD drevi ob pol 9 v gimnazijski telovadnici.

Režiserski in maskerski tečaj namerava pri-rediti dekanjski odbor Prosvetnega društva, ako bi se prijavilo zadostno število udeležencev. Zato pozivamo vsa prosvetna društva, da pošljivo svoje udeležence. Prijave sprejema Tiskovno društvo v Kranju.

Središče ob Dravi

Zbirka za novo bogoslovje v Mariboru je kon-čana. Izvedli so jo ljudskošolski otroci. Ker v ne-katerih hišah na fin način vrata pokažejo, je ra-zumljivo, da se tega dela odrasli otesajo. Vse-eno se je nabrala lepa vsota za ta plemenit na-men. Vsem pa, ki so se prošnji odzvali in po svojo dobri volji kaj prispevali, kakor tudi pobi-ralkam, ki so pogumno svoje poslanstvo izvršile, Bog plačaj!

Miklavžovo. Kakor vsako leto, bo tudi letos obiskal Miklavž člane in članice narodne pro-svete in zlasti naše male. Njegov prihod bo v četrtek 5. decembra ob 7 zvečer v društveni dvorani. Njegovo navzočnost bo poveljevala igra »Nebeška storija«. Starši in prijatelji naše mladi-ne se blagohotno opozarjajo, da se bodo darila sprejemala v četrtek popoldne samo do 6 zvečer.

Izpod Ptujske gore

Od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Za častnega občana je bil na petkovi seji soglasno imenovan naš rojak, belgrajski lazarist, g. p. Andrej Tumej. K zaslužnemu odklovanju mu vsi od srca čestitamo! — Prve dni zadnjega te-dna je v ptujski bolnišnici umrl 3 letni Ludvik Mlakar z Ograje, v petek smo pokopali 63 let-nega Stefana Vidoviča iz Apač, danes pa po-jejo zvonovi pesem pogrebno blagi 67 letni Tominčevi matori iz Gornjega Sv. Lovrenca. — Samskega stanu so se naveličali Drevenšek Maks in Dolenc Terezika (katerih svatje so darovali za novo bogoslovje 100 din), Pernat Franc in Medved Marija (iz Zg. Pleterj) ter Lovrenčan Planjšek Anorej, ki si je vzel za ženo Hajdin-čanko Koren Katarino. — Sv. Miklavž na-znanja, da se v četrtek ob pol 7 zvečer oglasi v dvorani. Prišel bo s spremstvom in darovi. — Prihodnjio nedeljo ob treh pa imamo »Akade-mijo v proslavo Brezmadežne« s pretresljivo dekliskio igro »Uslisana«, simboličnimi in dru-gimi nastopi.

Iz Hajdine. Kolesar Horvatič Jože, o čigar nesreči blizu farne cerkve, povzročene od pre-nagle vožnje, smo poročali zadnjo nedeljo, je s trašnim poškodbam podlegel. Škoda je za fanta v cvetu let! Predmet ljudske govorice pri nas je zdaj večinoma le napeljava elektrike v ob-čini Slovenja vas. Trdno upamo, da se spo-mladi uresniči dolgoletne želje vseh, ki se že tako zelo veselijo zdrave luči in pogonske sile.

Če hočeš komu kaj podariti, mu podari **PeliKan**, tehniško dovršeno nalivno pero!

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(177) Ni mogel pričakovati, da bi v teh neizmernih hodnikih našel izhod, vendar gre kar naprej. Prišedši okoli nekega ogla bi se kmalu zaletel v velikansko miš. Zival ga je mlo gledala in pri-zvzdignila svojo nogo. Podobno je bilo, da je ranjena.

(178) Dobrosrčni Mihec tega ni mogel kar tako gledati. Vzel je svoj žepni robec in obvezal rano, miš pa mu je hvaležno mežikala.

Alphonse Daudet: 109

Jakec

Prevedel Fiker Franc

Prekinil jih je prihod gospe Webrove, Be-lizarja in otroka z debelo glavo. Najbolj smeš-na pri vsem tem pa je bila pokroviteljska pri-žnost, s katero je Ida de Barancy govorila s svojimi novimi prijatelji. »Kar povejte, dragi Bel, saj vam nočem ukazovati... Gospa Webrova, zaprite vrata; otrok že kiha.« S kako pokroviteljskim obrazom, s kak-šnim ljubeznivim, kraljevskim dostojanstvom, kako dobrotljivo je ravnala s temi ubogimi ljudmi. — »Saj vam ni treba biti neročno.« Gospe Webrovi ni bilo prav nič nerodno. Mladi Weber, pa tudi ni bil prav nič v zadre-gi, ko je jedel pasteto. Samo Belizar je bil ne-koliko potrt in tudi ne brez vzroka. Če je po-mislil, da bi se čez štirinajst dni začela njego-va sreča, če je pomislil, da jo je prav za prav že v rokah imel in se mu je zdaj izmaknila nekam v bodočnost. Strašno! Od časa do časa je žalostno pogledal gospo Webrovo, ki je iz-kušbo prijatelja, kot je bilo videti, prenašala precej brezbrizno, ali pa je opazoval Jakeca, ki je bil navdušen in kot pajzljiv zaljubljenec stregel svoji materi. Kar pomislite: tako je bil ponosen na svoje stanovanje, tako lepo je bilo v njegovih očeh, pa bo moral od sedaj naprej stanovati v neki shrambi za drva na hodniku v tem nadstropju ni bila nobena soba prazna in Belizar bi se za nobeno ceno ne oddaljil od gospe Webrove. Ta človek se je imenoval Be-lizar; toda imenoval se je tudi Dobrota, Po-trepljivost in Vdanost.

Ko so gostje odšli, sta Jakec in njegova mati ostala sama; silno je bila presenečena, ko je Jakec brž pospravil mizo in postavil nanjo debele učne knjige.

»Kaj boš počel?«
»Saj vidiš, učil se bom.«
»Pa vendar ne? ...«
»Res... ti še ne veš.« Tedaj je zaupal svo-jo srčno začetno in ji razložil, kakšno življenje bo in kakšen blestel cilj je na koncu poti. Do tega dne ni ni ničesar omenil. Predobro je poznal njeno vihravo, muhasto naravo, da bi ji zaupal kako si zamišlja svojo srečo. Preveč se je bal, da bi povedala D'Argentonu.

Ni zaupal poetu in njegovi okolici; mislil je, da bi omadeževal svojo ljubezen, če bi jo oni dobili v roke. Toda zdaj, ko se je njegova mati vrnila k njemu, zdaj ko se jo drži neodvis-no in samo, je lahko govoril o Ceciliji. Pripo-vedoval je o svoji ljubezni z vso navdušenostjo avajsetletnega mladeniča. Joj! toda njegova mati ga ni razumela. Vse kar je velikega, res-nega, je šlo mimo nje. Čeprav je bila zelo sen-timentalna, vendar je bila ljubezen njej nekaj drugega kot njemu. Iztegnjena vrata in skle-njenih rok je radovedno poslušala. Nekoliko pomilovalno je bila nagnjena nad njim z nav-no ljubeznijo. »Oh, lepo... lepo...« je ves čas govorila; »kako srčan par morata biti!« Toda najbolj jo je od vse zgodbe navdušilo in očar-alo, kolikor je bilo v njej zapletenega, nena-vadnega. Vsek trenutek je prekinjala Jakeca: »Veš kaj, to je pravi roman, pravi roman...« K sreči so zaljubljenca, kadar pripoveduje o svoji ljubezni, taki, da ne slišijo pravih odgo-vorov, ampak samo lep odmev svojih lastnih besed. Jakec je tako užival v svojih lepih spo-minih, sanjah in načrtih, oa ni slišal ne okus-

nih opazk svoje matere in da ni uvidel, da vsa njegova ljubezenska zgodba vpliva na njego-vo mater le kot stara, lepa, toda oguljena pesem.

VI.

Belizarjeva ženitev.

Jakec je gospodaril komaj osem dni, ko ga je Belizar nekega večera počakal pred to-varniškim izhodu. Obraz je imel zelo vesel. »Zelo sem zadovoljen Jakec, končno sva le dobila prijatelja. Gospa Webrova ga je videla in ju ugaja. Je že sklenjeno. Poročila se bova.« »Bil je že čas, kajti nesreče je obupaval in hujšal. Nikomur se ni pritoževal, vdal se je v svojo usodo in klical po ulici: »Klobuki, klobuki, klobuki!« s tako žalostnim glasom, da bi se človek zjokal. Jakec je bil neprostovoljen vzrok njegove žalosti in je bil zato navdušen, ko je zvezel dobro novico.

»A tako! Tudi jaz bi rad videl novega pri-jatelja.«

»Tukaj je.« je Belizar odgovoril in poka-zal na nekaj korakov, zadaj stoječega kore-njaka v delavski obleki, z zavijanimi rokavi, s kladivom na rami in z usnjenim predpasni-kom zvitim pod pazduho. Obraz je imel brez izraza, zaspan, vinko rdeč, napol porasel z bujno, zanemarljeno, raznobarno brado, po-dobno nekdanjemu gostu gimnazije Moronval, ki so ga »izpodletenci imenovali« tisti, ki je čital Proudhona. Če mu je bil tudi po značaju tako sličen kot po zunanosti, potem ta človek po imenu Riharod ni mogel biti hudoben, pač pa len, ošaben, gospodovalen, bedast in vdan pijači. Jakec je seveda pazil, da ni Belizarju izdal neprijetnega vtisa, ki ga je nanj napra-vil ta človek. Krošnjar je z veseljem ogledoval svojo novo pridobitev, ki je nepestrano in

brez vzroka segal v roke. Sicer je pa glavno, da je gospa Webrova dala svoj pristanek. Do-bra ženska je storila pravtako kot Jakec: ko je videla, kako je Belizar srečen, ni hotela povzročati prevelikih težav.

Tistih petnajst dni pred poroko so veseli klici: »klobuki, klobuki, klobuki«, so odmevali po delavskih dvoriščih. Končno je prišel veliki toliko poželjni dan. Kljub temu, da bi gospa Webrova utegnila ugovarjati, je Belizar vztra-jal na tem, da je treba vso ceremonijo izpe-ljati v velikem obsegu in iz njegove dolge, rde-če, volnene denarnice so iztekli skoraj vsi ko-vanci. Kako sijajno, kako imenitno bo ženi-tovanje!

Mešani v splošnem porabijo dva dni za te ceremonije: prvi dan se poroči na župan-stvu, drugi dan v cerkvi. Preprosti ljudje pa združijo vse to na en sam dan in ta je pona-vadi sobota. Ko bi vi videli, kakšen vrvež vla-da na županstvih ob teh imenitnih dneh! Od jutra stojijo kočjaži pred vrati in hodniki so polni svatov. Pari so med sabo pomešani, ne-veste radovedno ogledujejo druga drugo, njih starši, naveličani oa dolgega čakanja, kramlja-jo polglasno med seboj. Povedati moram, da je od vseh porok, kar se jih je sklenilo na Ménil Monte, bila Belizarjeva ena najsijajnej-ših, čeprav nevesta ni bila oblečena v belo. Ker je gospa Webrova bila vdova, je nosila bleščečo modro obleko. Spremljal jo je Beli-zarjev oče, majhen rumen stavec, kljukaste-ga nosu in živahnih kretenj ki ga je neprestano silil kašelj, katerega mu je njegova snaha po-skušala pregnati s krepkimi udarci po hrbtu. To preganjanje kašlja je nekoliko motilo do-stojanstveni sprevod poročnih parov, ki se je večkrat moral ustaviti, čakajoč, da bo napad prenehal.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjski oglasi 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka črtna vrstica po 1 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Kovaškega pomočnika
sprejem. šček Josko,
Lepi pot 1, Ljubljana.

Postrežnico

strogo pošteno in zanesljivo, sprejem za večerne ure. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18699.

Hišnika

sprejem v dvostanovanjsko hišo na Brodu proti brezplačnemu stanovanju. Polize se Podjunska 25.

Trgovskega pomočnika

dobro moč, sprejem v trgovino z mesanim blagom v večjem kraju na deželi. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Pošten« št. 18695.

Frizerko, dobro moč,

sprejem takoj. Mesto stalno. Plača 250 tedensko. Pismene ponudbe: Kranje Franci, Ljubljana VII, Černetova 23.

Dajte naši deci od dobrega najboljši! Lahko prebavljiva, a izdatna hrana je »Emonac« evetlični čaj, ki vsebuje krepilne vitamine in da z dodatkom mleka okusno, zdravo in hranljivo pijačo. Toda samo pravi »Emonac« evetlični čaj v originalnih paketih lekarne Mr. Bahovec v Ljubljani. Dobi se povsod.

Dekoracija!
Montiranje zastorov!
Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana
Sr. Petra cesta 17
Telefon 20-42

Zaloga najmodernejših Couch-zof, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic. V zalogi vedno žima, gradi za modroce ter blago za prevleko pohištva. Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

Več klepar. pomočnikov
sprejem. Štok Avgust, Celje

Službe iščejo

Pekovski pomočnik
mlad, vsestransko izurjen — išče zaposlitve. Sovič Ivan, Strmec, p. Ormož.

Dekle

srednjih let, išče službo za vsa hišna dela ali kar koli. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18589.

Absolventka

trgovskega tečaja, išče primerne zaposlitve. — Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Hvaležna« št. 18217.

Denar

Družabnika, družabnico
s 100.000 do 150.000 din išče mala tvornica. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zasluzek 10.000 din mesečno« št. 18697.

Dobi se v vseh boljših papirnicah in knjigarnah.

Posredstva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 64, 1. nadst. Telefon 44-20

Večji arondiran kompleks
in nekaj parcel v Kranju prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Rentabilno« št. 18650. (p)

Kupimo

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Francišanska ulica 3.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Auto-motor

3 tovorni avtomobili
2, 3 in 5 tonski, Diesel in dva predelana na oglje, za vsako ceno napredaj. Generator delavnica Tyrseva 13, levo dvorišče.

Zivali

Psi, nemški bokserji
Graščina Bizeljsko pod Sv. Gorami ima prvovrstne nemške pse bokserje od premiranih staršev — oče državni prvak, napredaj. Vprašati pri gornjem naslovu.

Prodamo

»KREKO« perilo
najlepše darilo!

Miklavž kupuje srajce za gospode, deške srajce, damsko perilo - še vedno po izredno nizkih cenah pri

»KREKO«
Tavčarjeva 3, Tyrseva 31

Cvetje in jajca
vedno v zalogi pri Ba-
loh, Kolodvorska št. 18,
dvorišče, telefon 39-66.

DARUJTE PRAKTIČNO

Najlepše darilo za vsako roko, je

»JUGOPATENT«
nalivno pero!

Dobavlja tudi na obroke
»Jugopatent«, Ljubljana,
Dvorčakova 3.

Šamotiran gašperček
prodam. Dr. Kodre, Stan-
ničeva 3a. (f)

Otroško posteljo

prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18677.

Dva smučarska dresa

za 14 let stara dekleta, skoraj nova, prodam. Po-
lizve se: Gogala, Gregor-
čičeva 29-IV, od 11-12.

Ovčja kožušina

Jagenčkove in ovčje kože
dobite v vsaki količini
najceneje pri Ivanu Bab-
niku, Dobrunje pri Ljub-
ljani. (f)

Jabolka

obrana, zimska, mošanci
(gambovec), bobovec, ta-
felin ter razne druge tr-
pežne dobre zimске vr-
ste po 5.50 din napred
razpošilja Henrik Cehner
trg., Libeliče, Korosko.

Čitajte »Slovenca«

Združjenje avtotaksijev in izvoščkov
v Ljubljani
sporoča, da je umrl član uprave, gospod

Ivan Golob

Pogreb bo v petek, 6. decembra 1940
ob 2 popoldne z Zal k Sv. Križu
Dragega člana ohranimo v trajnem
spominu!

Ljubljana, 4. dec. 1940 Uprava

Vnajem

ODDAJO:
Trgovsko hišo

z večjim lokalom in skladiščem ter z vsem inventarjem in k temu potrebnim stanovanjem z vrtom, v večjem industrijskem prometnem trgu na Štajerskem, oddam s 1. februarjem 1941 — event. tudi prodam. - Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju pod značko »180«.

SOBE

ODDAJO:
Lepo sončno sobo

oddam dvema solidnima gospodoma. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 18678.

KATERA HOČE IZGLEDATI MLADA

ŽENE 50 LET LAHKO IZGLEDAJO, KAKOR DA JIM JE 35

Nov dragocen ekstrakt kožnih celic — prav kakor vitalni elementi v koži zdravega, mlade dekleta. Iznašel ga je dermatolog svetovnega slovesa. Dobiva se iz skrbno odbranih mladih živali. Ta ekstrakt, imenovan »Biocel«, je vsebovan zdaj v rožnati hrani za kožo Tokalon. Uporabljajte jo vsako noč. Medtem ko spite, Vaša koža sieherno sekundo absorbira te vitaine elemente. Vsako jutro,

ko se prebudite, je Vaša koža jasnejša, glajša, bolj sveža — mlajša. Cez dan uporabljajte kremo Tokalon (bele barve, ne mastno). S to enostavno nego lahko vsaka žena doseže, da je videti 10 let mlajša. Imejte tudi Vi divno kožo in polt, s kakršno bi se lahko ponašalo vsako mlado dekle. S hrenami za kožo Tokalon so uspešni rezultati v vsakem primeru zajamčeni, sicer se Vam vrne denar.

Vsem cenjenim odjemalcem kakor tudi odjemalcem gosp. Greinerja javljam tem potom, da sem prevzel njegovo trgovino.

Na zalogi bom imel vedno sveže špecerijsko blago, razen tega pa tudi žive ribe, divjačino in perutnino.

Potrudil se bom ob vsaki priliki, da zadovoljim svoje odjemalce ter jih prosim, da me obiščejo.

Z odličnim spoštovanjem

IVAN LAH

specialna trgovina za živila, divjačino, ribe in perutnino

Maribor, Gosposka 2, tel. 25-03

Zahvala

Vsem, ki so ob prerani smrti našega ljubega atka, gospoda

Antona Jurca

železniškega sprevodnika

z nami sočustvovali, spremili blagega pokojnika na zadnji poti in mu prerani grob zasuli s cvetjem, izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni preč. g. župniku Košmerlju za duhovno tolažbo, g. primariju dr. Debevcu in g. dr. Avramoviču za njuna prizadevanja in č. sestri Kristini, ki je dragega atku lajšala trpljenje v zadnjih trenutkih.

Ljubljana, 5. dec. 1940

Zalujoči otroci

Umrl je po mučni, težki bolezni naš dobri očka, gospod

Ivan Remiaš

v starosti 61 let, previden z zakramenti svete vere.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 6. decembra, ob pol 3 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, dne 4. decembra 1940

Zalujoči ostali

Hranilno in posojilno društvo v Celju, zadr. z neomej. j. naznanja žalostno vest, da je dne 3. decembra 1940 na Dunaju umrl po dolgotrajni in mučni bolezni njen ustanovni član in član nadzornega odbora, gospod

dr. Gregor Jesenko

sanitetni svetnik

Upeljenje umrlega bo na Dunaju. Pokojni je bil soustanovitelj naše zadruge in si je v vodstvu iste v teku polnih 40 let zadobil za naš zavod velike zasluge. Ohranili ga bomo vedno v trajnem in najlepšem spominu.

V Celju, dne 4. decembra 1940.

Upravni in nadzorni odbor

LJUBLJANA

Miklavževi večeri

Miklavž v Rokodelskem domu. Danes bo prišel Miklavž v Rokodelski dom ob petih popoldne za otroke, ob osmih zvečer za odrasle. Obkraj bo na odr. prav lep spored. Kdor želi otrokom ali odraslim kaj darovati, naj pošlje darove v Rokodelski dom, Komenskega ulica št. 12, v pisarno v I. nadstropju, popoldne od dveh do osmih.

Malčki, prostite svoje ljube mamice in dobre očke, da vas sprejmo v četrtek, 5. t. m. ob pol 5 v belo unioneško dvorano k Miklavževi obdaritvi! Naročila sprejema Krščansko žensko društvo istega dne od 12 do 14 v beli dvorani.

Jegličevci! Miklavž vas pride obiskat v petek 6. decembra ob 20 v dvorano Rokodelskega doma. Vstopnine ni.

Prosvetno društvo Moste priredi v četrtek ob pol 5 za mladino in ob 8 zvečer za odrasle Miklavžev večer. Popoldne je na sporedu ljubka igrice »Dva Miklavža«, zvečer pa bo pester spored z nastopom raznih skupin. Darila se sprejemajo od 10 do 12 popoldne in od 2 dalje v Ljudskem domu v Mostah. Vstopnina popoldne 3 in 2 din. zvečer 5 in 3 din.

Danes v vseh prostorih kavarne „Nebotičnik“ veselo „Miklavževanje“

Miklavževanje v Banovinskem vzgojevališču na Selu prirede fantje iz Mladinskega združenja na Kode. Ijvem. Na sporedu je Grzičičeva opereta v 3 dejanjih »Miklavž prihaja«. Spremlja vojaški orkester. Vstopnice v predprodaji na Selu, kjer se tudi prodajajo darila za občinstvo. Čisti dobiček je namenjen za obdarovanje revnih otrok naše okolice. Vabljeni!

Miklavžev večer bo danes ob 7 zvečer v frančiškanski dvorani, kjer bo sv. Miklavž obdaroval naše otroke, s čestim dobičkom te prireditve pa se bodo za Božič obdarovale uboge družine z lačnimi otroki. Sedeži od 12 do 4 din navzdol so še na razpolago v pisarni »Pax en bonum«, frančiškanski prehod, kjer dobite lahko tudi vsa pojasnila glede Miklavževe obdaritve itd. Telefon 43-63.

V Trnovski prosvetni dom pride sv. Miklavž s številnim spremstvom in bo obdaril ob 4 popoldne najmlajše do 6. leta starosti, ob 6 zvečer mladino od 6. leta dalje, ob 8 zvečer pa odrasle. Naročila in darila se sprejemajo od 8 zjutraj dalje v društvenem domu.

Sentjakobčani! Pridite tudi vi in vaši malčki k obisku sv. Miklavža v Farno dvorano. Predstave ob 4, pol 7 in pol 9 zvečer. Pester spored.

FO Sv. Peter priredi drevi Miklavžev večer, eicer ob 5 za mladino, ob 8 za odrasle pri pogrnjenih mizah. — Odbor.

Pomladet Aero-kluba v Vegovi ulici na L. moški drž. realni gimnaziji v Ljubljani bo priredil v nedeljo, 8. t. m. ob pol 16. v gimnazijski telovadnici Miklavževanje, in ker je čisti dobiček namenjen za obdaritev revnih dijakov, so vsi vstopni vabljeni, da podpro to delo s svojim obiskom. Predprodaja vstopnic in sprejemanje daril bo pri šolekem slugi v soboto popoldne in nedeljo popoldne. — Pester spored.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Na Miklavžev večer 5. dec. ob 20. uri

Nadvse zanimiv češki film iz dijaškega življenja

Vražji študentje

Pištek, Smolik, Gabrielova in

Otrok 10. ulice

Film iz življenja newyorških gangsterjev, ki se pri svojih roparskih podvigih poslužujejo otrok. — Bruce Cabot, Beverly Roberts (Samo danes)

1 Velikodušen dar. Društvo za vzdrževanje otroške bolnišnice v Ljubljani se najtopleje zahvaljuje g. šef-primariju otroške bolnišnice dr. Bogdanu Deržu za darilo 500 din namesto venca na grob svojega sorodnika g. Ignaca Peliča, posestnika in mesarja v Konjicah. Darilo se bo porabilo za obdarovanje bolnikov v otroški bolnišnici za Miklavža in za Božič. Predsednik dr.: Ivan Jenko.

1 Pri saprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grlenčica.

1 Z bonboni pride sv. Miklavž drevi ob 17 v trgovino A. Potralo prej Josip Kune in Komp. na Miklošičevi cesti 32, in ob 17.30 pred njeno podružnico v Frančiškanski ulici 2. Otroci, pridite!

1 Spomnimo se našega voditelja in organizatorja združenja dr. Jan Ev. Kreka ob 75 letnici njegovega rojstva. Krožek SDZ na državnem učiteljskem prireditvi ob tej priliki slavnostno akademijo dne 7. decembra ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani.

1 »Deseti brat« na Viču. Hvalevredna je delavnost, ki jo pod vodstvom novega odbora razvija viško prosvetno društvo. Razdeljeno je v več odsekov, prireja neprestano izmenadnja svojim številnim članom. Na praznik zedinjenja je uprizoril dramski odsek igrice »Deseti brat« po Jurčičevem romanu. Igra je v režiji g. Mihe Kumaverja žela nenavaden umetniški in finančni uspeh. Vse vloge so bile izrazito podane, mestoma kar prepuščajoče. Isto tako se pod društvenim okriljem razvija od viške mladine navdušeno sprejeti Lutkovi oder, ki redno ob nedeljah dopolne prireja svoje predstave. Želimo, da bi viško prosvetno društvo, ki jako uspešno deluje v tem delu Ljubljane, v bodoče doseglo še lepše uspehe.

Na praznik Brezmadežne 8. decembra

prizore
za 400 letni jubilej Družbe Jezusove,
ustanoviteljice Marijine kongregacije
dijaki in akademiki kongregaciji v frančiškanski dvorani ob 8. zvečer igrice

„Prva legija“

dramo iz življenja jezuitov
Vstopnice se dobe v trgovini A. Štiligoj, Frančiškanska ulica.

1 Plesni nastop Marte Paulinove. Večer modernega umetniškega plesa, ki ga priredi v ponedeljek 9. decembra v opernem gledališču plesalka Marta Paulinova, bo obsegal naslednji spored: I. del: Greččinov, ciklus »Otroški dane« (pleši Jutranja molitev, Razbita igrača, Obisk pri stari materi, Valček stare mame, Njanja pripovedje... in Otrok gre spat); II. del: L. M. Škerjanc: Marenka, Norec (ples brez spremljave), Šilvic: Nespametna devica, Škerjanc: Nocturne. Plesalko bo spremljal pianist prof. Marjan Lipovšek. Vstopnice od danes dalje v predprodaji pri operni blagajni.

1 Miklavž pride v nedeljo. Gostilna Martine, Zgornja Šiška, telefon 41-88.

1 Tržni dan in živinski sejm. Včeraj je bil prvi mesečni živinski sejm. Bil je srednje obiskan in tudi kupčije so bile srednje. Iz raznih krajev so kmetje prignali: 48 volov, 27 krav, 8 telet, 158 prašičkov za rejo v starosti od 6 do 10 tednov in 126 konj. Kupčije za konje so bile nekoliko živahnije. Cene goveji živini so bile neizpremenjene in sicer: voli I. vrste 8.25 do 8.75 din kg žive teže, II. vrste 7.50 do 8 din, III. vrste 6.75 do 7.25 din. Krave debele 6 do 7.50 din, klobasrice in slabše 4 do 5 din kg. Teleta 11 do 13 din kg. Prašički po starosti od 200 do 350 din kom. Včerajšnji tržni dan je bil prav tako srednji. Malenkosten je bil dovoz krompirja

MARIBOR

m Dijaška proslava praznika Brezmadežne. Mariborsko katoliško dijaštvo bo tudi letos slovesno proslavilo praznik Brezmadežne. Na predvečer dne 7. decembra bo zvečer ob 18 v cerkvi sv. Alojzija večerna pobožnost z govorom profesorja P. Zivortnika, s slovesnimi večericami in priložnostjo za sv. spoved. Na praznik, v nedeljo 8. decembra bo ob pol 7 zjutraj v isti cerkvi sveta maša s skupnim sv. obhajilom. Popoldne ob 10 bo v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 slavnostno zborovanje, popoldne ob 5 pa v isti dvorani akademija z igro »Luč z gorā«. Katoliški dijaki vabijo k proslavi vse, ki se zanimajo za delo dijaških kongregacij, in vsega katoliškega dijaštva.

m Slovenska dijaška zveza Maribor. Za vse člane in članice je obvezno, da se udeležijo vseh slovesnosti v proslavo Brezmadežne. Zasedujete spored slovesnosti v »Slovincu«. Vel. pogl.

m Dekliški krožek Maribor I. javlja, da ima miklavževanje za mladence in gojenke danes ob 5 popoldne v dvorani, Aleksandrova cesta 6. Starši, pošljite svoje otroke!

m Poročila so se zadnje čase v Mariboru: Jarc Franc, delavec, in Mahor Ana; Šarb Franc, trgovec, in Sušec Marijeta; Erhartič Albert, trgovski pomočnik, in Stuhec Angela; Tkavc Rudolf, strokovni praktikant, in Lajh Terezija; Maurič Stefan, stroj. ključavničar, in Čelan Pavlina; Toplak Rudolf, pomož. žel. delavec, in Terstenjak Ivana; Kolbl Ignac, tkalec, in Papež Antonija; Volk Drago, gozdarski inženir, in Ana Klančnik; Medved Mihael, mesarski mojster, in Steinauer Angela; Rizmalt Vinko, organist, in Hudžar Albina. Novoporočenim parom obilo sreče!

m Pobrežje pri Mariboru. Vsa katoliška društva na Pobrežju: FO, DK in ZDD so priredila v nedeljo 1. decembra slovesno proslavo zedinjenja. Pred nabito polno dvorano so se vrstile točke izredno lepega programa, ki ga je izvajala naša mladina ter je v njem izpovedovala vero v Jugoslavijo in ljubezen do mladega kralja. Iz vse prireditve je dihala velika domovinska navdušenost ter se je pokazala tudi delavnost in poživljenost pobojske mladine.

m V zaslužen pokoj se je umaknil g. Ivan Zohar, služitelj pri mariborskem državnem tožilstvu. Bil je najprej paznik v kaznišču, potem pa je nad 26 let služboval pri državnem tožilstvu, kjer ga bodo ohranili v najboljšem spominu. Želimo ljubozivnemu, poštenemu možu, ki ima v Mariboru zelo veliko prijateljev, da bi svoj zaslužen pokoj dolgo let užival v sreči in zadovoljstvu.

m Iz jetiške službe. Paznik desetnik v jetiški v Mariboru, Valentin Zupančič, je bil upokojen. Na novo je nastavljen kot paznik Miklavžen Ivan iz Gaberja pri Celju.

m O cerkvenem ropu pri Sv. Kungoti smo izvedeli še naslednje podrobnosti: Vlom je prvi opazil preteklo nedeljo zjutraj cerkvenik, ko je prišel pripravljati oltar za sv. daritev. Zupnik g. Kraner Vinko je ugotovil, da je vlomilec odnesel iz tabernaklja, katerega je odprl s silo z nekim železnim

Najnovejša poročila Nemško-romunski gospodarski sporazum

Za izvedbo desetletnega načrta za gospodarski povzdig Romunije

Berlin, 4. dec. m. TCP. Protokol, ki je bil podpisan nočjo o novem nemško-romunskem gospodarskem sporazumu, se glasi:

Zaradi izvedbe obsežnega desetletnega načrta za gospodarsko povzdigo Romunije se je kr. romunska vlada obrnila na nemško vlado za podporo in sodelovanje pri izvedbi tega načrta. Nemška vlada izjavlja, da je pripravljena v vseh panogah gospodarstva dati svojo tehnično in finančno pomoč za povzdigo Romunije. Kar se tiče praktične izvedbe tega sporazuma, sta se obe vladi sporazumeli:

1. Nemčija jamči za dobo izvedbe desetletnega načrta za dolgoročne kreacije, ki so potrebne za uresničitev načrta pod posebnimi pogoji.

2. Že obstoječe sodelovanje s kmetijsko in lesno gospodarsko panogo se bo zaradi intenziviranja in povzdige proizvodnje nadaljevalo. Nemčija bo nato v okviru zamenjenih kreditov izvršila velike dobave orodij in strojev za romunsko poljedelstvo in bo dala na razpolago tudi potrebne naprave za izsuševanje, oziroma namakanje poljedelskih pokrajin.

3. Da bi se industrijska proizvodnja Romunije v okviru novega gospodarskega reda Evrope dvignila, bo Nemčija dala na razpolago tehnično in finančno pomoč ob sodelovanju z romunsko industrijo in v soglasju z romunskim desetletnim načrtom.

4. V okviru desetletnega načrta bo Romunija, romunski promet, odnosno železniško in cestno omrežje, kakor tudi vode mineralnega

olja zgradila tako, kakor ustreza naravnim oblastem romunskega gospodarstva, vse v okviru novega vropskega reda. Nemčija bo izvršila velike dobave, ki so potrebne za izvebo tega načrta v okviru določenih načrtov.

5. Nemčija je pripravljena dati na razpolago poleg dolgoročnih kreditov po predhodnem sporazumu z romunsko vlado in pod pogoji, ki so določeni v tem sporazumu o sodelovanju nemškega in romunskega kapitala, tudi kapital za povzdigo romunske industrije, bančništva in kredita na podlagi zasebnega gospodarskega sodelovanja.

6. Nemška vlada daje na razpolago romunski vladi na njeno željo kmetijske in industrijske kakor tudi druge strokovnjake.

7. Obe vladi bosta pri urejanju trgovsko-političnih odnosov med obema državama upoštevali, da je nemški trg za romunske proizvode zanesljivo področje s stalnimi in oči gospodarskih krogov neodvisnimi cenami ter da se je važnost romunskega trga za trgovinski promet z Nemčijo zelo dvignila.

8. Obe vladi z zadovoljnostjo ugotavljata, da se je nemško-romunsko sodelovanje v vseh panogah narodnega gospodarstva že začelo. Obe vladi sta odločeni zagotoviti plodno izvajanje tega sodelovanja v interesu obeh narodov.

Protokol je napisan v nemškem in romunskem jeziku. Za Nemčijo ga je podpisal gr. Clodius, za Romunijo pa poslanik v Berlinu Grcianu in državni tajnik v romunskem kmetijskem ministristvu Dimitriucu.

Celje

c Hud mraz je pritisnil v Celju in Savinjski dolini zadnje dni. Včeraj je toplomer kazal zjutraj v mestu — 8 stop., v celjski okolici — 11 stop., v Savinjski dolini pa — 10 stop. Zanimivo je, da je običajno v celjski okolici mraz precej hujši kakor v Savinjski dolini.

c Celjski družabni klub ima redno vajo, združeno z Miklavževim nastopom v petek ob osmih zvečer v Narodnem domu. — Vabljeni!

c Od ljudi je na goljuv način izvajal denar neki moški, ki se je predstavil raznim strankam v Celju kot magistratni uslužbenec in uradnik OUZD, ter oskodoval v Celju šest oseb, katerim je ponujal razno blago kakor premož drva, jabolka itd. Neznane, katerega je celjska policija zasledovala, je nato nenadoma izginil. Včeraj so ga aretirali v Mariboru in izročili celjski policiji v nadaljno zaslijevanje. Je to 27-letni ključavničarski pomočnik Florian Miklavž. Izročili so ga v zapore okrogne sodišča v Celju.

c Dr. Gregor Jesenko. Na Dunaju je umrl po dolgi in mučni bolezni sanitetni svetnik in soustanovitelj Hranilnice in posojilnega društva v Celju dr. Gregor Jesenko. Pokojnika bodo upepelili na Dunaju.

c Tatvine v veletrgovini Ravnikar. Celjska policija je aretirala zaradi tatvin v veletrgovini Ravnikar trgovskega pomočnika, dve slugi in nekega trgovca iz Pristave. Trgovskega pomočnika so že izpustili na svobodo. Ugotovljeno je, da so ukradli za okrog 7000 din raznega blaga.

Nesreča poveljnika znane nemške eskadrole „Richthoffen“ majorja Wiecka

Znana nemška eskadrola »Richthoffen« je pod vodstvom majorja Wiecka letela preko Rokava, ko se je nenaekrat znašla pred veliko skupino angleških »Hurricanov« in »Spitfireov«. Major Wieck je pravkar sestrelil neko sovražno letalo, ko ga

je z boka napadlo neko drugo angleško letalo vrste »Spitfire«. Wieckov prijatelj je dobro videl, kako je Wieckov »Messerschmitt« padel v morje. Major Wieck se je s padalom pognal iz letala. Cim so se nemška letala umaknila iz borbe in se vrnila na svoje oporišče, so takoj organizirali pomoč za majorja Wiecka. Nemška letala in ladje so ga iskali 48 ur, pa ga niso mogli najti.

Major Wieck je bil 25 let star in je bil najmlajši nemški letalski major. Pred dvema letoma je postal letalski poročnik. Ko je lani praznoval svojo dvajseto zmago, je dobil visoko odlikovanje. Zaradi velikih zaslug je napredoval v majorja. Ni še dolgo tega, kar je bil sprejet pri vodji rajha, Hitlerju. Pravijo, da je sestrelil 56 angleških letal in da je bil prvi nemški letalski as.

Vsi nemški listi slave preminulega slavnega letalca majorja Wiecka kot najboljšega in najpogumnejšega člana nemškega letalstva. Casopisje izraža upanje, da bo še morda le od kod prispela srečna vest o usodi tega letalca, za katerega sedaj menijo, da je mrtev.

KULTURNI OBZORNIK

Madácheva »Tragedija človeka« v slovenščini

Imre Madách, Tragedija človeka. Dramatska pesnitev. Iz madžarsčine prevedla Vilko Novak in Tine Debeljak. Lesorezi Dezsőja Fáya. Založba ljudskih iger, Ljubljana 1940.

S to knjigo, ki je posvečena grofici Mariji Zichy v Beltincih v Prekmurju, smo tudi Slovenci dobili prevod klasične madžarske dramske pesnitve, ki jo je 1859-60 napisal Imre Madách in ki je prevedena skoraj v vse evropske jezike. Istočasno s slovenskim prevodom je izšel tudi nov — že tretji — srbski prevod pri S. B. Cvijanoviču v Beogradu iz peresa znanega srbskega pesnika in prevajalca dr. Svetislava Stefanovića. Pesnitev je bila prirejena tudi za gledališče in je od leta 1885 stalno na sporedu madžarskih gledališč. Igrali pa so jo tudi v drugih očelah, čeprav je vpriporitev precej težavna. Tudi slovensko gledališče jo namerava v prihodnji sezoni predstaviti našemu občinstvu.

Tragedija človeka nosi odsev močnega vpliva Goethejevega Fausta, tako da jo pogosto kar kratko imenujejo Madžarski Faust. Vendar je to sorodstvo razen neprikritih zunanjih podobnosti, končno le sorodstvo zavesti tragike človeškega življenja na zemlji, ki jo izražata tako Goethe kakor Madžar, vendar vsak na svoj način.

Madáchevo delo je po svojem konceptu nedvomno vse pozornosti vredno samostojno delo, ki je osnovano na globokem modrosloveskem motenju človeške zgodovine. Prepričanje, da kljub najbolj tragičnim dogodkom, človeštvo le napreduje in se bliža idealu vzornega človečanstva, dviga čitatelju k zaupanju v bodočnost človeštva. Nosilec dejanja je Adam sam z Evi, s katero je bil zapeljan po Luciferju in izgnan iz raja. Vsa pesnitev je zasnovana tako, da iz raja izgnani Adam sanja in

gleča v izbranih prizorih vso človeško zgodovino, v kateri je glavni igralec on sam. Skrivnost materinstva, ki se mu v zadnjem prizoru odkrije, pa ga odvrača od Luciferjevih zank in se zopet vrne k Bogu, ki mu da za življenjsko vodilo končne besede pesnitve: »Bori se — zapajl«.

Posebnost slovenskega prevoda je v tem, da je pesniško delo opravil Tine Debeljak, ki sam madžarsčine ne zna, in se je oziral na dobesedni prevod, ki ga je napravil prof. V. Novak, ki ta jezik dobro obvlada. Za pomoč je imel tudi zglede nemški prevod. Stefanovičev najnovejši srbski prevod, ki tudi stremi za čim večjo doslednostjo, mu pa še ni bil dostopen. Prav zaradi te nenavadne družbe prevajalcev, sem z zanimanjem vzporedil nekaj strani Madáchevega teksta s slovenskim in srbskim prevodom in se prepričal, da je slovenski prevod presenetljivo točen včasih celo bližji originalu kakor Stefanovičev. To dejstvo me je iznenadilo, ker sem se bal, da bo zaradi kompozicije dveh oblikovalcev trpela predvsem jasnost prevoda, ako ne bo povzročala celo mučnih nesporedumov.

Ljubitelj življenjske modrosti, ki se z obžudovanja vredno vztrajnostjo neprestano znova uresničuje v zgodovini človeštva, bo tu našel niz globokih misli in človeško najgloblje zasidranih resnic, ki veljajo, čeprav je bil že sto in stokrat preklican rek, da je zgodovina človekova učiteljica. Ta miselno pesniška stran Madáchevega dela je tudi v slovenskem prevodu dobila zadosten izraz. Naša prevodna literatura se je obogatila s klasičnim delom svoje vrste, ki bo tudi slovenskega izobraženca bogatilo.

Oprema knjige z lesorezi, ki so sorodno občuteni, je prav posrečena. Frst.

Koncert slovenske komorne glasbe

Komorni koncerti so pri nas redki dogodki, dasi imamo dovolj sposobnih moči, ki bi se posvetile temu delu. Predvsem tiči najvidnejši vzrok v tem, da naše občinstvo se nima dovolj smisla za tovrstno glasbo. Toda prepričan sem, da bi dobro pripravljene in naštiurane programe ter s tem dobro izpeljana izvedba priklenila nase dovolj poslušalcev, ko bi vsaj enkrat prireditelji napovedali koncert na primeren datum in smotrno organizirali tudi reklamo. Poleg premajhnega zanimanja za komorno glasbo poleg domačih izvajalcev, do katerih je vedno še neko nezaupanje, je bil menda vzrok tudi v zapostavljanju mnenju do domače glasbene literature, da obisk ni bil nič kaj zadovoljiv. Seveda, če se to zgodi prirediteljem in izvajalcem podobno dvakrat, trikrat, jim mora vzeti pogum za delo, komponistom pa veselje do ustvarjanja, domači literaturi in sploh glasbeni kulturi in njenemu napredku v škodo. Sicer moram pripomniti, da je bil koncert od strani Društva jugoslovanskih glasbenih avtorjev pomanjkljivo organiziran: neprikladen datum sprčo simfoničnega orkestra, ki se je vršil prejšnji večer in premajhna reklama v časopisu, na katero se je zadnja leta občinstvo navadilo. Škoda za prireditev, ki je bila po delih izključno domačih avtorjev zanimiva in po izvedbi na znatni kvalitetni stopnji.

Dela štirih avtorjev Danila Švare, L. M. Škerjanca, Slavka Osterca in Blaža Arniča predstavljajo kvalitetne stvaritve za klavirski trio. Dr. Svarovo je v dveh stavkih Andante in Scherzo, ki je zlasti v drugi polovici muzikalno razgiban in najbolj prepričljiv, dočim prvi stavek v tem smislu manj učinkuje. Izmed štirih stavkov Allegro vivace, Adagio, Presto, Maestoso lugubre, je v svaritvi L. M. Škerjanca prvi stavek estetsko-muzikalno po svoji šibkejši muzikalni izpeljavi manj učinkovit od ostalih, zlasti Adagio in Maestoso lugubre (marcia funebre) sta po svoji dosledni izpeljavi nudila močnejše glasbeno lepoto, kakršne pač ne nudi prvi stavek, ki učinkuje po neki razvlečenosti suho. Avtorja pa odlikuje lep in skladen zvok in barvni skladnost vseh treh instrumentov, v tem je mojster. V celoti pa je njegovo delo zanimivo in dobro. Slavko Osterca se je predstavljal s triom v šestih med seboj povezanih stavkih, pisan je v atonalnem smislu. Intencije in delovanje tega skladatelja vbuja še vedno deljena mnenja in različne komentarje in razlage. Toda cilj delu mora biti vedno: dati nam žive muzike, ki bo človeka notranje zagrabila ter ga osvobodila, dasi so sredstva za izražanje različna — v smislu najnovejših pridobitev in poizkusov. V svet Osterceve muzike je zelo težko prodreti, vendar moram pripomniti, da se je v tem delu mestoma že približal živejšemu muziciranju, kar smo posebno čutili v Andante, Maestoso in Choralu, dočim učinkujeta zlasti Vivace in Allegro con brio mestoma po menda slabi organiziranosti materije in postave za ta korpus nepripriljivo, bolj interesantno sprčo zvoka. V celoti se zdi delo ritmično monotono; je pa smeri skrajne moderne zanimiv dosešek. Kot zadnje je bilo na programu Blaža Arniča delo v štirih stavkih Allegro impetuoso, Fuga, Serenada in Rondo. Ta stvaritev spada med Arničeva zgodnejša dela. Ze v tem delu je opazna tista Arničeva notranja sila, ki se je v poznejših delih pojavila kot močno ustvarjalna. V triu se čuti smisel za stopnjevanje in gradbo, kar je pozneje dalo avtorju možnost za večje stvaritve. Pozna se pa v tem delu, ki ima polno domislekov, še neko iskanje in negotovost, če primerjamo njegova zadnja dela. Trio je pisan zelo težko in zahteva od izvajalcev velike tehnične izdelanosti, predvsem drugi stavek Fuga (allegro vivace). V celoti je skladba učinkovita. — V splošnem je koncert prav lepo uspel.

Izvajalci: gdč. Francka Ornikova (violina), g. Čenda Sedlbauer (čelo) in g. Marjan Lipovšek (klavir) predstavljajo prav kvaliteten izvajalski korpus, ki ga bomo prav radi večkrat slišali in naravnost želimo, da se obdrži in nam kmalu pripravi nov komorni koncert. Žal, da ne morem podrobno spuščati v pozitivne strani posameznikov in celote kot take. Izvedba je bila zelo dobra in na sčasoma vzbudila zanimanje tudi pri občinstvu, ki bo gotovo v prihodnje bolj napolnilo dvorano.

Mariborsko gledališče:

Cankar: Za narodov blagor

Z veseljem morem ugotoviti, da je mariborska uprizoritev Cankarjeve komedije Za narodov blagor, uspešna. Že nekajkrat sem na tem mestu napisal, da pri mariborskem gledališču pogrešamo resne komedije z etično globino in da preveč mesta daje povprečnim

in podpovprečnim plitvim veseloigram brez jedra in vsebine. S Cankarjevo satirično komedijo pa smo končno dobili delo, ki je globoko po svoji etičnosti in osvaja po svoji notranji čistosti. Končno smo poleg veseloiger dobili tudi komedijo, ki je po svojem bistvu prav za prav obrnjena tragedija Cankarjeva komedija se nam je zdela danes tako aktualna, kakor je bila svoj čas, ne morda zaradi slike politične sebičnosti in strankarskih mahinacij, temveč zaradi kriče zahteve po splošni etičnosti in nezlaganosti.

Upriporitev je bila razkošna in izredno vestno pripravljena (režiser J. Kovič). Morda so še tu in tam poteze v Cankarju, ki bi mogle biti jasnejše in izrazitejše, mesta, ki bi mogla učinkovito prodirneje, toda brez dvoma bo izbrusenost pri prihodnjih predstavah še rasla ter se bo igra še tu in tam opilila in dosegla popolnoma enotno lice. Seveda izvira ta ali ona neskladnost v predstavljanju iz Cankarjevega dela samega, kjer je opazna še neka neokretnost in prisiljenost. Komedija je sprožila večkrat v polno zasedenem gledališču glasno pritrdjevanje pri odprtem odru.

Najnerodnejšo vlogo je imel pač Gorinšek kot Gornik, ki je že v Cankarju nejasna in problematična figura in seveda tudi v igralcu ni mogla dobiti jasnejše podobe. Tako je bil Gornik nekam brez lastnega obraza, meotem ko so bili vsi drugi izoblikovani, izraziti ljudje —, kot jih srečujemo v najrazličnejših inčičah po vseh Cankarjevih delih, dasi bi seveda mogel biti ta ali oni še bolj cankarjanjski. Osebe so se razvrščale okoli Pavla Koviča ki je igral poslanca Grozda, in okoli Nakrsta, ki je igral njegovega političnega tekmeča Grudna. Oba sta odgovarjajoče podala svoji vlogi, morda Gruden pristneje Cankarjevo kot Grozd, ker je v neki meri svojo osebo satirično podčrtal. Zakrajškova kot Grozdova žena je bil prijeten tip tihe in trpeče žene, kot si jo predstavljamo iz dobe pred žensko emancipacijo, medtem ko je bila Starčeva kot žena Grudnova sveta dama, zvitna in oblastna, samopridna in vredna svoje okolice. Rodoljub se so predstavljali v borbi za narodov blagor: Košič Mrmoljo, Blaž Klandra, Crnobori literat Siratko, Košta profesorja Kremžarja in Kraljeva Mrmoljevko. Izognili so se nevarnosti, da bi podali karikature. Edino Kraljeva je Mrmoljevki podala satirično podčrtano slovensko in slovansko navdušenje, a niti malo ne prisiljeno ali odbijajoče. Vsi so bili prav lepi in uspešni rodoljubi iz naše doline šentflorjanske. Edino Verdoniku kot juristu Kačivu bi očital nekaj pretirane narejenosti in napetosti, ki je prehajala preko okvirja ostalih podob. Saj je Cankar videl v njem kljub vsemu nekaj pozitivnega, da ga je poleg njegove zaročenke, ki jo je posrečeno podala Savinova, in poleg Gornika tudi rešil iz Grozdove hiše, hiše hinavštine, sleparstva in gnolobe. V Verdoniku podobi pa je bil nekaj preveč karikiran. Posebna osebnost, postavljena nasproti vsem delavcem za narodov blagor, je žurnalist Šenka, ki ga je podal Skrbinšek. V njem je brez patosa in narejene poze spregovoril Cankarjev glasnik ter v nekaj trenutkih našo pozornost stopnjeval do groze. Bil je osebnost polna tragike v manjših vlogah so nastopili še nekateri drugi.

V celoti je uprizoritev Cankarjevega dela razveselil uspeh. Igra je bila odsko in igralsko izčelana. Obenem predstavlja kakor neko osvežujočo kopel, ko se v človeku znova zbudi glas notranjosti in zaživi spet vera v etično moč pravice in resnice.

Smolej Viktor.

V založbi Matice slovaške v Turčanskem sv. Martinu je pred kratkim izšla antologija sodobnih srbskih novel z naslovom »Gorski venec« v slovaščini. Novele za antologijo je izbral Jugoslovjan Josip Mali, prevode sta pa oskrbela časnikarja Slovaka Ivan Minerik in Andrej Vrbacik. Zastopanih je trinajst pisateljev: Dragiša Vasić, Veljko Petrović, Andjelko Krstić, Milan Kašanin, Isak Samokovlija, Branimir Čosić, Grigorije Božović, Borivoje Jevtić, Jovan Popović, Ahmed Muradbegović, Mladen Djurić, Dušan Radić in Dušan Djurović. Knjiga je opremljena tudi s predgovorom o uvrščenih pisateljih. Pri isti založbi izide v kratkem antologija sodobne hrvatske novelistike v priredbi omenjenega Jaroslava Malija, pripravlja se pa tudi antologija bolgarske novelistike v priredbi Atanasa Ruseva-Sama.

V zbirki »Politika« i društvo« v Beogradu je izšla pomembna študija dr. Jovana Djordjevića »Osnovna pitanja federalne države« na 190 straneh.

Zbirka starega železa; na begu pred nemškim prodiranjem v Francijo so zapustile zavezniške čete neizmerne količine pokvarjenih in celih voz, topov in raznega drugega orožja. Nemcem sedaj še dolgo ne bo zmanjkalo starega železa.

Cistercijanci so se vrnili v Spanijo

Po 150 letih so se vrnili v Španijo cistercijanci. Naselili so se v svojem nekdanjem samostanu Pueblo pri Taragoni. V prejšnjem stoletju je bilo po izgonu redovnikov iz Španije porušeno tudi staro cistercijsko poslopje. Sedaj so samostan popravili in ga vrnili cistercijskemu redu.

Levinja, ki ljubi otroke

Ravnatelj nekega cirkusa, ki hodi sedaj po Švedskem, ima navado, da se s svojimi glavnimi »sodelavci« rad sprehaja po mestu, v katerem nastopa. Tako je tudi nekega popoldneva šel na sprehod z mlado, 16 mesecev staro levinjo, ki se je zlegla v cirkusu in nikdar ni videla svoje prave domovine. Zdelo se je, da je popolnoma krotka. To je bilo v mestu Malmö. Levinja je bila na vrvi in je šla lepo z ravnateljem po mestnih ulicah. Naenkrat pa se je pripetilo nekaj, kar je povzročilo, da je vsem gledalcem zastala kri. Med množico ljudi je bila ulici tudi mlada mati, ki je peljala v otroškem vozičku malnega otročka. Ko ga je levinja zagledala, se je nenadoma iztrgala iz ravnateljevih rok, z enim skokom je bila že pri vozičku in v žrelu z njim zbežala. Vse to se je zgodilo v eni sami sekundi. Mati se je od strahu zgrudila, gledalci so prestrašeni zbežali in se poskrili po hišah, nekaj junaških moških in dva policaja z naperjenimi revolverji pa so hiteli za levinjo. Ravnatelj jih je svaril, naj ne streljajo, ker je levinja krotka in jo bo lahko zlepa ukrotil. Kakih sto metrov vstran so res našli levinjo, ki se je ob robu parka mirno vlegla in izredno nežno božala s šapami otročka. Nikogar ni pustila

k njemu. Ravnatelj je moral uporabiti vso spretnost, da ji je lahko vzel otroka, ki ga je končno dobila srečna mati zdravega in nepoškodovanega nazaj.

Kakšna bodo stanovanja v novih nemških hišah

Pisali smo že, da je izdal Hitler odlok, po katerem bodo po vojni zgradili 6 milijonov stanovanj. Dr. Ley, ki ga je vodja rajha imenoval za državnega komisarja za gradnjo novih stanovanj, predvideva tri vrste stanovanj: stanovanja v večnadstropnih hišah, lastne hiše z vrtom za poedine družine ter hiše za nemške naseljence v zaselenih krajih, kjer bo imel vsak hišo z gospodarskimi zgradbami in primernim posestvom. Teh bo verjetno največ. Pri stanovanjih je poudarjeno zlasti da morajo biti prostorna in zdrava za stanovanje družine, ki bo imela najmanj 4 otroke. Nemški narod čakajo v bodočnosti še velike naloge, ki jih bo zmogel le, če se bo število Nemcev pomnožilo, tako pravijo nemški voditelji. In v ta namen naj služijo nova stanovanja.

Francozi ne smejo več poslušati angleškega radia

V nekaterih francoskih prefekturah so odločno nastopili zoper propagando angleškega radia proti vladi maršala Petaina. Tako so v prefekturi Puy de Dome prepovedali ne samo poslušanje angleškega radia v javnih prostorih, kar velja za vso državo, temveč so sploh prepovedali poslušanje angleških in vseh drugih postaj, ki kakor koli neugodno poročajo o vladi maršala Petaina.

ŠPORT

Nj. kralj. Vis. kneževič Aleksander — pokrovitelj Hermesove dirke v pomoč bitoljskim žrtvam

Moto Hermes je sročil prejel iz pisarne Nj. Vel. kralja obvestilo, da je Nj. kr. Vis. kneževič Aleksander blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad nedeljskimi motornimi dirkami, ki bodo na hermežanskem stadionu v Šiški, za pomoč bitoljskim žrtvam.

Motorne dirke na Hermesu

Kljub pozni jeseni bodo naši vrli motoristi v nedeljo, dne 8. decembra t. l. zopet oživili novi Hermesov stadion. Funkcionarji moto Hermes delajo na vso moč, da bi to prireditve čim popolneje organizirali. Tudi vozači se za to dirko resno pripravljajo. Prav poseben pomen te prireditve je pomoč bitoljskim žrtvam. Za to dirko so med našimi vozači velike priprave. Obeta se nam zopet velika borba. Atraktivna dneva bo tekma med »Letničim Kranjcem« Staršem in najboljšim Hrvatom Babičem. Upamo, da se bo pri teh dirkah definitivno, brez vsakega motenja lahko rešilo vprašanje, kdo je najboljši med najboljšimi. Poleg ostalih Zagrebčanov bodo prišli Metz, Likar, Kopic, Kralj, Vuković in drugi. Od Mariborčanov poznani Cerić in Komelj. Od naših domačih pa Puhar na Puchu, Kavčič in Jakopič na DKW kompresorjih. Seveda ne bo manjkalo vozača Trampuša, ki bo, kot smo videli pri zadnjih dirkah, v kratkem resen konkurent »Letničemu Kranjcu« in Babiču.

Velika mednarodna smuška sezona na vidiku

Prve prijave o mednarodnih smuških prireditvah, ki jih je dobila FISA (mednarodna smuška zveza) kažejo, da bo kljub viharim vojnim časom letošnja mednarodna sezona velika. Najvažnejše mednarodne tekme so že objavljene in sicer v tem-le redu: od 24. do 26. januarja: nemška prvenstva v Spindel-mühle (nordijska kombinacija). — Od 1. do 10. februarja: svetovno prvenstvo v Cortini d'Ampezzo. — Od 14. do 16. februarja: švicarsko smuško prvenstvo v St. Moritzu. — Od 15. do 16. februarja: nemška prvenstva v Garmisch-Partenkirchenu (alpske discipline). — Od 26. februarja do 2. marca: tekme v Holmenkollenu (Oslo). — Od 2. do 5. marca: švedska prvenstva v Kiruni (alpske discipline). — Od 2. do 9. marca: italijanska prvenstva v Selvi (Val di Gardena). — Od 9. do 16. marca: švedska prvenstva v Umei (nordijska kombinacija). — Od 14. do 16. marca v Joensuu: finska smuška prvenstva.

Kakor vidimo, je koledar mednarodnih smuških terminov za prihodnjo sezono prav lep. Upajmo, da bo program tudi v sedanjih razmerah mogoče izvesti — in da bo pravi čas rešeno denarno vprašanje ter tako omogočeno, da se bo tudi Jugoslavija kako vsako leto lahko udeležila vsaj nekaterih tekem v zamejstvu!

Asboth in Gabory sta dala izjavo

Znana madžarska teniška igralka Asboth in Gabory sta dala z ozirom na dejstvo, da so nekateri listi poskušali Punčeca in Palado v obeh jugoslovanskih športne javnosti oblatiti kot koristolovca in spekulanta, naslednjo zanimivo izjavo, ki jo pri našamo posneto po »Vremenu«:

1. Ni res, da bi se bili kregali in prepirali s Punčecom, temveč je res, da smo bili ves čas tur-

neje po Jugoslaviji ž njim v največjem prijateljstvu na naše veliko zadovoljstvo.

2. Ni res, da smo se s Punčecom skregali ob slovesu, temveč je nasprotno res, da smo se od Punčeca poslovili najpriprilnejše, kakor smo se do slej ob vsaki priliki.

3. Ni res, da nas je Punčec izplačal, temveč nas je izplačal blagajnik osješkega teniškega kluba. Mi smo prejeli tisti delež, ki nam je pripadal za naše stroške.

Beccali je zmagal v Newyorku

Odlični italijanski tekač, ki je že nekaj let v Newyorku, se je uspešno uveljavil pri velikem meetingu Newyork A. C. na Travers Islandu. V teku na miljo je dobil težko konkurenco 20 odličnih atletov. Mac Cluskey in Jim Rafferty sta tekla z njim. Olimpijski zmagovalc v Los Angelesu l. 1932, Luigi Beccali, je pretekel miljo (1609,32 m) v času, ki je za tekača »brez treninga« izredno dober. Beccali je pretekel to progo v 4,19,3. Mladi Rafferty je bil 10 yrdov za njim, veteran Mac Clusky pa 30 yrdov. Po tem uspehu je Beccali izjavil, da se bo v boju udeleževal tudi drugih meetingov.

Nekaj športnih novic v kratkem

Prepir o svetovnih rekordih. Med dansko plavalno zvezo in mednarodno plavalno zvezo se je pred kratkim raznel prepir o dveh svetovnih rekordih. Ta dva svetovna rekorda je letos, avgusta meseca, postavila slovita danska plavalca Ragnhild Hveger v Helsingöru. Danska plavalca je preplavala progo 1000 metrov crawl v času 14,12,3 in progo 1500 metrov v času 21,01,1. Pri poskusu, da bi bil porušen rekord, je skraja sodeloval danski prvak Paul Petersen, ki pa je pozneje odnehal, tako da je plavalca večino proge preplavala sama. Mednarodna plavalna zveza, FINA, zdaj zaradi tega, ker je Petersen »vlekel« Hvegerjevo, noče priznati nobenega od novih dveh svetovnih rekordov, danska plavalna zveza pa zahteva, da morata biti oba rekorda Hvegerjeve priznana.

Z reorganizacijo športa v Romuniji je bil ukujen profesionalizem. Vodstvo romunskega športa je odločilo, da bosta poslej v šolah uvedena kot obvezna predmeta lahka atletika in streljanje.

V Helsinkih bo 1. in 2. februarja 1941 prvenstveno tekmovanje za državno prvenstvo Finske v hitrem drsanju.

Turtijo so začeli zapuščati inozemski športniki, v prvi vrsti trenerji. Med prvimi je bil sloviti Finex Pelinen, ki je pet let treniral turške rokoborce.

Atletsko prvenstvo japonskih akademikov je bilo prirejeno v Meiji-Shireju stanionu v Tokiu. Dalo je nekaj nenavadno dobrih rezultatov. Zmagali so: 100 m Masuda 11 sek., 200 m Iwasaki 22,5 sek., 400 m Funada 50,3 sek., 800 m Kato 1,53,8, 1500 m Osawa 4,07,4, 10.000 m Stuenaga 33,03,4, 110 m zapreke Kawamura 15,1 sek., 400 m zapreke Kawamura 53,6 sek., skok v višino Hara 1,90 m, skok v daljavo Juara 7,50 m, skok ob palici Anno 8,90 m, troskok Kiu 14,66 m, kopje Sugita 38,22, krogla Mizikura 12,67, disk Boku 39,67 m, klavijo Kamamoto 46,04, Štabela 4×100 univerza Kato 43,0, štabela 4×400 univerza Wasedo 3,23,8.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 61, so izšle. Razen tekme med Zagrebom in Belgrado in tabelniškega troboja, je v tej številki, ki je bogato ilustriрана, še mnogo izredno zanimivega gradiva. »Ilustrovane sportske novosti«, ki jih je mogoče dobiti v vsaki trafiki, stanejo številka samo en dinar.